

Jaarverslag 2025

Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers

P/a Idella t.a.v SPOA

Postbus 35, 2650 AA Berkel en Rodenrijs

Telefoon: 088-4044 691

Internet: www.spoa.nl

Ingeschreven in het Handelsregister van

de Kamer van Koophandel onder nummer 41150815

Colofon

Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers (SPOA)

P/a Idella t.a.v SPOA

Postbus 35, 2650 AA Berkel en Rodenrijs

Redactie

Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers

SPOA jaarverslag 2025

2025 was economisch en geopolitiek een onrustig jaar. Internationale spanningen, handelsmaatregelen en bewegingen op de financiële markten hebben doorgewerkt in het pensioenlandschap. Tegen die achtergrond heeft de financiële positie van SPOA zich in 2025 positief ontwikkeld. De actuele dekkingsgraad steeg ultimo 2025 naar 131,4% en de beleidsdekkingsgraad kwam uit op 127,7%. Mede op basis van de goede financiële positie kon het bestuur besluiten om de pensioenen per 1 januari 2026 met 1,5% te verhogen. Ook kon met terugwerkende kracht per 1 januari 2025 alsnog een verhoging van 1,5 % worden toegekend.

Per 1 januari 2025 is de administratie en uitvoering van de pensioenregeling overgegaan van AZL naar Idella. Deze overgang was impactvol en werd helaas gekenmerkt door veel aanloopproblemen en vertragingen. Dit vroeg veel aandacht en extra inzet van het bestuur en zijn adviseurs om te zorgen dat de uitvoering toch zoveel mogelijk zorgvuldig en beheerst verliep.

Medio december 2025 kwam daar een nieuwe, onverwachte en ingrijpende ontwikkeling bij toen Idella liet weten SPOA niet te zullen ondersteunen bij de transitie naar de nieuwe pensioenregeling en de omzetting van bestaande pensioenen. In de periode daarvoor was al gebleken dat de dienstverlening door Idella rondom de invoering van de huidige pensioenregeling niet soepel verliep en dat de kwaliteit achterbleef. Naar aanleiding daarvan heeft het bestuur intensief beraad gevoerd en is onmiddellijk gestart met de zoektocht naar een nieuwe pensioenuitvoerder die de toekomstige flexibele pensioenregeling voor SPOA kan uitvoeren en de transitie naar de nieuwe regeling binnen de wettelijke termijnen kan vormgeven. Gesprekken met een mogelijke nieuwe uitvoerder zijn in gang gezet en lopen door in 2026. In samenwerking met de nieuwe uitvoerder zal SPOA een nieuwe transitiedatum vaststellen. Voor het bestuur staat daarbij voorop dat de overgang naar het nieuwe stelsel alleen kan plaatsvinden als deze beheerst, zorgvuldig en uitlegbaar kan worden uitgevoerd. Totdat SPOA elders onderdak heeft, blijft Idella de huidige pensioenregeling uitvoeren.

De verdere uitwerking van de nieuwe pensioenregeling en de voorbereiding op de transitie vroegen ook in 2025 een intensieve samenwerking en een grote inzet van alle betrokkenen. Het bestuur is het verantwoordingsorgaan, de visitatiecommissie, evenals de beroepspensioenvereniging BPOA zeer erkentelijk voor de continue en actieve dialoog en de constructieve samenwerking waarmee wij met elkaar invulling geven aan deze verschillende uitdagingen. De basis voor de implementatie van de toekomstige flexibele premierregeling blijven de afspraken uit het transitieplan over de inhoud van de nieuwe pensioenregeling, het bestaande premieniveau en de te realiseren pensioenambitie. In 2025 zijn daarnaast verdere stappen gezet in de uitwerking van onder meer de risicohouding, de financiële opzet, de evenwichtigheidsbeoordeling, het communicatieplan en datakwaliteit; allemaal essentiële onderdelen om een beheerste, zorgvuldige, evenwichtige en uitlegbare transitie naar de nieuwe pensioenregeling straks mogelijk te maken.

Op het gebied van risicobeheersing heeft SPOA in 2025 eveneens stappen gezet. De in 2024 ingezette versterking van het integrale risicomanagement is in 2025 verder vormgegeven. Daarbij is onder meer gewerkt aan de implementatie van DORA, de actualisering van het IT-beleid, het Business Continuity Plan en het incidentenbeleid, en aan verdere versterking van de informatiebeveiliging en cyberweerbaarheid van het fonds. Deze ontwikkelingen dragen bij aan de verdere professionalisering en (digitale) weerbaarheid van het fonds.

In 2025 hebben ook enkele bestuurlijke wisselingen plaatsgevonden. Het bestuur spreekt hierbij zijn dank uit richting de vertrokken bestuursleden mevrouw M. van de Lustgraaf-Wielens, mevrouw C. Huizinga en de heer P. Bannink en is hun zeer erkentelijk voor hun jarenlange inzet voor het fonds. Tegelijkertijd verwelkomt het bestuur het in 2025 toegetreden bestuurslid Peter Dorrestijn.

2026 wordt voor SPOA opnieuw een belangrijk jaar. Het bestuur zal zich in het bijzonder richten op het maken van een toekomstbestendige keuze voor de pensioenuitvoering, het waarborgen van de continuïteit en kwaliteit van de lopende dienstverlening en het zorgvuldig voortzetten van de voorbereidingen op de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Daarbij blijft het bestuur zich inzetten voor een beheerste uitvoering, een evenwichtige transitie en een bestendige pensioenuitvoering voor openbare apothekers.

In het verslag lichten we de hierboven beschreven ontwikkelingen verder toe.

Namens het bestuur,

Selma Smit-Bos

Voorzitter bestuur SPOA

Inhoud

Meerjarenoverzicht.....	6
Bestuursverslag	7
1. Karakteristieken van het pensioenfonds.....	7
2. Pensioenbeheer	9
3. Communicatie	21
4. Financieel.....	23
5. Beleggingen	26
6. Actuarieel	32
7. Governance.....	35
8. Integraal Risicomanagement	43
9. Wet toekomst pensioenen	47
10. Migratie naar Visma Idella	51
11. Vooruitblik en overige ontwikkelingen na balansdatum	52
12. Organisatie pensioenfonds.....	53
Verantwoordingsorgaan	55
Verslag van het Verantwoordingsorgaan.....	55
Reactie van het bestuur.....	55
Intern toezicht.....	57
Oordeel en samenvatting visitatie 2025	57
Reactie van het bestuur.....	58
Jaarrekening	59
Overige gegevens	94
Statutaire bepaling van resultaatbestemming.....	94
Actuariële verklaring	95
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	97
Bijlage	108

Meerjarenoverzicht

Bedragen in het jaarverslag zijn in duizenden Euro's.

Categorie	2025	2024	2023	2022	2021
Aantallen					
Actieve deelnemers	3.014	2.984	2.942	2.909	2.933
Gewezen deelnemers	1.373	1.352	1.316	1.311	1.291
Pensioengerechtigden	1.699	1.678	1.622	1.565	1.486
Totaal	6.086	6.014	5.880	5.785	5.710
Financiële gegevens					
Beleggingen voor risico pensioenfonds					
Belegd vermogen	1.886.378	1.960.511	1.710.884	1.585.143	2.119.921
Beleggingsopbrengsten	-104.873	165.517	123.948	-379.293	-6.276
Netto rendement ¹⁾	-5,3%	8,9%	8,0%	-17,9%	-0,1%
Reserves					
Algemene reserve	452.057	349.257	282.379	276.268	82.931
Totale reserves	452.057	349.257	282.379	276.268	82.931
Technische voorzieningen					
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	1.438.851	1.658.668	1.569.478	1.462.277	2.043.412
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	187	215	259	298	396
Overige technische voorzieningen	2.599	2.397	2.306	2.675	2.587
Totaal technische voorzieningen	1.441.637	1.661.280	1.572.043	1.465.250	2.046.395
Premiebijdragen van deelnemers	44.903	44.962	42.157	41.033	38.306
Pensioenuitkeringen	51.205	48.892	46.034	43.886	41.133
Pensioenvermogen	1.893.694	2.010.537	1.854.422	1.741.518	2.129.326
Toeslagen voorwaardelijk 3)					
Indexatie actieve deelnemers	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Indexatie gewezen deelnemers	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Indexatie gepensioneerden	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Vereiste dekkingsgraad	112,0%	112,5%	117,9%	118,6%	115,6%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,2%	104,2%	104,2%	104,3%	104,3%
Actuele dekkingsgraad	131,4%	121,0%	118,0%	118,9%	104,1%
Beleidsdekkingsgraad	127,7%	121,9%	122,5%	113,7%	101,0%
Premiedekkkingsgraad	110,8%	89,1%	116,5%	100,9%	92,0%

1) Het negatieve netto beleggingsrendement heeft uitsluitend betrekking op het vermogen. Het resultaat op rendement in hoofdstuk 6 (+7,7%) heeft zowel betrekking op het vermogen als de verplichtingen (gemeten als ontwikkeling van de dekkingsgraad). Het negatieve beleggingsrendement in combinatie met een nog sterker dalende technische voorziening heeft geleid tot een positieve impact van het rendement op de dekkingsgraadontwikkeling.

2) De actuele dekkingsgraad is als volgt berekend: $(452.057 + 1.441.637) / 1.441.637 \times 100\% = 131,4\%$.

3) De onvoorwaardelijke toeslag voor actieve en gewezen deelnemers bedraagt jaarlijks 1,5%.

Bestuursverslag

1. Karakteristieken van het pensioenfonds

1.1 Werkingssfeer en doelstelling

Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers (SPOA) is een beroepspensioenfonds opgericht op 30 december 1971 voor de pensioenvoorziening van de in de openbare farmacie werkzame apothekers. Het pensioenfonds is statutair gevestigd te Den Haag. De pensioenregeling wordt door de Beroepspensioenvereniging Pensioenfonds Openbare Apothekers (BPOA) vastgesteld. Deelname is op grond van de verplichtstelling verplicht voor alle apothekers werkzaam in een openbare apotheek.

SPOA heeft als doel overeenkomstig de bepalingen in de statuten, de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement, te zorgen voor een ouderdomsvoorziening voor apothekers, werkzaam in de openbare apotheek en de verzorging van hun nagelaten betrekkingen. Een en ander door middel van pensioen of andere uitkeringen alsmede alle handelingen te verrichten die daartoe bevorderlijk zijn. Om dat doel te kunnen bereiken heeft SPOA een organisatie opgezet waarbinnen de uitvoering van de pensioenregeling en het beheer van het vermogen op een adequate en beheerste manier kan plaatsvinden.

Missie-Visie-Strategie

Het bestuur heeft in 2024 het herijkingstraject van de missie, visie en strategie afgerond. De vernieuwde uitgangspunten en bijbehorende kernwaarden vormen sindsdien de basis voor het beleid en de besluitvorming van het fonds.

1.2 Missie van SPOA

SPOA biedt een passend pensioenproduct voor aangesloten apothekers zodat zij een financieel vangnet voor henzelf en hun nabestaanden creëren. Als beroepspensioenfonds doet SPOA dit in samenspraak met de beroepspensioenvereniging op een zodanige wijze dat de apothekers zich betrokken voelen bij hun eigen regeling en hun eigen pensioen.

1.3 Visie van SPOA

SPOA is een pensioenfonds van, voor en door (voormalig) aangesloten apothekers. Als beroepspensioenfonds komt SPOA tegemoet aan de wens van de deelnemers om zeggenschap te hebben over hun eigen financiële vangnet en dat van hun nabestaanden. SPOA maakt het mogelijk dit in gezamenlijkheid met beroepsgenoten te regelen. SPOA voorziet haar belanghebbenden van informatie en biedt hun ondersteuning om weloverwogen keuzes te kunnen maken. Het bestuur staat in contact met beroepsgenoten en bevordert het pensioenbewustzijn van haar belanghebbenden door relevante en transparante communicatie, ook als het gaat om risico's, rechten en koopkracht van de (gewezen) deelnemers en de pensioengerechtigden.

1.4 Strategie van SPOA

SPOA kent een zo efficiënt mogelijk operationele uitvoering in combinatie met een gezonde bedrijfsvoering, een proactieve houding en verandervermogen door:

- De processen adequaat in te richten en vast te leggen, en op beheerste wijze te doorlopen;
- Het vermogen te beheren op basis van beleggingsbeginselen, waarbij een prudent en verantwoord beleggingsbeleid wordt vastgesteld;
- De prestaties van SPOA op het gebied van beleggen, kosten en risicomanagement te monitoren en te vergelijken met alternatieven;
- De sterktes en zwaktes van de eigen organisatie te kennen en te vergelijken met alternatieve aanbieders voor pensioenen;
- (Gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en belanghebbenden op een begrijpelijke en relevante wijze van

informatie te voorzien;

- Op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen in de pensioensector en binnen de beroepsgroep.

Voor de komende jaren luidt de strategie van SPOA op hoofdlijnen als volgt:

1. Uitvoering geven aan de Wet Toekomst Pensioenen (WTP) door conform het transitieplan van BPOA over te gaan op de flexibele premieregeling (FPR)
2. Onderzoeken van een toekomstbestendige strategie, waaronder samenwerking met andere beroepspensioenfondsen teneinde daarmee voordelen voor de deelnemers te realiseren
3. De kosten voor de uitvoering van de FPR beheersen

1.5 Kernwaarden van SPOA en verantwoording beleid

Het bestuur van SPOA handelt vanuit de volgende kernwaarden:

- Betrokken:
Van, voor en door apothekers creëert een gevoel van gezamenlijkheid, herkenning en verbinding
- Betrouwbaar:
De deelnemer kan zich verlaten op een deskundig en betrouwbaar bestuur met een deugdelijke en professionele organisatie en uitbestedingspartijen
- Waardevol:
Voor het financiële welzijn van de (gepensioneerde) beroepsgenoot en diens nabestaanden

SPOA geeft uitvoering aan de pensioenregeling zoals vastgesteld door BPOA. Deze uitvoering bestaat uit de inning van de verschuldigde pensioenpremies, zorgdragen voor een juiste en volledige pensioenadministratie, het beleggen van het beschikbare vermogen, het doen van uitkeringen en het informeren van belanghebbenden. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de uitvoering en houdt als 'goed huisvader' de regie over de werkzaamheden van het pensioenfonds. Daartoe hanteert het pensioenfonds de volgende beleids- en verantwoordingscyclus:

- Beleid vastlegging: onder andere vastgelegd in het pensioenreglement en de uitvoeringsovereenkomst
- Analyse en verankering: door middel van een Asset and Liability Management Study (ALM) en vastlegging in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (Abtn) en het risicomanagement beleidsdocument
- Implementatie: vastgelegd in uitbestedingsdocumenten, vermogensbeheermandaten, Service Level Agreements
- Monitoren: door middel van SLA rapportages, performance rapportages, risicorapportages en ISAE-rapporten
- Verantwoording: UPO (uniform pensioenoverzicht), bestuursverslag, jaarrekening, oordeel Verantwoordingsorgaan en Intern Toezicht, communicatie naar deelnemers

1.6 Opdrachtaanvaarding

Artikel 109a van de Wet verplichte beroepspensioenregeling draagt het bestuur van SPOA op te zorgen voor de formele opdrachtaanvaarding van de door de beroepspensioenvereniging BPOA ontworpen pensioenregeling. SPOA en BPOA hebben de doelstellingen en uitgangspunten opgenomen in een uitvoeringsovereenkomst.

2. Pensioenbeheer

2.1 Pensioenregeling

De pensioenregeling is vastgesteld door de beroepspensioenvereniging BPOA en wordt uitgevoerd door SPOA. De pensioenregeling is uitgewerkt in het pensioenreglement.

Pensioensysteem

De pensioenregeling heeft het karakter van een uitkeringsregeling in de zin van de Wet verplichte beroepspensioenregeling en is een collectieve beschikbare premieregeling met directe omzetting in pensioenaanspraken.

Premie

De pensioenregeling is gebaseerd op een vooraf vastgestelde premie (2025: 30,7%) van de pensioengrondslag, die de deelnemers afdragen aan SPOA. Het pensioengevend inkomen is hierbij gemaximeerd op € 109.606 (2025) op fulltime basis. De franchise is € 18.475 (2025).

Ouderdomspensioen

De beoogde opbouw van het ouderdomspensioen bedraagt 1,3% van de pensioengrondslag op jaarbasis. Indien in enig jaar blijkt dat de vooraf vastgestelde premie naar oordeel van het bestuur onvoldoende is voor de beoogde pensioenopbouw, dan wordt de opbouw van het ouderdomspensioen in dat jaar verminderd. In 2025 bedroeg de opbouw van levenslang ouderdomspensioen 1,3% van de pensioengrondslag. De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar. Voor 2026 is de pensioenopbouw vastgesteld op 1,62% van de pensioengrondslag. De hogere opbouw is mogelijk door de beschikbare premie in combinatie met de hogere rente. Het bestuur acht dit een positieve ontwikkeling, omdat hiermee eerdere jaren met een lagere opbouw gedeeltelijk worden gecompenseerd.

Partnerpensioen

De beoogde opbouw van het partnerpensioen bedraagt sinds 1 januari 2015 voor elk deelnemersjaar 1,313% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag van de (gewezen) deelnemer. Indien in enig jaar blijkt dat de vooraf vastgestelde premie naar oordeel van het bestuur onvoldoende is voor de beoogde pensioenopbouw, dan wordt de opbouw van het partnerpensioen in dat jaar verminderd. In 2025 bedroeg de opbouw van partnerpensioen 1,313% van de pensioengrondslag.

Voor actieve deelnemers die tevens op 31 december 2014 deelnamen aan de pensioenreglementen 1 of 2 geldt een overgangsregeling. Deze overgangsregeling houdt in dat het partnerpensioen wordt aangevuld tot het niveau van het partnerpensioen zoals dat verzekerd was per 31 december 2014.

Wezenpensioen

Het wezenpensioen gaat in op de eerste dag van de maand volgend op het overlijden van de (gewezen) deelnemer en duurt voort tot uiterlijk de 21-jarige leeftijd van het op wezenpensioen recht hebbende kind. Het wezenpensioen bedraagt 20% van het partnerpensioen.

Voor actieve deelnemers die tevens op 31 december 2014 deelnamen aan de pensioenreglementen 1 of 2, geldt een overgangsregeling. Deze overgangsregeling houdt in dat het wezenpensioen wordt aangevuld tot het niveau van het wezenpensioen zoals dat verzekerd was per 31 december 2014.

Toeslagverlening

Voor de aanspraken op ouderdomspensioen van deelnemers en van gewezen deelnemers geldt een vaste stijging met 1,5% per jaar (onvoorwaardelijke toeslag) tot de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar, eventueel vermeerderd met een dekkingsgraadafhankelijke verhoging (voorwaardelijke toeslag) waarbij het totaal is gemaximeerd op 3%. Jaarlijks beziet het bestuur of een voorwaardelijke toeslag wordt toegekend.

Voor de ingegane pensioenen geldt uitsluitend de genoemde voorwaardelijke toeslag. De voorwaardelijke toeslagverlening is gebaseerd op de prijsindex met een maximum van 1,5%.

Het bestuur heeft, gegeven de financiële positie per 30 september 2025, besloten om een onvoorwaardelijke toeslag van 1,5% te verlenen per 1 januari 2026. Daarnaast heeft het bestuur besloten ook een voorwaardelijke een toeslag van 1,5% per 1 januari 2025 te verlenen.

In onderstaande tabel is de toeslagachterstand van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden bij SPOA opgenomen van de voorwaardelijke toeslagverlening. De toeslagachterstand per 1 januari 2026 bedraagt 30,9%. In deze achterstand zijn de niet-gerepareerde verlagingen uit de periode 2008 tot en met 2014 ad 23,4% meegenomen.

Datum	Maatstaf	Toeslagverlening	Achterstand voorwaardelijke toeslag
1-1-2015			23,4%
1-1-2016	0,40%	0,00%	23,9%
1-1-2017	0,00%	0,00%	23,9%
1-1-2018	1,50%	0,00%	25,8%
1-1-2019	1,50%	0,00%	27,7%
1-1-2020	1,50%	0,00%	29,6%
1-1-2021	1,00%	0,00%	30,9%
1-1-2022	1,50%	1,50%	30,9%
1-1-2023	1,50%	1,50%	30,9%
1-1-2024	1,50%	1,50%	30,9%
1-1-2025 *	1,50%	1,50%	30,9%
1-1-2026	1,50%	1,50%	30,9%

*De 1,5% toeslag per 1-1-2025 is met terugwerkende kracht verleend op 1-1-2026.

Vervallen zeer kleine pensioenaanspraken

Sinds 1 januari 2019 vervallen zeer kleine pensioenaanspraken bij einde deelneming. Als het opgebouwde ouderdomspensioen bij einde deelneming op de reguliere ingangsdatum van het pensioen niet meer bedraagt dan € 2 bruto per jaar vervallen de pensioenaanspraken van een deelnemer van rechtswege bij einde van de deelneming. Dat geldt dan zowel voor het ouderdomspensioen als partner- en wezenpensioenen. De waarde van de vervallen zeer kleine pensioenaanspraken wordt toegevoegd aan de algemene middelen van SPOA.

In 2025 zijn er geen kleine pensioenen vervallen.

2.2 Uitvoering van de verplichtstelling

Op grond van de verplichtstelling is deelname aan de pensioenregeling van SPOA verplicht voor alle apothekers werkzaam in of voor een openbare apotheek. Onder openbare apotheek wordt verstaan een apotheek die farmaceutische zorg levert voor extramurale toepassing. Deze apothekers moeten zich aanmelden als deelnemer bij het pensioenfonds.

SPOA heeft de plicht naar BPOA, de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden om de verplichtstelling te handhaven en controleert zo goed mogelijk of alle openbare apothekers deelnemen aan de pensioenregeling. Aangezien SPOA zich voor deze controle niet kan baseren op een register van apothekers, en zowel SPOA als andere instanties zijn gebonden aan de privacywetgeving, ligt de focus met name op communicatie over de verplichte deelname aan SPOA. Daarom wordt geregeld bij de universiteiten aan de afstuderende apothekers informatie verstrekt over SPOA en BPOA. In relevante nieuwsbrieven wordt met regelmaat aandacht gevraagd voor de pensioenregeling en de wijze waarop nieuwe deelnemers zich kunnen aanmelden.

Daarnaast heeft ook BPOA een taak in de bewustwording van de beroepsgenoten.

Onderdeel van de uitvoering van de verplichtgestelde pensioenregeling is het verkrijgen van de juiste inkomensgegevens. De beroepsgenoten zijn op grond van de verplichtstelling en de Wet verplichte beroepspensioenregeling zelf verantwoordelijk tijdig de juiste inkomensgegevens door te geven en vervolgens de daarop gebaseerde premienota's te betalen. Zij doen dit via het digitale portaal mijnapothekerspensioen.nl.

2.3 Wijzigingen in de fondsdocumenten

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota

Het bestuur evalueert de Abtn tenminste elk jaar. In 2025 is de Abtn geëvalueerd en geactualiseerd. Begin 2026 is de gewijzigde Abtn vastgesteld door het bestuur.

Statuten

De statuten zijn eind 2025 geactualiseerd. De belangrijkste wijzigingen zien op de bepalingen over de bestuurssamenstelling (het maximaal aantal externe bestuursleden), besluitvorming, het quorum, de klachtenregeling en de evaluatiefrequentie van het geschiktheidsplan.

Pensioenreglement

Het pensioenreglement is voor wat betreft de bedragen, percentages en de flexibiliserings- en afkoopfactoren geüpdatet voor 2025. Andere wijzigingen betroffen verduidelijkingen en in lijn brengen van het pensioenreglement met de uitvoering van de pensioenadministratie door Idella. Zo is de tekst over aanvang deelnemerschap verduidelijkt en zijn aanpassingen doorgevoerd inzake het bepalen van pensioengevend inkomen bij kortere deelnemingsperiode, een regeling van de duur van de premievrijstelling in overgangssituaties en een aanvulling op de verplichting voor tijdig doorgeven van wijzigingen in pensioengevend inkomen en parttimegraad vlak voor overlijden of arbeidsongeschiktheid.

Voor het overige is het pensioenreglement 2025 een ongewijzigde voortzetting ten opzichte van 2024.

Beloningsbeleid

In 2025 is het beloningsbeleid aangepast in verband met de aanstelling van aspirant bestuurders. Het bestuur heeft het gewijzigde beloningsbeleid vastgesteld na een positief advies van het verantwoordingsorgaan en nadat BPOA (zonder inhoudelijke bezwaren) was geïnformeerd over de voorgestelde aanpassingen.

Business Continuity plan

In het kader van de implementatie van de Digital Operational Resilience Act (DORA) is het Business Continuity Plan aangepast. De aanpassingen betroffen voornamelijk een update van namen van betrokken personen en uitbestedingspartijen.

IT-beleid

In 2025 is het ook het IT-beleid aangevuld om deze DORA-compliant te maken.

Incidentenbeleid

Ook het incidentenbeleid is aangepast om deze in lijn te brengen met de DORA-vereisten. Daarvoor zijn onder meer de procedures aangescherpt voor het melden van operationele- en vermogensbeheerincidenten.

Diversiteits- en inclusiebeleid

In 2025 is het diversiteits- en inclusiebeleid geactualiseerd. Het beleid is inhoudelijk ongewijzigd gebleven, maar wel aangevuld met

beoordelingscriteria waarmee het bestuur periodiek kan toetsen of de beleidsdoelstellingen worden gerealiseerd. Dit is gebaseerd op de Code Pensioenfondsen.

De statuten en reglementen zijn beschikbaar op de documentenpagina van de website www.spoa.nl.

2.4 Klantsignalen, klachten en geschillen

Gedragslijn Goed omgaan met klachten

SPOA conformeert zich aan de Gedragslijn Goed omgaan met klachten (hierna Gedragslijn) van de Pensioenfederatie. De Gedragslijn regelt het behandelen, rapporteren en leren van klachten van deelnemers om een minimumniveau van klachtafhandeling in de pensioenfondsensector te waarborgen. De gedragslijn hanteert een ruime definitie van een klacht: "elke uiting van ontevredenheid van een persoon, gericht aan de pensioenuitvoerder, wordt beschouwd als een klacht." De Gedragslijn is in lijn met de huidige wetgeving en de aanbevelingen van de AFM en Ombudsman Pensioenen. SPOA ziet met het volgen van de gedragslijn de mogelijkheid tot het daadwerkelijk centraal stellen van het belang van de deelnemer. Tevens geeft een goede klachtenregeling kansen tot verbetering van de dienstverlening. Kern van een goede klachtenregeling is het analyseren en leren van klachten en het vervolgens doorvoeren van verbeteringen. De klachtenregeling van SPOA is in overeenstemming met wet- en regelgeving en de Gedragslijn.

Klachtenregeling

De klachtenregeling van SPOA is opgenomen op de website. Belanghebbenden kunnen een klacht indienen bij de administrateur. Als een belanghebbende zich niet kan vinden in de reactie op de klacht, dan kan belanghebbende de klacht in tweede instantie laten behandelen door de Pensioen- en communicatiecommissie (afvaardiging bestuur). Is een belanghebbende het niet eens met het besluit van de Pensioen- en communicatiecommissie (PCC) dan kan hij de klacht laten behandelen door een externe geschilleninstantie, de Geschillen Instantie Pensioenfondsen (GIP). De GIP kan alleen in bepaalde gevallen een klacht in behandeling nemen. SPOA is verplicht aangesloten bij deze onafhankelijke externe geschilleninstantie. Ook de procedure voor een beroep op de GIP ligt vast in de klachtenregeling van SPOA.

Klantsignalen en Klachten

SPOA besteedt aandacht aan de drie waarden in de Gedragslijn: "ontvankelijk", "klantgevoelig" en "lerend". Het doel is dat belanghebbenden de klachtenprocedure als laagdrempelig, eenvoudig en transparant ervaren. Bij klachten neemt SPOA in voorkomende gevallen persoonlijk contact op met de belanghebbende. De Pensioenfederatie meet hoe pensioenfondsen scoren op hun klachtenafhandeling. SPOA heeft in 2022 deelgenomen aan de nulmeting Gedragslijn goed omgaan met klachten, en aan de 1-meting in 2023 en de 2-meting in 2024. Deze metingen hebben steeds vooruitgang laten zien. In vervolg op voorgaande metingen heeft SPOA in 2025 deelgenomen aan het vervolgonderzoek van de Pensioenfederatie. SPOA scoorde daarbij overall een ruim voldoende.

In 2025 heeft SPOA de volgende klachten (aantallen, gesplitst naar rubriek) afgehandeld:

Onderwerp	Afgehandeld (niet geëscaleerd)	Geëscaleerd (behandeling PCC)	Geschil (behandeling GIP)	Totaal
Behandelingsduur	28	1	0	29
Deelnemersportaal	43	1	0	44
Facturatie	55	0	0	55
Financiële situatie	13	0	0	13

Informatieverstrekking	0	0	0	0
Keuzebegeleiding	0	0	0	0
Pensioenberekening en -betaling	13	2	0	15
Registratie werknemersgegevens	10	0	0	10
Service en klantgerichtheid	9	0	0	9
Toepassing wet- en regelgeving	3	0	0	3
Overig	5	0	0	5
Totaal	179	4	0	183

In 2025 heeft SPOA in totaal 183 klachten geregistreerd. De tabel geeft de geregistreerde klachten weer naar onderwerp en behandelroute. Een deel van deze klachten is in 2025 afgehandeld. Een aantal klachten uit 2025 stond per 31 december 2025 nog open en is of wordt in 2026 verder behandeld. Vier klachten zijn geëscaleerd en in tweede instantie behandeld door de PCC. Er zijn in 2025 geen geschillen aangemeld bij de Geschilleninstantie Pensioenfondsen (GIP)

Het bestuur constateert dat het aantal klachten in 2025 hoog was en ziet dit als een belangrijk signaal dat de dienstverlening niet op alle onderdelen op het gewenste niveau lag. Bij de beoordeling van klachten kijkt het bestuur niet alleen naar het aantal klachten, maar ook naar de aard, oorzaak, gegrondheid en opvolging daarvan. Ook klachten die niet of slechts gedeeltelijk gegrond zijn, kunnen aanleiding geven om processen, communicatie of dienstverlening te verbeteren.

2.5 AVG en Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen

SPOA conformeert zich aan de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen. De heer P. de Koning (Trivu) is aangesteld als privacy officer voor SPOA. De privacy officer ziet onder andere toe op hoe SPOA omgaat met persoonsgegevens.

De privacy officer heeft in zijn rapportage over 2025 vastgesteld dat SPOA zich heeft gehouden aan de AVG en aan de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen.

2.6 Uitbestedingsbeleid en uitbestede werkzaamheden

Uitbestedingsbeleid

Zowel het pensioenbeheer, het vermogensbeheer, de bewaarneming van de gelden (custody) als de bestuursondersteuning zijn uitbesteed. Het bestuur heeft hiervoor gekozen op basis van zijn verantwoordelijkheid voor het beheer van het pensioenfonds, de vereiste professionaliteit en de noodzakelijke risicobeheersing.

Het bestuur heeft uitbestedingsbeleid geformuleerd, waarin de uitgangspunten voor uitbesteding zijn vastgelegd. Dat is in lijn met de eisen die voortvloeien uit de wet- en regelgeving en de Guidance uitbesteding door Pensioenfondsen van DNB. Het doel van het uitbestedingsbeleid is het waarborgen van continuïteit en constante kwaliteit van de dienstverlening. Hiermee blijven de reputatie en de beheerste bedrijfsvoering van SPOA gehandhaafd.

De risicoanalyse is onderdeel van een voorgenomen bestuursbesluit om bepaalde werkzaamheden of taken uit te besteden. Mede op basis van de risicoanalyse worden selectiecriteria vastgesteld. SPOA beheerst operationele risico's door eisen te stellen aan zijn dienstverleners. Dit zijn onder andere eisen met betrekking tot continuïteit, integriteit en kwaliteit.

Het bestuur toetst regelmatig of de manier waarop de uitbestede activiteiten of processen worden uitgevoerd in overeenstemming is met de gemaakte afspraken. Het bestuur doet dit onder meer aan de hand van:

- Periodieke rapportages over (de resultaten van) de uitbestede taken en werkzaamheden. Indien van toepassing bevatten de rapportages een overzicht van normen, afwijkingen en benchmarks. De rapportages zijn bruikbaar als stuurmiddel.

- In control statements, zoals een ISAE 3402 (type 1 en 2) verklaring, waarbij de representativiteit van het pensioenfonds geborgd is.
- Compliance statements (compliance rapportages).
- Integrale kostenanalyse.
- Analyse incidenten en/of klachten (incidentenrapportage).
- Periodiek overleg met de uitbestedingspartij over de uitbestede werkzaamheden en taken (SLA-rapportage).
- Bezoeken aan de uitbestedingspartij.

Het bestuur evalueert periodiek of de uitbestedingsrelatie nog aan de gestelde eisen voldoet. Daarnaast evalueert het bestuur het uitbestedingsbeleid minimaal eens in de twee jaar.

Het bestuur heeft op 18 november 2024 het aangepaste uitbestedingsbeleid vastgesteld. Aanleiding van de herziening was de Digital Operational Resilience Act (DORA). Deze Europese verordening heeft als doel de digitale operationele veerkracht van financiële instellingen te versterken. DORA stelt strikte eisen aan de IT- en cyberbeveiliging van instellingen en hun derde partijen, met als doel de impact van digitale verstoringen te minimaliseren en de stabiliteit van het financiële systeem te waarborgen.

SPOA is voor de implementatie van DORA in 2024 een traject gestart. Voor de ondersteuning daarbij heeft SPOA een externe partij ingeschakeld. Gedurende het implementatietraject is gewerkt aan het opstellen van een informatieregister en het aanpassen van fondsdocumenten om te voldoen aan de DORA wetgeving. Het IT-beleid, BCP en incidentenbeleid zijn hierbij aangepast. Waar nodig, heeft afstemming plaatsgevonden met de administrateur. SPOA heeft de implementatie van DORA begin 2025 afgerond en is daarmee compliant met de DORA wetgeving.

Administratie

Per 1 januari 2025 wordt de pensioenregeling uitgevoerd door Idella. De overeenkomst met Idella is aangegaan tot en met 31 december 2029. In 2025 is gebleken dat de dienstverlening door Idella rondom de uitvoering van de pensioenregeling niet soepel verliep en dat de kwaliteit achterbleef. Idella heeft laten weten SPOA niet te ondersteunen bij de transitie naar de nieuwe pensioenregeling en de omzetting van de bestaande pensioenen. Naar aanleiding daarvan werkt het bestuur aan een vertrek bij Idella en onderzoekt SPOA een alternatieve uitvoeringssituatie. Totdat SPOA elders onderdak vindt, blijft Idella de huidige pensioenregeling uitvoeren.

Vermogensbeheer

Het vermogensbeheer wordt eind 2025 uitgevoerd door Achmea Investment Management als fiduciair vermogensbeheerder en Caceis als de custodian.

De monitoring op het functioneren van bovengenoemde partijen wordt primair verricht door de beleggingscommissie op basis van rapportages en dialoogsessies. De beleggingscommissie voert de monitoring uit onder meer aan de hand van het door het bestuur vastgestelde beleid, waaronder het beleggingsplan en het uitbestedingsbeleid. De partijen verstrekken jaarlijks een ISAE 3402-rapportage. Hiermee geven zij de beleggingscommissie en ook het bestuur inzicht in de belangrijkste primaire processen. Daarnaast voert de fiduciair vermogensbeheerder periodiek een due diligence onderzoek uit op locatie van de onderliggende vermogensbeheerders en rapporteert de resultaten hiervan aan de beleggingscommissie.

Bestuursondersteuning

De bestuursondersteuning is ondergebracht bij Montae & Partners. De werkzaamheden zijn vastgelegd in een overeenkomst en SLA. De verantwoordelijkheid voor deze uitbestede werkzaamheden is o.a. geborgd door middel van periodieke evaluatie van de dienstverlening.

Sleutelfuncties

De inrichting van de sleutelfuncties is verankerd in de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). Dit betreft de risicobeheerfunctie, de actuariële functie en de interne auditfunctie. Bij de inrichting van de sleutelfuncties is rekening gehouden met de omvang, aard en complexiteit van de werkzaamheden van SPOA.

Het houderschap en de vervulling van de sleutelfunctie actuarieel is uitbesteed aan de certificerende actuaire Triple A.

Het houderschap van de sleutelfunctie risicobeheer is middels insourcing belegd bij een externe deskundige, de heer J. Sluis. De vervulling van de sleutelfunctie risicobeheer is uitbesteed aan PensionRisk.

Het houderschap van de sleutelfunctie interne audit is middels insourcing belegd bij een externe deskundige, de heer R. de Waard van BDO. De vervulling van de sleutelfunctie interne audit is eveneens uitbesteed aan BDO.

In 7.9 leest u meer over de positie van de sleutelfunctie in de governancestructuur van SPOA.

Externe ondersteuning en controle

De controle van de jaarrekening wordt uitgevoerd door EY Accountants B.V.

Bij de actuariële ondersteuning wordt onderscheid gemaakt tussen adviserende en certificerende werkzaamheden. Het bestuur heeft de adviserende werkzaamheden belegd bij Sprenkels. De certificerende werkzaamheden zijn belegd bij Triple A.

De heer De Koning van TriVu is aangesteld als compliance officer. De compliance officer is onder meer belast met de controle op de naleving van de gedragscode.

De heer P. de Koning van Trivu is in 2025 tevens aangesteld als privacy officer. De privacy officer ziet onder andere toe op hoe SPOA omgaat met persoonsgegevens. Daarnaast ziet de privacy officer toe op de naleving van de IT-gedragscode, ten behoeve van de borging van de continuïteit van IT-processen. De privacy officer heeft ook een rol bij (de melding van) incidenten die datalekken betreffen.

De heer R. Simon van Bureau voor Pensioencommunicatie verricht de werkzaamheden van communicatieadviseur. Communicatieadviseurs van Sprenkels worden adhoc ingeschakeld.

2.7 Uitvoeringskosten

SPOA maakt voor het uitvoeren van de pensioenregeling diverse kosten. Deze kosten worden onderverdeeld in kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling en kosten voor het vermogensbeheer. Het bestuur vindt het belangrijk om aan betrokkenen inzicht te verstrekken over de opbouw van de kosten. De kosten worden gepresenteerd met inachtneming van de aanbevelingen van de Pensioenfederatie en AFM.

Uitvoeringskosten en kosten vermogensbeheer

Het bestuur rapporteert conform de aanbevelingen van de Pensioenfederatie en AFM over haar uitvoeringskosten en vermogensbeheerkosten.

In onderstaande tabellen zijn conform deze aanbeveling de kosten opgenomen van:

- Uitvoeringskosten SPOA uitgedrukt als percentage van het belegd vermogen en per deelnemer incl. pensioengerechtigden;
- Vermogensbeheerkosten als percentage van het belegd vermogen.

Uitvoeringskosten

(x € 1.000)	2025	2024	2023	2022	2021
Administratiekosten					
Pensioenadministratie	913	818	791	775	760
Implementatiekosten	437	0	0	0	0
Communicatie 5)	0	84	101	109	69
Diverse incidentele kosten 6)	0	370	167	140	80
Subtotaal	1.350	1.272	1.059	1.024	909
Overige kosten uitvoering					
Accountant: controle van de jaarrekening	121	112	112	101	95
Accountant: controlewerkzaamheden voorgaand boekjaar	5	0	4	-2	27
Actuaris certificering	25	19	20	19	19
Actuaris jaarwerk	25	24	43	26	19
Actuaris advies	251	247	167	162	165
Communicatieadvies, websiteontwerp en onderzoek	133	113	95	105	64
Sleutelfunctie actuarieel	36	11	9	14	5
Sleutelfunctie interne audit	61	50	29	22	16
Sleutelfunctie risicobeheer	222	114	132	103	141
Juridisch advies	141	35	22	3	42
BTW advies en aangifte	9	26	48	122	84
Privacy officer	11	0	4	0	5
Compliance	11	10	12	6	5
Bestuursondersteuning	480	479	568	407	421
Verantwoordingsorgaan (extern adviseur)	7	0	7	8	7
Vergader- en kantoorkosten	36	88	77	66	49
Deurwaarderkosten	0	7	3	1	2
Subtotaal	1.560	1.335	1.352	1.163	1.166
Bestuurskosten					
Vacatiegeld en bestuursvergoedingen 2)	195	187	135	121	169
Reiskostenvergoeding 3)	18	0	0	0	1
Opleidingen	29	19	9	11	26
Verantwoordingsorgaan	37	62	31	33	20
Visitatiecommissie	30	30	27	25	19
Subtotaal	309	298	202	190	235
Overig					
Contributies en bijdragen	120	222	206	153	158
Kosten BPOA beroepspensioenvereniging	200	200	216	126	156
Verzekering	0	32	32	30	30
Projecten 4)	1.711	1.591	1.131	797	414 ¹⁾
Overig	19	69	52	75	28
Subtotaal	2.050	2.114	1.637	1.181	786
Totaal uitvoeringskosten	5.283	5.019	4.250	3.558	3.096

--	--	--	--	--	--

- 1) Waarvan 83 doorbelast is vanuit 'Kosten BPOA beroepspensioenvereniging' en 145 doorbelast is vanuit 'Vacatiegeld en bestuursvergoedingen'.
- 2) In 2025 is 60% van het vacatiegeld en bestuurvergoedingen (voor toerekening 488) en reiskostenvergoeding (voor toerekening 45) toegerekend aan Projecten. Dit wijkt aan van de presentatie in de jaarrekening.
- 3) Tot 2025 werden de reiskosten gepresenteerd onder vacatiegeld en bestuursvergoedingen.
- 4) Onder projecten worden de werkzaamheden voor het project WTP en voor de overgang van de pensioenadministratie naar Idella opgeomen met uitzondering van de door Idella gemaakte implementatiekosten (451).
- 5) De pensioenadministrateur Idella voert in 2025 geen communicatiewerkzaamheden uit.
- 6) In 2025 zijn er naast de implementatiekosten geen andere incidentele administratiekosten.

In de onderstaande tabel wordt het resultaat op kosten in de afgelopen jaren weergegeven:

(x € 1.000)	2025	2024	2023	2022	2021
Uit pensioenuitkeringen	1.491	1.430	1.253	1.187	1.115
Uit premie	1.901	1.904	1.648	1.604	1.336
Werkelijke kosten	-5.283	-5.019	-4.250	-3.558	-3.096
Resultaat op kosten	-1.891	-1.685	-1.349	-767	-645

Het negatieve resultaat op kosten in 2025 ontstaat voornamelijk door de tijdelijk hogere pensioenuitvoerings- en administratiekosten als gevolg van de voorbereidingen op de transitie naar de Wet toekomst pensioenen en de overgang van pensioenuitvoerder. Hierbij wordt opgemerkt dat het resultaat op kosten de afgelopen boekjaren telkens negatief was, maar in de laatste drie boekjaren van een grotere omvang is. Dit effect wordt verklaard door hogere kosten als gevolg van de transitie naar de Wet toekomst pensioenen en in de overgang van de pensioenadministratie van AZL naar Idella. Het bestuur heeft enkele jaren geleden besloten om de kosten voor het Wtp project niet op te nemen in de vaststelling van de kosten voor de premie en de vrijval vanuit de kostenvoorziening. Op deze manier worden de kosten gedragen vanuit de dekkingsgraad en daarmee door het gehele collectief. Deze methodiek is in boekjaar 2025 (en 2026) aangehouden.

In de onderstaande tabel worden de uitvoeringskosten uitgedrukt als percentage van het belegd vermogen en per deelnemer incl. pensioengerechtigden:

(x € 1.000)	2025	2024	2023	2022	2021
Gemiddeld belegd vermogen	1.927.191	1.915.847	1.755.582	1.868.936	2.101.662
Uitvoeringskosten als % van het belegd vermogen	0,27%	0,26%	0,24%	0,19%	0,15%
Aantallen					
Actieve deelnemers	3.014	2.984	2.942	2.909	2.933
Pensioengerechtigden	1.699	1.678	1.622	1.565	1.486
Totaal	4.713	4.662	4.564	4.474	4.419
Kosten in € per deelnemer	1.121	1.077	931	795	701

Financiering van de uitvoeringskosten

In 2025 werden de kosten enerzijds gefinancierd uit een opslag op de premie en anderzijds uit de kostenvoorziening (2,9% van de voorziening pensioenverplichtingen). In de financiële paragraaf is dit toegelicht.

Toelichting op de uitvoeringskosten

In 2025 zijn de uitvoeringskosten opnieuw gestegen.

De belangrijkste oorzaak voor het kostenniveau wordt, zoals ook in 2024, veroorzaakt door de kosten die gemaakt worden ten behoeve van de voorbereiding voor de nieuwe pensioenregeling en kosten voor de overgang naar een nieuwe pensioenuitvoerder. Dit betreft met name externe kosten van projectmanagement, advies, datakwaliteit, bestuursondersteuning en toegenomen inzet / tijdsbesteding van bestuursleden. Andere factoren betreffen inflatiecorrecties en toegenomen kosten voor toezicht.

De voortgaande kostenstijging van de uitvoering is voor het bestuur een belangrijk aandachtspunt. Het bestuur verwacht in de komende periode de kosten niet te kunnen verlagen vanwege de complexiteit van de overgang naar een nieuwe pensioenuitvoerder en de transitie naar de nieuwe pensioenregeling. Het streven is om na de transitie te komen tot een kostenefficiënte uitvoering van de nieuwe pensioenregeling.

Kosten beroepspensioenvereniging

Het pensioenfonds neemt de kosten voor de beroepspensioenvereniging voor zijn rekening. Met de Beroepspensioenvereniging (BPOA) zijn afspraken gemaakt over de door BPOA in rekening te brengen kosten. BPOA ontvangt per kwartaal een vaste vergoeding voor de werkzaamheden die zij verricht in het kader van de aan hen wettelijk voorgeschreven taken. BPOA stelt hiervoor jaarlijks een begroting op die ter informatie aan SPOA wordt voorgelegd. Aan het eind van elk jaar vindt een afrekening plaats op basis van de werkelijk gemaakte kosten.

Vermogensbeheerkosten

(x € 1.000)	2025	2024	2023	2022	2021
Vermogensbeheerkosten					
Beheervergoeding vermogensbeheerders regulier	2.573	3.020	3.793	3.066	3.332
Bewaarvergoeding custodian 3)	133	619	402	553	274
Ondersteuning beleggingscommissie 4)	562	533	430	456	474
Beleggingsadministratie 5)	686	381	371	347	333
Omzetbelasting	90	32	-108	32	419
Directe vermogensbeheerkosten	4.044	4.585	4.888	4.454	4.832
Beheerkosten	557	753	0	1.256	1.381
Bewaarloon en overige kosten	198	281	1.075	1.312	1.940
Indirecte vermogensbeheerkosten	755	1.034	1.075	2.568	3.321
Totaal vermogensbeheerkosten ¹⁾	4.799	5.619	5.963	7.022	8.153
Transactiekosten ²⁾	2.782	2.964	1.920	1.462	2.402
Totaal vermogensbeheerkosten inclusief transactiekosten	7.581	8.583	7.883	8.484	10.555
Vermogensbeheerkosten als % van het belegd vermogen	0,25%	0,29%	0,34%	0,38%	0,39%
Transactiekosten als % van het belegd vermogen	0,14%	0,15%	0,11%	0,08%	0,11%
Vermogensbeheerkosten (incl. transactiekosten) als % van het belegd vermogen	0,39%	0,44%	0,45%	0,46%	0,50%

1) Vermogensbeheerkosten kunnen afwijken van de in de jaarrekening gepresenteerde cijfers door onder andere timingverschillen en erkenning van indirecte kosten

2) Transactiekosten (en overige beheerkosten) betreffen een schatting op basis van de methodiek, welke verderop wordt toegelicht.

3) Door wijzigingen in de portefeuille (zoals verantwoord in hoofdstuk 5 Beleggingen) zijn de kosten voor de custodian lager dan voorgaande jaren.

4) De ondersteuning beleggingscommissie is inclusief de pensioenuitvoeringskosten die toebedeeld zijn aan vermogensbeheerkosten.

5) De stijging van de kosten in 2025 wordt veroorzaakt door het uitbreiden van de dienstverlening van AIM.

De vermogensbeheerkosten zijn inclusief een deel van de pensioenuitvoeringskosten die toegerekend worden aan vermogensbeheer. De toerekening is gebaseerd op de tijdsverdeling van vergaderingen waarbij beleggingscommissievergadering volledig in het teken staan van vermogensbeheer en bestuursvergadering voor een deel in het teken staan van vermogensbeheer. De toerekening is toegepast op bestuurskosten en bestuursondersteuningskosten. De toegerekende kosten zijn verwerkt in de post overige Ondersteuning beleggingscommissie.

Toelichting op de vermogensbeheerkosten

De kosten vermogensbeheer zijn afhankelijk van veel factoren. De meest belangrijke factoren zijn de beleggingsstrategie en de wijze van beheer. Met de beleggingsstrategie wordt de verdeling van de portefeuille bedoeld over beleggingscategorieën. Zo zal een keuze voor bijvoorbeeld duurdere alternatieve beleggingscategorieën zoals vastgoed, private equity en hedge funds leiden tot een hoger kostenniveau, maar dat kan gerechtvaardigd zijn door het effect van die categorieën op het risico en rendement van de portefeuille en de additionele spreiding ten opzichte van andere beleggingscategorieën in de portefeuille. In vergelijking tot het gemiddelde van de markt (van beroepspensioenfondsen) verwacht het bestuur dat de allocatie naar deze alternatieve beleggingscategorieën thans relatief lager dan gemiddeld is voor SPOA.

De wijze van beheer duidt op het onderscheid tussen actief en passief beheer. Bij actief beheer wordt nagestreefd een hoger rendement te behalen dan de afgesproken benchmark, bij passief beheer is de doelstelling daarentegen het rendement van de benchmark zo goed mogelijk te repliceren. SPOA hanteert het belief dat voor actief beheer gekozen wordt als aangetoond kan worden dat dat waarde toevoegt na kosten en er voldaan wordt aan de gestelde voorwaarden.

Actief beheer kent gemiddeld een hogere vergoeding dan passief beheer.

In paragraaf 5.3 is een overzicht opgenomen dat toont dat de keuze voor actief beheer op de lange termijn waarde heeft toegevoegd, doordat de hogere kosten ruimschoots zijn goedge maakt door een hoger behaald rendement.

Op basis van beide factoren is de verwachting dat de kosten vermogensbeheer van SPOA zich op of licht onder het gemiddelde bevinden.

(x € 1.000)	Beheer- kosten	Transactie- kosten	Incl. transactie- kosten
Vastgoed	172	0	172
Aandelen	445	810	1.255
Vastrentende waarden	1.863	1.592	3.455
Hedgefonds	7	0	7
Overige beleggingen	10	1	10
Kosten overlay beleggingen	633	379	1.012
Bewaarloon	33	0	33
Overige kosten 1)	1.637	0	1.637
Totaal	4.799	2.782	7.581

1) Dit betreft de kosten voor Ondersteuning beleggingscommissie (562) en kosten fiduciair beheer (1.075).

Terugkijkend over de afgelopen vijf jaar (2021-2025) is een licht dalende trend waar te nemen. De kosten vermogensbeheer inclusief de transactiekosten hebben zich in een nauwe bandbreedte tussen de 0,39% en 0,50% van de portefeuille bewogen. Voor 2025 komen de kosten vermogensbeheer inclusief de transactiekosten uit op 0,39%.

De vermogensbeheerkosten exclusief transactiekosten zijn in vergelijking met vorig jaar licht gedaald. Dat heeft met name te

maken met het verdere vervolg van de in 2023 aangevangen liquidatie van de hedge fund portefeuille welke een hogere beheervergoeding kent. Ook zorgen de wijzigingen in de portefeuille inrichting voor een reductie van de kosten. Deze daling is goed zichtbaar bij de vastrentende waarden, waarbij de twee vastrentende waarde mandaten zijn omgezet naar een creditsmandaat, een creditsfonds, een staatsobligatiefonds en een renteoverlay portefeuille. Daarnaast zijn de transactiekosten in vergelijking met vorig jaar gedaald, met name door de wijzigingen binnen de portefeuille.

3. Communicatie

3.1 Communicatiebeleid

Nieuwe beleidsperiode

Eind 2024 is het Meerjaren Communicatiebeleidsplan voor de periode 2025 – 2027 vastgesteld. Jaarlijks worden in het jaarplan communicatie de beleidsdoelen van het communicatiebeleid concreet uitgewerkt in activiteiten voor het betreffende jaar.

Op 1 januari 2025 startte SPOA met de uitvoering van de pensioenadministratie door Idella. De verhuizing van AZL naar Idella kostte meer tijd. Hierdoor was er minder tijd beschikbaar voor de invulling van de communicatiedoelen van het meerjarenbeleid. In 2026 is hier meer ruimte voor.

3.2 Doelstellingen

Op basis van de visie en de missie van SPOA en de kaders van het communicatiebeleid zijn de belangrijkste doelen voor de periode 2025 – 2027:

- 1 Versterken imago: deelnemers hebben een positief beeld van SPOA en de pensioenregeling*
SPOA wil worden gezien als een betrouwbaar en professioneel pensioenfonds van deze tijd, waarbij de meerwaarde van SPOA breed gedragen wordt onder deelnemers. Dit komt tot uitdrukking in loyaliteit en vertrouwen van de deelnemers in SPOA.
- 2 Hoge(re) klanttevredenheid*
De correcte uitvoering van de pensioenregeling is mede afhankelijk van administratieve handelingen van deelnemers, een adequate middeleninzet, duidelijke en gebruiksvriendelijke informatie, instructies en keuzebegeleiding. De dienstverlening en communicatie moeten leiden tot tevredenheid bij deelnemers over SPOA als fonds, de financiële prestaties van SPOA en de dienstverlening (klantreizen en keuzebegeleiding) van SPOA. Verder zorgt de dienstverlening en communicatie voor begrijpelijkheid en gebruiksgemak in klantreizen (makkelijk en eenvoudig) en bij keuzebegeleiding.
- 3 Verbeteren passendheid van de communicatie en de keuzebegeleiding*
De middelenmix, vormgeving en tone of voice van SPOA sluiten aan en bewegen mee met en zijn afgestemd op de verwachtingen van verschillende groepen aangesloten deelnemers. Hierdoor kunnen deelnemers passende keuzes maken voor hun pensioen. Op basis van de informatie over de regeling en de keuze daarbinnen weten deelnemers welke keuzemogelijkheden ze hebben. Deelnemers begrijpen de consequenties (voor- én nadelen) van hun keuzes.
- 4 Activatie en bereik: deelnemers worden geactiveerd om aandacht te besteden aan hun pensioen*
Deelnemers worden op voor hen relevante momenten met voor hen relevante informatie via voor hen relevante kanalen aangezet om actief na te denken over hun pensioen. Bovendien is vergroten bereik een belangrijke randvoorwaarde voor bovengenoemde doelen.

Keuzebegeleiding

De overgang naar Idella zorgde voor uitgebreidere mogelijkheden voor digitale keuzebegeleiding. Het aanbod voor keuzebegeleiding bij SPOA kent vanaf 2025 drie lagen:

1. Klantenservice, brieven, website en pensioenportaal;
2. Pensioenplanner;
3. Pensioenconsulenten.

1 Klantenservice, brieven en website en pensioenportaal

Deelnemers van SPOA leggen klantreizen af waarbij ze gebruik maken van de klantenservice, brieven en formulieren, de

website en ons pensioenportaal. Bij alle keuzemomenten binnen de klantreizen is aandacht voor de gevolgen, de voor- en nadelen en de risico's van die keuzes. Daarnaast bieden wij bij elke te maken keuze met behulp van touchpoints ons aanbod voor keuzebegeleiding aan. Deelnemers worden uitgenodigd hier gebruik van te maken.

2 *Pensioenplanner*

De pensioenplanner is een nieuw en belangrijk onderdeel van onze keuzebegeleiding. Hier kunnen deelnemers hun pensioen plannen en direct zien welke gevolgen keuzes hebben voor de hoogte van hun ouderdomspensioen of nabestaandenpensioen. Voorbeeldberekeningen kunnen in een pdf worden opgeslagen en gedownload.

3 *Pensioenconsulenten*

Raadpleging van de pensioenconsulenten is zonder kosten voor deelnemers die hun pensioen willen plannen en voor deelnemers die arbeidsongeschikt zijn. Onze pensioenconsulenten zijn aangesloten bij onafhankelijk adviesplatform Prikl. Deelnemers waarderen deze dienstverlening met een 8+.

Apothekerspensioen: samenwerking tussen BPOA en SPOA

Binnen het project Apothekerspensioen werkt SPOA nauw samen met beroepspensioenvereniging BPOA bij de communicatie over de nieuwe pensioenregeling. In 2025 is aangegeven dat SPOA op zijn vroegst op 1 juli 2027 overgaat naar de nieuwe pensioenregeling.

Communicatie met (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden

Naast de wettelijk verplichte communicatiemiddelen verstuurt SPOA nieuwsbrieven aan (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden en publiceert zij nieuwsberichten op de website. Nieuwsbrieven worden in beginsel digitaal verzonden. Deelnemers kunnen ervoor kiezen deze per post te blijven ontvangen.

Daarnaast beschikt SPOA over een klantenservice en een digitale pensioenplanner. SPOA maakt gebruik van een klankbordgroep van deelnemers om te toetsen of de communicatie begrijpelijk genoeg is, aansluit bij de beroepsgroep en om waar nodig verbeteringen door te voeren.

4. Financieel

4.1 Premie

Premiebeleid SPOA

Pensioenfondsen zijn verplicht om een kostendekkende premie te berekenen. SPOA stelt de kostendekkende premie vast met een zogeheten premiedemping. Deze demping vindt plaats op basis van een verwacht rendement. Door het dempen van de premie kan de feitelijke premie lager zijn dan de (niet-gedempte) actuariële benodigde premie. Jaarlijks wordt getoetst of de pensioenopbouw in de pensioenregeling kan worden gefinancierd uit de geldende vaste premie. Indien de feitelijk betaalde premie onvoldoende is om de pensioenopbouw te financieren, kan de pensioenopbouw in het betreffende jaar verlaagd worden. De toetsing van de premie bestaat uit twee onderdelen:

- De wettelijke toets op kostendekkendheid (op basis van de gedempte kostendekkende premie);
- Een aanvullende premietoets.

Feitelijke premie en kostendekkende premie

De premie is in 2025 niet gewijzigd ten opzichte van 2024 en bedroeg 30,7% van de pensioengrondslag. De pensioenopbouw bedroeg in 2025 1,3% van de pensioengrondslag. Sinds 2020 wordt een aangescherpte aanvullende premietoets gehanteerd; SPOA hanteert een minimale premiedekkingsgraad van 100%, tenzij de dekkingsgraad van SPOA lager is dan 100%. In dat geval is de minimale premiedekkingsgraad gelijk aan de actuele dekkingsgraad van SPOA. Bij een premiedekkingsgraad van 100% is de premie exact gelijk aan de aangroei van de voorziening pensioenverplichtingen door pensioenopbouw. Het opbouwpercentage voor de pensioenopbouw wordt jaarlijks in het laatste kwartaal van het voorgaande boekjaar vastgesteld.

In 2025 heeft BPOA de premie voor 2026 ongewijzigd vastgesteld op 30,7%. SPOA heeft hierbij een opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen vastgesteld op 1,62%.

De kostendekkende premie, gedempte kostendekkende premie en feitelijke premie zijn als volgt samengesteld:

(x € 1.000)		2025		2024
Feitelijke premie				
Bijdragen van apothekers	44.903		44.962	
		44.903		44.962
Kostendekkende premie				
Actuariële benodigd	38.795		48.316	
Opslag in stand houden vereist vermogen	4.849		8.649	
Opslag voor uitvoeringskosten	1.901		1.904	
Totaal		45.545		58.869
Gedempte kostendekkende premie				
Actuariële benodigd	19.999		23.980	
Opslag in stand houden vereist vermogen	2.500		4.292	
Opslag voor uitvoeringskosten	1.901		1.904	
Voorwaardelijk	13.140		13.969	
Totaal		37.540		44.145

De actuariel benodigde koopsom is voor de zuiver kostendekkende premie vastgesteld op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per 31 december 2024. De solvabiliteitsopslag is gelijk aan 12,5%, zijnde het strategisch vereist eigen vermogen voor risico van het fonds per eind 2024.

Het fonds heeft ervoor gekozen de kostendekkende premie te dempen op basis van het verwacht rendement.

De ontvangen premie in het boekjaar 2025 is hoger dan de gedempte kostendekkende premie en lager dan de zuiver kostendekkende premie. De premiedekkingsgraad bedroeg 110,8% ex-post. Beoogd was dat de premiedekkingsgraad gelijk zou zijn aan 116%. De lagere premiedekkingsgraad wordt veroorzaakt door een daling van de rente in de laatste maanden van 2024. De premie heeft in 2025 geleid tot een daling van de dekkingsgraad van 0,2%-punt.

4.2 Ontwikkeling dekkingsgraad

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de bezittingen (het vermogen) en de verplichtingen (de uit te keren pensioenen, nu en in de toekomst) van SPOA.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds is een voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad over de afgelopen twaalf maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen dan de actuele dekkingsgraad. Sinds de invoering van het nFTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds was ultimo 2025 127,7% (ultimo 2024 was deze 121,9%).

Het dekkingsgraadverloop van het afgelopen jaar is als volgt (in percentages):

- De eerste rij is de dekkingsgraad per maandeinde (deze wordt overschreven door kwartaaleinden en jaareinde)
- De tweede rij geeft de beleidsdekkingsgraad weer: dit is het 12-maands gemiddelde van de dekkingsgraad per maand. Deze dekkingsgraad is de dekkingsgraad op basis waarvan beleidsbeslissingen worden genomen.

	jan	feb	mrt	apr	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Dekkingsgraad ultimo maand	122,3%	123,7%	123,7%	121,9%	125,2%	127,3%	128,5%	129,5%	131,3%	132,8%	134,2%	131,4%
Beleidsdekkingsgraad	122,2%	122,4%	122,7%	122,7%	122,9%	123,2%	123,6%	124,1%	124,7%	125,7%	126,8%	127,7%

De dekkingsgraad wordt enerzijds beïnvloed door de ontwikkeling van de verplichtingen en anderzijds door de ontwikkeling van het vermogen. In de volgende paragrafen wordt op beide ontwikkelingen een toelichting gegeven.

Reële dekkingsgraad

De reële dekkingsgraad houdt niet alleen rekening met de bezittingen (vermogen) en verplichtingen (de uit te keren pensioenen, nu en in de toekomst), maar daarnaast ook met verwachte prijsinflatie. De reële dekkingsgraad was ultimo 2025 99,2% (ultimo 2024 was deze 95,9%). Dit betekent dat de dekkingsgraad net onvoldoende is voor volledige toekomstbestendige toeslagverlening.

Vermeldingen ingevolge artikel 104 Wet verplichte beroepspensioenregeling

In 2025 zijn door de toezichthouders geen boetes of dwangsommen aan SPOA opgelegd. Ook zijn er geen aanwijzingen gegeven en is er geen bewindvoerder aangesteld. Daarnaast verkeert SPOA niet in een situatie van reservetekort, waardoor

een herstelplan niet van toepassing is.

4.3 Haalbaarheidstoets

Met een haalbaarheidstoets kijkt een fonds naar het pensioenresultaat. Het pensioenfonds bekijkt of de afgesproken ambities kunnen worden gerealiseerd over een tijdshorizon van de komende zestig jaar, of het premiebeleid voldoende realistisch en haalbaar is en of SPOA voldoende herstelcapaciteit heeft. Als dat pensioenresultaat onvoldoende zou zijn, overlegt SPOA met BPOA welke maatregelen het kan nemen om het verwachte pensioenresultaat op het gewenste niveau te brengen. De haalbaarheidstoets wordt uitgevoerd aan de hand van de risicohouding van het pensioenfonds. De risicohouding van een fonds is de mate waarin een fonds (na overleg met BPOA en het Verantwoordingsorgaan) beleggingsrisico's kan en wil lopen.

De volgende grenzen zijn in 2015 in het kader van de risicohouding op lange termijn vastgesteld:

- Ondergrens 1: Vanuit de situatie waarbij de beleidsdekkingsgraad gelijk is aan Vereist Eigen Vermogen dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 76%.
- Ondergrens 2: Vanuit de feitelijke beleidsdekkingsgraad dient de mediaan van het pensioenresultaat ten minste gelijk te zijn aan 79%.
- Ondergrens 3: Vanuit de feitelijke beleidsdekkingsgraad dient de maximale afwijking ten opzichte van de mediaan in het geval van een "slechtweers scenario" (lees: 5e percentiel) 35% te bedragen.

5. Beleggingen

5.1 Strategisch beleggingsbeleid SPOA

In het afgelopen jaar zijn verdere voorbereidingen getroffen voor de toekomstige overgang naar de FPR. Een belangrijke stap hierin was het opknippen van de portefeuille in de Module Rendement en Module Rente. De beleggingen bestaan nu uit "units", waarin door deelnemers aan- en verkopen gedaan kunnen worden in de FPR. Dit heeft geen impact op het beheer van de bestaande portefeuille. Daarnaast is er een aantal wijzigingen in de inrichting geweest die de complexiteit reduceren. Allereerst is het discretionaire rente-hedge mandaat omgezet naar een belegging in overlay fondsen. Met deze beleggingsfondsen kan de rente-hedge eenvoudiger vormgegeven worden, met behoud van het specifieke duratieprofiel van SPOA. Tot slot is het valuta-overlay mandaat beëindigd; de afdekking van het valutarisico vindt nu plaats binnen de beleggingsfondsen waar SPOA in belegt. De dekkingsgraad overlay die in 2024 is opgebouwd was in 2025 nog van kracht.

In aanvulling op de additionele werkzaamheden heeft de beleggingscommissie de reguliere onderwerpen zoals de beleidsbepaling, monitoring en evaluatie van het huidige beleggingsbeleid ter hand genomen.

Verdeling portefeuille versus de strategische verdeling

De bandbreedtes, normen alsmede de feitelijke verdeling van de portefeuille zijn in de tabel weergegeven. De dekkingsgraadoverlay is onderdeel van de liquide middelen.

Beleggingscategorie	Portefeuille ultimo 2025	Norm 2025	Minimum	Maximum
Module rente	47,0%	66,8%*	64,3%	69,3%
wv staatsobligaties	36,8%	37,0%	33,2%	40,8%
wv credits	62,3%	63,0%	59,2%	66,8%
wv liquide middelen	0,9%	0,0%	0,0%	1,0%
Overlay funds	16,4%			
Module rendement	30,0%	26,6%	24,1%	29,1%
wv aandelen opkomende markten	27,4%	27,1%	17,7%	36,5%
wv aandelen wereld	65,9%	64,7%	55,3%	74,1%
wv Onroerend goed	6,3%	6,4%	0,0%	12,8%
wv Market Neutral	0,1%	1,8%	0,0%	3,6%
wv liquide middelen	0,3%			
Liquide Middelen	6,7%	6,6%	4,1%	9,1%
Totaal	100%	100%		

* Gewicht overlay funds wordt afgetrokken van normgewicht module rente

De portefeuille wijkt per 31 december 2025 op enkele categorieën af van de normportefeuille en zelfs buiten de bandbreedte. Dit wordt veroorzaakt doordat eind december geen herbalancering plaatsvindt vanwege sluiting van de beleggingsmarkt. De herbalancering wordt conform de beleggingsrichtlijnen begin januari uitgevoerd. In januari 2026 is de portefeuille weer binnen de bandbreedtes gestuurd.

Afdekking renterisico en valutarisico

Het renterisico is één van de grootste en belangrijkste risico's op de balans van een pensioenfonds. Het pensioenfonds beheerst dit risico door te beleggen in Staatsobligaties euro, Global Credits en Overlay Funds. Het pensioenfonds maakt gebruik van een strategie waarbij 100% van renterisico van de verplichtingen wordt afgedekt (op basis van de marktrente). Gedurende 2025 wijzigde dit beleid niet.

De swaprente steeg gedurende 2025 op alle looptijden langer dan 1 jaar, waarbij de stijging toenam met de looptijd. De swapcurve veranderde gedurende 2025 van een inverse curve (korte rente hoger dan lange rente) naar een normale curve (korte rente lager dan lange rente). De 30-jaars swaprente steeg van 2,16% naar 3,24%. De stijging van de swaprente had een positieve impact op de dekkingsgraad aangezien de dekkingsgraad hoger is dan 100%. Ondanks de 100% rente-afdekking van de verplichtingen is het surplus nog wel rentegevoelig.

Het beleid voor de valuta-afdekking is niet gewijzigd. SPOA dekt de ontwikkelde markt valuta's af binnen de beleggingsfondsen met niet-euro exposure. De valuta van opkomende markten wordt niet afgedekt. Per saldo droeg de valuta afdekking positief bij aan het resultaat van de portefeuille over 2025. De valuta-afdekking beschermt namelijk tegen een daling van de afgedekte valuta's. Dit was voor de Amerikaanse dollar (-11,9%), het Britse pond (-5,1%) en de Japanse yen (-11,6%) het geval in 2025.

Tactische allocatie en herbalancering

Er vindt geen tactische allocatie over de beleggingscategorieën plaats. De jaarlijkse herbalancering heeft conform het beleid plaatsgevonden.

5.2 Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)

SPOA is een lange termijn belegger en heeft als doelstelling een goed pensioen voor nu en voor later voor haar deelnemers, de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden. Daarbij vindt het pensioenfonds het belangrijk om rekening te houden met maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB). Hierbij baseert SPOA zich op de voorkeuren van de deelnemers. SPOA vertaalt deze zo goed als mogelijk in het MVB-beleid. SPOA vindt het belangrijk om bedrijven waarin zij belegt te stimuleren om maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Hier wordt invulling aangegeven via de geselecteerde managers van de beleggingsfondsen middels uitsluiten, engagement, stemmen, ESG-integratie en CO2 reductiedoelstellingen. Op deze wijze geeft SPOA invulling aan lange termijn waarde creatie.

In 2025 heeft SPOA het MVB-beleid aangescherpt. Hierbij is onder andere een landenbeleid opgesteld, waarbij landen en staatsbedrijven die slecht presteren op het gebied van mensenrechten, corruptie en arbeidsnormen worden uitgesloten. Dit heeft niet geleid tot wijzigingen in de invulling van de beleggingsportefeuille.

Daarnaast heeft SPOA in 2025 een risk self-assessment gedaan om haar ESG risico's in kaart te brengen. Dit heeft SPOA meer inzicht verschaft over de belangrijkste bedreigingen voor de portefeuille ten aanzien van ESG. De vastgestelde netto risico's vallen binnen de risicobereidheid van het bestuur. Wel vragen de risico's biodiversiteitsverlies, transitierisico's van klimaatverandering en fysieke risico's van klimaatverandering aandacht.

Thema's

In zijn MVB-beleid richt SPOA zich op een aantal specifieke thema's. Deze zijn mede gebaseerd op deelnemersonderzoek, waarbij het draagvlak voor het MVB-beleid periodiek getoetst wordt bij de achterban.

Het betreft de volgende thema's:

- Gezondheid: bijvoorbeeld door niet te beleggen in tabak.

- Klimaat: bijvoorbeeld door CO2-reductie als doelstelling in beleggingsfondsen na te streven.

Daarnaast blijven thema's zoals genoemd in de UN Global Compact, zoals mensenrechten arbeidsnormen, milieu, anti corruptie en klimaat van belang.

In de selectie van beleggingsfondsen hanteert SPOA een artikel 8 classificatie onder SFDR. Dat betekent dat SPOA wenst te beleggen in beleggingsinstellingen en/of -mandaten die ecologische of sociale kenmerken promoten maar geen duurzame beleggingsdoelstelling hebben. Dat sluit aan bij de mening van de deelnemers die in meerderheid hebben gekozen voor een marktconform ESG beleid.

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

Pensioenfondsen dienen te voldoen aan de informatieverstrekingsregels vanuit de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). SPOA belegt in meerdere beleggingsinstellingen en -mandaten die ecologische of sociale kenmerken promoten.

Hiermee classificeert de pensioenregeling van SPOA als artikel 8 onder SFDR.

De pensioenregeling promoot ecologische en/of sociale kenmerken, maar heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling. De pensioenregeling houdt via de MVB-instrumenten (het uitsluitingsbeleid, ESG-integratie, doelinvesterings en engagement) rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren. De ecologische en/of sociale kenmerken van de pensioenregeling zijn:

- ESG-integratie
- CO₂-reductie

Voor meer informatie wordt verwezen naar de website van het fonds. In de bijlage van het jaarverslag wordt gerapporteerd over de portefeuille conform het vereiste SFDR-format.

5.3 Monitoring

Het bestuur ontvangt maandelijks en per kwartaal performancerapportages respectievelijk risicorapportages van de fiduciair vermogensbeheerder. De fiduciair vermogensbeheerder berekent onafhankelijk van de vermogensbeheerders de performance en de benchmark van zowel het totaal van de portefeuille als van de verschillende deelportefeuilles.

Ontwikkelingen in de portefeuille en rendementen van SPOA

In onderstaand overzicht zijn de beleggingsrendementen en de benchmarks van het fonds over verschillende perioden op geannualiseerde basis weergegeven. Door de wijzigingen in de portefeuille is voor een aantal categorieën geen meerjarenrendementen beschikbaar. Resultaten van managers in dezelfde beleggingscategorie zijn gecombineerd. Daar waar geen volledig jaar aan resultaten beschikbaar is, is het resultaat over 2025 opgenomen in onderstaande tabel. Het rendement betreft het netto rendement (na aftrek van kosten).

Beleggingscategorie	SPOA 5j	SBM benchmark 5j	SPOA 3j	SBM benchmark 3j	SPOA 1j	SBM benchmark 1j
Module rente	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	1,8%	1,7%
wv. staatsobligaties	-	-	-	-	1,1%	0,6%
wv credits	-	-	-	-	5,0%	4,5%
Wv liquide middelen	-	-	-	-	-	-
Overlay funds	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	- 37,0%	- 36,7%
Module rendement	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	15,4%	15,4%

wv aandelen opkomende markten	-	-	-	-	18,7%	17,7%
wv aandelen wereld	-	-	-	-	16,3%	16,2%
wv Onroerend goed	-	-	-	-	10,0%	10,0%
wv Market Neutral	-	-	-	-	2,9%	4,0%
wv liquide middelen	-	-	-	-	-	-
Liquide Middelen	-	-	-	-	-	-
Totaal	- 1,8%	- 1,8%	3,7%	3,4%	- 5,3%	- 5,8%

Toelichting:

De SBM benchmark is de totale SPOA benchmark welke de weergave vormt van de gemaakte beleidskeuzes. De in de tabel getoonde SBM benchmark is een op basis van de normportefeuille gewogen gemiddelde van de gehanteerde benchmarkindices per beleggingscategorie c.q. mandaat.

Het (fors) negatieve rendement op de Overlay Funds wordt veroorzaakt door de gestegen rente in 2025. SPOA belegt in deze Overlay Funds om het renterisico van de beleggingen in lijn te brengen met het renterisico van de verplichtingen en zo de volatiliteit van de dekkingsgraad te verlagen. De gestegen rente heeft ook geleid tot een daling van de waarde van de verplichtingen en daarmee tot een dekkingsgraadstijging in 2025.

Over 2025 heeft SPOA op portefeuilleniveau een netto rendement gerealiseerd van -/- 5,3% versus een benchmark van -/- 5,8%, dus een outperformance van 0,5%.

Onderstaand is een terugblik op de financiële markten opgenomen en een toelichting per beleggingscategorie.

Terugblik financiële markten

Handelsheffingen domineren in de eerste helft van 2025. De aankondiging van Amerikaanse invoerheffingen op Liberation Day zorgden voor een voor een paniecreactie op de financiële markten. Uiteindelijk werden na bilaterale onderhandelingen de meeste handelsheffingen afgezwakt. Hierdoor herstelden de financiële markten snel en viel de macro-economische schade per saldo mee.

De (geo)politieke risico's zijn ook in 2025 verder toegenomen. Het conflict in het Midden-Oosten dreigde te escaleren, maar ondanks de nodige ophef escaleerde het conflict niet verder. De effecten op de financiële markten waren beperkt en van korte duur. Ook andere conflicten, zoals de oorlog in Oekraïne, blijven voortduren. Interne conflicten, zoals de Amerikaanse shutdown van federale overheidsdiensten, beïnvloedden eveneens de beleggingsomgeving. Ook in Europa is geregeld sprake van politieke onrust, kredietbeoordelaars verlaagden de kredietwaardigheid van Frankrijk.

De wereldwijde economische groei bleef in 2025 ondanks de onrust op peil, naar verwachting komt de groei uit op 3,2%. De inflatie stabiliseerde, maar lag in 2025 nog steeds boven de doelstelling van centrale banken.

Aandelenmarkten

Wereldwijde aandelenmarkten kenden per saldo een positief jaar. In april daalden de aandelenbeurzen flink na Liberation Day. Toen de handelsheffingen werden afgezwakt, stegen de markten weer. In de rest van het jaar werden aandelenmarkten ondersteund door de economische groei die op peil bleef, de aanhoudende winstgevendheid van de grote technologiebedrijven en de verwachte renteverlagingen door de Fed. De stijging op de aandelenmarkten werd breder gedragen dan in de voorgaande jaren. Niet alleen Amerikaanse aandelen waren in trek. Aandelen uit Japan en de opkomende

landen noteerden, in lokale valuta gemeten, hogere rendementen dan de Amerikaanse evenknie. Per saldo steeg de MSCI wereld index met bijna 17% (euro hedged) en de MSCI opkomende landen index met bijna 18% (euro). De sector informatietechnologie kende wederom een goed jaar. Vooral de snelle ontwikkelingen binnen AI voedde het optimisme onder beleggers. Chipfabrikant en AI-platformbedrijf NVIDIA bereikte gedurende het jaar zelfs een marktwaarde van meer dan \$5 biljoen.

Het rendement van de SPOA aandelenbenchmark over 2025 bedroeg 17%. Het verschil tussen de feitelijke performance en de performance van de benchmark bedroeg circa 0,25% na kosten door de outperformance van de Opkomende Markten aandelenportefeuille.

Vastrentende waarden en rente

De geldmarktrentes daalden in 2025 door de renteverlagingen van de ECB. De lange rentes daarentegen liepen op. De Duitse 10-jaarsrente steeg van 2,4% naar 2,9%, met name door de versoepeling van begrotingsregels en hogere overheidsuitgaven voor defensie en infrastructuur. De Franse risicopremie bleef in 2025 volatiel door interne politieke onrust en zorgen over de begroting. De Franse kredietwaardigheid werd daarom door kredietbeoordelaars S&P en Fitch verlaagd van AA naar A. De Italiaanse 10-jaarsrente bleef nagenoeg stabiel, de kredietwaardigheid van Italië werd naar boven bijgesteld.

De risico-opslagen van kredietobligaties daalden over de hele linie. De gematigde economische groei en de positieve bedrijfsresultaten droegen hieraan bij.

Op de vastrentende markten zorgden de gestegen rente en dalende risico-opslagen, dat de benchmark van de vastrentende portefeuille een rendement van 1,7% behaalde. De vastrentende portefeuille wordt deels actief beheerd, in 2025 is een outperformance van afgerond 0,2% na kosten behaald.

Vastgoed

Per 1 januari 2025 bestond de niet-beursgenoteerd vastgoedportefeuille uit twee fondsen in liquidatie. De verkoopopbrengsten van deze fondsen komen geleidelijk aan binnen. Begin 2025 is een belegging in een Residential Core Fund aan de niet-beursgenoteerde vastgoedportefeuille toegevoegd. Dit fonds heeft een breed gespreide portefeuille Nederlandse huurwoningen. De niet-beursgenoteerde vastgoedportefeuille heeft nog uitbreidingsruimte en daarnaast ook een allocatie aan beursgenoteerd vastgoed.

2025 was een positief jaar voor niet-beursgenoteerd vastgoed, SPOA behaalde een rendement van circa 10% op deze categorie. De benchmark is hier gelijk aan het rendement van de portefeuille.

5.4 Vooruitblik beleggingen 2026

In 2026 wordt een ALM studie uitgevoerd om het transitiepad naar de FPR regeling binnen de FTK omgeving te kaderen.

Naast dit traject zal de beleggingscommissie zich bezighouden met de verdere uitwerking van de ESG risicomonitoring van de portefeuille.

Deze trajecten zijn in aanvulling op de reguliere taken van de beleggingscommissie zoals de beleidsbepaling, monitoring en evaluatie van het beleggingsbeleid welke het komend jaar weer zullen worden uitgevoerd.

Vooruitblik markt 2026

SPOA is een lange termijn belegger en zal zich daarom in de uitvoering van het beleid met name focussen op de lange termijn. Desalniettemin worden ontwikkelingen op korte termijn nauwlettend in de gaten gehouden en wordt, in overleg met adviseurs, acties ondernomen binnen de portefeuille indien nodig.

De groeiverwachting voor de wereldwijde economie is vergelijkbaar met die van 2025. Het IMF verwacht een economische groei van ruim 3% voor 2026. De verwachte groei in de opkomende landen ligt hoger dan in de ontwikkelde landen. Een belangrijke risico is verdere escalatie van de geopolitieke spanningen. Maar geopolitieke risico's hebben vaak nauwelijks een blijvend effect op de financiële markten, tenzij dit leidt tot een verandering in het economische regime. Het monetaire beleid in

de Verenigde Staten wordt waarschijnlijk verder versoepeld, met als risico het oplopen van de inflatie. Dit kan nog versterkt worden door een nieuwe opleving van de handelsoorlog. In de eurozone kan de economie profiteren van de hogere investeringsbereidheid in defensie en infrastructuur. Zowel in Europa als in de VS blijven overheden grote begrotingstekorten lopen, wat kan leiden tot onrust op de obligatiemarkten.

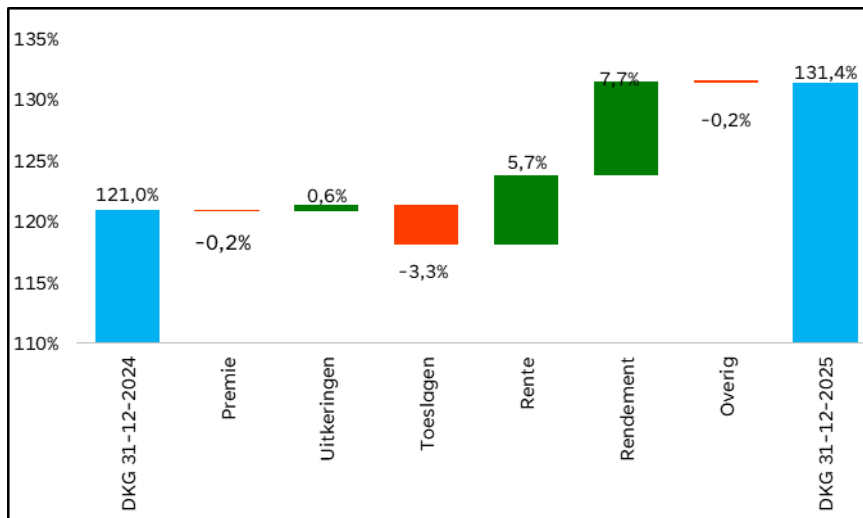
6. Actuariel

6.1 Samenvatting van het actuariel rapport

Ontwikkeling actuele dekkingsgraad

In 2025 is de actuele dekkingsgraad (inclusief risico deelnemers) gestegen van 121,0% naar 131,4%. In onderstaande grafiek is de ontwikkeling van de actuele dekkingsgraad uitgesplitst naar de verschillende componenten.

Toelichting van het verloop van de actuele dekkingsgraad

De voornaamste oorzaken van de stijging van de actuele dekkingsgraad zijn het resultaat op rente en rendement.

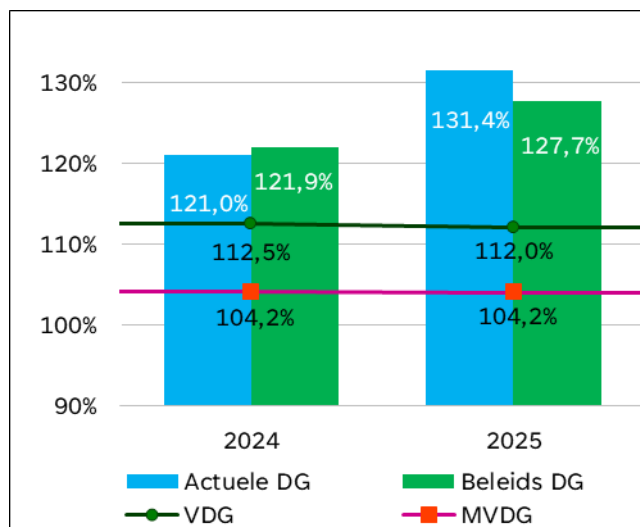
Het resultaat op rente betreft het resultaat inclusief renteafdekking. Het resultaat op rente wordt bepaald door de wijziging vermogen a.g.v. renteafdekking, de benodigde interest en de totale mutatie TV door wijziging rentetermijnstructuur. Dit gaf een positief effect op de dekkingsgraad van 5,7%.

Voor het resultaat op rendement wordt bepaald door de beleggingsopbrengsten (excl. renteafdekking) en vermogensbeheerkosten. Dit gaf een positief effect op de dekkingsgraad van 7,7%.

Het negatieve netto beleggingsrendement zoals eerder in dit verslag genoemd van -5,3% heeft zowel betrekking op de beleggingsopbrengsten exclusief renteafdekking als de wijziging van het vermogen a.g.v. renteafdekking. In bovenstaande figuur is de wijziging van het vermogen a.g.v. renteafdekking opgenomen onder het resultaat op rente.

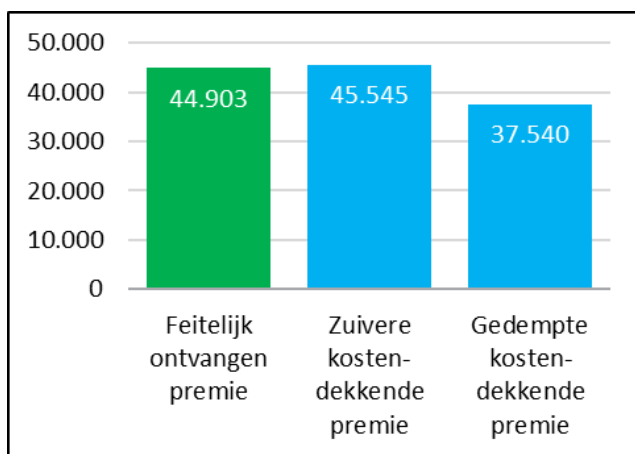
De verleende toeslagen hebben een negatieve impact op de dekkingsgraad. SPOA heeft zowel met terugwerkende kracht een voorwaardelijke toeslag verleend per 1 januari 2025 als een reguliere voorwaardelijke toeslag per 1 januari 2026. Het resultaat op uitkeringen heeft een positief effect op de dekkingsgraad. Het resultaat op premie en het effect van de grondslagenwijziging (onder overig) hebben een negatieve impact.

Solvabiliteit

De beleidsdekkingsgraad is in boekjaar 2025 gestegen van 121,9% naar 127,7%. De vereiste dekkingsgraad bedraagt ultimo 2025 112,0% (ultimo 2024 112,5%). De minimaal vereiste dekkingsgraad bedraagt 104,2%. Aangezien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de vereiste dekkingsgraad, is er sprake van een situatie van toereikend vermogen.

Premies

De ontvangen premie in het boekjaar 2025 is hoger dan de gedempte kostendeckende premie, maar lager dan de zuiver kostendeckende premie.

De premiedekkingsgraad bedroeg 110,8% ex-post. Beoogd was dat de premiedekkingsgraad gelijk zou zijn aan 116%. De lagere premiedekkingsgraad wordt verklaard door een daling van de rente in de laatste maanden van 2024. De premie heeft in 2025 geleid tot een daling van de dekkingsgraad van 0,2%-punt.

Aandachtspunten en conclusies

- In 2025 heeft een evaluatie van een aantal actuariële grondslagen plaatsgevonden. Dit heeft geresulteerd in het updaten van de partnerfrequenties en het verlagen van de opslag op het latent partnerpensioen voor het leeftijdsverschil. Hiernaast heeft een evaluatie plaatsgevonden van de kostenvoorziening. Hiermee is opvolging

gegeven aan een aanbeveling van de accountant. De huidige kostenvoorziening bleek toereikend en is daarom niet gewijzigd.

- Bij SPOA is nu twee boekjaren op rij sprake van ondersterfte. Dit sluit niet aan bij de landelijke trend. De resultaten op sterfte in de afgelopen boekjaren zullen worden meegewogen bij de geplande evaluatie van de sterftegrondbelangen in 2026.
- SPOA heeft in 2025 geen gebruik gemaakt van het transitie-FTK.

6.2 Deelnemers

	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2024	2.984	1.352	1.678	6.014
Mutaties door:				
Nieuwe toetredingen	242			242
Uit dienst	-192	192	-	0
Ingang Ouderdomspensioen	-29	-6	35	0
Overlijden	-1	-3	-35	-39
Ingang Nabestaandenpensioen			16	16
Waardeoverdracht		-9		-9
Afkoop		-49		-49
Andere oorzaken 2)	10	-104	5	-89
Stand per 31 december 2025 1)	3.014	1.373	1.699	6.086

1) Bij de actieve deelnemers zijn 62 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling vanwege arbeidsongeschiktheid opgenomen.

2) De andere oorzaken betreffen met name uitdiensttreders die reeds een slaperspolis hebben en conform de richtlijnen van DNB uniek geteld dienen te worden.

Specificatie pensioengerechtigden

	2025	2024
Ouderdomspensioen	1.351	1.334
Partnerpensioen	326	323
Wezenpensioen	22	21
Totaal	1.699	1.678

7. Governance

7.1 Vergaderingen

Het bestuur van SPOA heeft in 2025 19 keer vergaderd. Daarnaast is het bestuur zes keer samengekomen met het Verantwoordingsorgaan, twee keer met de Visitatiecommissie en negen keer met de beroepspensioenvereniging BPOA. Naast vergaderingen op locatie vonden vergaderingen regelmatig digitaal plaats door middel van video conferencing.

De belangrijkste gebeurtenissen en onderwerpen op de agenda van 2025 waren:

- Project Wtp;
- Migratie naar nieuwe pensioenuitvoerder
- Voorbereiding plan B (pensioenuitvoering)
- Risk Self Assessment informatiebeveiliging en aanvang herziening IT-beleid
- Risicomanagement
- Financiële positie
- Governance/inrichting portefeuilles en toekomst bestuur
- Jaarplannen portefeuilles

Het bestuur hield in 2025 ook een aantal heidagen waarin onder meer is gesproken over de Wtp en invaarstrategie, ESG, datakwaliteit, informatiebeveiliging, governance en risicohouding.

7.2 Ontwikkelingen samenstelling bestuur en Verantwoordingsorgaan

Binnen het bestuur en het verantwoordingsorgaan hebben in 2025 de volgende wijzigingen plaatsgevonden.

Per 1 januari 2025 is de voorzitter van het bestuur mevrouw M. van de Lustgraaf-Wielens afgetreden. Zij is per 1 januari 2025 opgevolgd door mevrouw S. Smit-Bos. Mevrouw S. Smit-Bos heeft in verband met het vertrek van expert bestuurder de heer P. Bannink uit het bestuur per 8 december 2025 zitting genomen in de Pensioen- en communicatiecommissie.

Begin 2025 heeft bestuurslid mevrouw C. Huizinga haar bestuurslidmaatschap neergelegd. Omdat op dat moment geen apotheker beschikbaar was om haar plaats in het bestuur over te nemen, is in samenspraak met beroepspensioenvereniging BPOA besloten om een externe interim bestuurder aan te trekken in de persoon van de heer P. Dorrestijn.

Per 8 december 2025 is bestuurder en voorzitter van de Pensioen- en communicatiecommissie de heer P. Bannink afgetreden. Mevrouw L. Denee-Haasnoot heeft per die datum de rol van voorzitter van de Pensioen- en communicatiecommissie op zich genomen.

SPOA heeft in 2025 drie aspirant bestuursleden aangesteld die in 2026 een opleiding zullen volgen met het streven zo snel als mogelijk geschikt te worden als pensioenfondsbestuurder (apotheker-bestuurder).

Op 3 november 2025 is mevrouw S. Kroon – Chadli benoemd als lid van het verantwoordingsorgaan namens de actieven. Zij volgde daarmee mevrouw J. Bezemer op, van wie de zittingstermijn afliep op 31 december 2025.

Een overzicht van de samenstelling van de fondsorganen, commissies en de vaste bestuurlijke werkgroepen is opgenomen in hoofdstuk 11.

7.3 Geschiktheidsbevordering

Het geschiktheidsbeleid en het opleidingsplan zijn vastgelegd in een geschiktheidsplan. Daarbij wordt onder meer uitgegaan van de Handreiking geschikt pensioenfondsbestuur van de Pensioenfederatie en de Guidance normenkader beleggingskennis van DNB. Het geschiktheidsplan is in 2025 geüpdatet naar aanleiding van de wijzigingen die in 2025 binnen het bestuur hebben plaatsgevonden.

De geschiktheidsbevordering van het bestuur krijgt collectief vorm door heisessies, studiedagen en kennissessies te organiseren. Wanneer het onderwerp ook van belang is voor BPOA en/of het Verantwoordingsorgaan, dan worden zij uitgenodigd voor de sessie. Verder hebben de individuele bestuursleden opleidingen gevolgd, literatuur bijgehouden, seminars en lezingen op pensioengebied bijgewoond en ervaringen met andere bestuursleden uitgewisseld.

7.4 Diversiteits- inclusiviteitsbevordering

Diversiteit heeft de aandacht van het bestuur. Het bestuur heeft een Diversiteitsbeleid- en inclusiebeleid vastgesteld alsmede een stappenplan ten behoeve van de diversiteits- en inclusiebevordering.

Het bestuur heeft het Diversiteits- en inclusiebeleid in 2025 uitgebreid met criteria aan de hand waarvan het bereiken van de doelstellingen van het beleid beoordeeld kan worden.

Zowel voor bestuur als Verantwoordingsorgaan wordt gestreefd naar een samenstelling die zoveel mogelijk een weerspiegeling is van de beroepsgroep van openbare apothekers. Er wordt gestreefd naar een afspiegeling van het deelnemersbestand, waarbij:

- In beide fondsorganen variatie is in geslacht of genderidentiteit
- Zowel het bestuur als het Verantwoordingsorgaan ten minste één lid jonger dan 40 jaar heeft. Het bestuur en het Verantwoordingsorgaan voldoen per eind 2025 aan deze diversiteitseisen.

Het bestuur heeft het volgende stappenplan diversiteits- en inclusiebevordering vastgesteld:

1. Bij het opstellen van de profielschets wordt rekening gehouden met het diversiteits- en inclusiebeleid.
2. Een persoonlijke benadering van mogelijke kandidaten die bijdragen aan de diversiteits- en inclusiedoelstellingen.
3. Regelmatig overleg met BPOA over invulling van vacatures conform de diversiteits- en inclusiedoelstellingen van het fonds.
4. Als gebruik wordt gemaakt van een externe searchpartij, zal van deze partij worden gevraagd dat de kandidatenlijst voldoende divers is. Daarnaast kan worden gezocht via specifieke netwerken, zoals de Vereniging van Jonge Apothekers (VJA), de Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie (KNMP), PensioenLab, Vrouwen in institutioneel Pensioen (ViiP) en Jongeren in de Pensioensector (JIIP).
5. Toetsing van kandidaten vindt plaats door een divers samengestelde commissie, als taak van de beroepspensioenvereniging BPOA.
6. Als er meerdere kandidaten zijn voor een vacature, kan bij gelijke geschiktheid de voorkeur gegeven worden aan die kandidaat die de diversiteit en/of inclusiviteit vergroot. Mogelijk maken van een "stage" en aspirant-bestuurslidmaatschap, waarvoor een opleidingsbudget ter beschikking wordt gesteld.
7. Periodiek evalueren en zo mogelijk wijzigen onderlinge taakverdeling in het bestuur. Zittende bestuursleden kunnen op meerdere aandachtsgebieden deskundig worden gemaakt, zodat er ruimte ontstaat om jongere bestuurders met minder ervaringsdeskundigheid te plaatsen op vacatures met minder zware profielen.
8. De voorzitters van het bestuur en van het verantwoordingsorgaan dragen zorg voor een open cultuur waarin ruimte is voor verschillen in identiteit en in perspectief.
9. De fondsorganen betrekken diversiteit en inclusie bij de periodieke zelfevaluatie. Het bestuur evalueert jaarlijks in hoeverre doelstelling als geformuleerd in het Diversiteits- en inclusiebeleid zijn bereikt en rapporteert daarover in het jaarverslag.

7.5 Beloningsbeleid

Het bestuur voert een beheerst beloningsbeleid. Het houdt hierbij rekening met de verantwoordelijkheid, de eisen die aan de functie worden gesteld en de tijd die de functie in beslag neemt. SPOA hanteert daarbij het “van en voor (apothekers)-principe”. Een deel van de bestuursleden en leden van het Verantwoordingsorgaan zijn in de praktijk werkzaam als apotheker. Uitgangspunt is daarom dat de vergoeding gebaseerd is op de tijdsbesteding.

Het beloningsbeleid is in september 2025 met de aanstelling van aspirant bestuursleden door het bestuur herzien. Onder andere is opgenomen dat aspirant-bestuursleden een vergoeding ontvangen en ook dat de opleidingskosten voor aspirant-bestuursleden voor rekening van SPOA komen.

De hoogte van de vergoedingen en afspraken over de vergoeding van kosten voor opleidingen zijn vastgelegd in de declaratieregeling, die onderdeel uitmaakt van het beloningsbeleid en van toepassing is op het bestuur en het Verantwoordingsorgaan.

De hoogte van de vergoeding bedraagt € 145 per uur (2025). De vergoeding voor reistijd is € 58 per uur (2025). Daarnaast ontvangen (aspirant-)bestuursleden en leden van het Verantwoordingsorgaan een reiskostenvergoeding wanneer zij reizen voor vergaderingen. Deze vergoedingen worden jaarlijks geïndexeerd op basis van de Wet normering topinkomens en zijn vrijgesteld van btw.

7.6 Gedragscode en compliance

Doel van de gedragscode van SPOA is het stellen van regels en richtlijnen voor verbonden personen waarbij het gaat om de leden van het bestuur, het Verantwoordingsorgaan en de Visitatiecommissie. De gedragscode richt zich onder meer op de volgende gedragsnormen:

- Het voorkomen van belangenverstremgeling;
- Het vermijden van het gebruik van voorwetenschap;
- Het voorkomen van koersmanipulatie of andere misleidende handelingen;
- Een zorgvuldige omgang met bedrijfsmiddelen en -informatie;
- De omgang met het ontvangen van relatiegeschenken, giften en uitnodigingen;
- De omgang met het geven van relatiegeschenken;
- De omgang met nevenfuncties;
- De omgang met financiële belangen in zakelijke relaties;
- De omgang met leveranciers en dienstverleners.

Naast een gedragscode beschikt SPOA over een incidentenregeling en een klokkenluidersregeling.

Het bestuur van SPOA heeft afspraken gemaakt over de melding van zaken die behandeld worden in de gedragscode. Tijdens de bestuursvergadering is compliance, waaronder het doen van meldingen op basis van de gedragscode, een vast agendapunt.

De compliance officer voert jaarlijks een toetsing op de naleving van de gedragscode uit. Uit de monitoring door de compliance officer is, voor zover de compliance officer heeft kunnen beoordelen, gebleken dat de regels die vallen binnen de scope van Compliance in 2025 zijn nageleefd.

In de compliance-rapportage is aangegeven dat:

- De meldingen die de verbonden personen hebben gedaan, binnen de normen van de gedragscode van het

pensioenfondsen vallen;

- De compliance Officer heeft geconstateerd dat diverse documenten actueel zijn dan wel op korte termijn zullen worden aangepast;
- Er geen meldingen zijn geweest van onbehoorlijk handelen;
- Er geen meldingen zijn geweest en/of signalen zijn ontvangen met betrekking tot fraude;
- Er een aantal meldingen van operationele incidenten is geweest. De meldingen van deze operationele incidenten geven geen aanleiding tot nader onderzoek.

Over 2025 is wederom een quickscan verricht om vast te stellen of de kern-uitbestedingspartijen, Idella en AIM, voldoen aan een aantal voor het pensioenfonds van belang zijnde integriteitsnormen. Er zijn geen materiele bevindingen. In het kader van opzet en bestaan kan vastgesteld worden dat de uitbestedingspartners beleid op een specifiek thema hebben en dat dit passend is voor het pensioenfonds.

7.7 Code pensioenfondsen

Per 1 januari geldt de Code Pensioenfondsen 2024 (hierna: de Code Pensioenfondsen of de Code). De Code Pensioenfondsen is opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid. Het is een gedragscode voor de sector en bestaat uit normen die de sector zichzelf oplegt.

De Code is opgesteld tegen de achtergrond van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Een aantal kernboodschappen die uit de Wtp voortvloeien in de Code meegenomen, waaronder het centraal stellen van de deelnemer. Naast de invoering van de Wtp komen in de Code ook recente relevante (maatschappelijke) ontwikkelingen terug zoals diversiteit en inclusie.

In de Code worden de drie centrale functies voor 'goed pensioenfondsbestuur' die in de vorige codes zijn meegenomen, gevolgd. Het effectief functioneren van de driehoek bestuur, intern toezicht en verantwoording wordt als essentieel gezien voor 'goed pensioenfondsbestuur'. Deze drie functies zijn in de Code stevig verankerd, doordat zij als thema's een duidelijke plek hebben in de Code.

SPOA heeft in 2025 doorlopend inspanningen verricht om aan de Code te (blijven) voldoen.

Jaarlijks wordt geanalyseerd of SPOA compliant is met de Code en worden non-compliant situaties voorzien van een uitleg conform de regelgeving op dit punt.

Rapportering over non-compliant normen

SPOA rapporteert in dit jaarverslag op basis van het principe 'pas toe of leg uit' over de normen waar niet of niet volledig aan wordt voldaan. Aan norm 17 van de Code Pensioenfondsen wordt niet volledig voldaan. Hieronder is een toelichting opgenomen.

Norm 17

Het intern toezicht legt een toezichtvisie ten grondslag aan zijn toezicht. Deze visie omvat tenminste de volgende elementen:

- doelstellingen van het intern toezicht;
- de rol, invulling, en de werkwijze van het intern toezicht;
- de interactie tussen intern toezicht en bestuur; - de interactie tussen intern toezicht en de diverse sleutelfunctiehouders;
- de interactie tussen intern toezicht en het verantwoordingsorgaan of belanghebbendenorgaan.

De doelstellingen, rol en werkwijze van de visitatiecommissie zijn beschreven in het huishoudelijk reglement van de visitatiecommissie. Een beschrijving van de interactie met andere gremia binnen het fonds zal in 2026 in het huishoudelijk reglement worden opgenomen.

Normen waarover ‘verhalend’ dient te worden gerapporteerd

De Pensioenfederatie adviseert om in het jaarverslag standaard over een aantal normen ‘verhalend’ te rapporteren, ook al voldoet het pensioenfonds aan deze normen. Hierna is per norm een toelichting opgenomen.

Norm 1

Het pensioenfonds heeft een missie, visie en strategie. Daarin beschrijft het pensioenfonds wat het pensioenfonds wil betekenen en bereiken voor zijn belanghebbenden, rekening houdend met hun voorkeuren en belangen. Op deze wijze bepaalt het pensioenfonds wat zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, zijn. Het pensioenfonds evalueert zijn missie, visie en strategie periodiek en rapporteert hierover in zijn bestuursverslag.

Het bestuur heeft de missie, visie en strategie geformuleerd en vastgelegd in de Abtn. SPOA rapporteert over de missie, visie en strategie in het bestuursverslag. Periodiek wordt de missie, visie en strategie geëvalueerd, laatstelijk in 2024. De strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten worden door het bestuur betrokken bij het bepalen van de strategie voor de toekomst van het pensioenfonds. Het bestuur betreft de voorkeuren en belangen van de deelnemers bij haar besluitvorming, onder meer door de uitkomsten van het risicopreferentieonderzoek (RPO) in de besluitvorming mee te nemen.

Norm 2

Het pensioenfonds heeft, rekening houdend met de voorkeuren en belangen van belanghebbenden, een beleggingsbeleid waarvan milieu- en klimaat- alsmede sociale en governance factoren een uitdrukkelijk en kenbaar onderdeel zijn. Het pensioenfonds houdt op een proportionele wijze rekening met mogelijke langetermijneffecten van het beleggingsbeleid op mens, milieu en maatschappij en de effecten van duurzaamheidsrisico's op beleggingsbeslissingen.

SPOA is een lange termijn belegger en heeft een goed pensioen voor nu en later als doelstelling voor haar deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Daarbij vindt SPOA het belangrijk rekening te houden met maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB). Het bestuur van SPOA heeft in september 2025 het MVB-Beleid herzien. Hierbij baseert SPOA zich op de voorkeuren van de deelnemers. SPOA vertaalt deze zo goed mogelijk in het MVB-beleid. Op de website heeft SPOA hierover informatie gepubliceerd. SPOA evalueert het MVB-beleid periodiek en kijkt daarbij onder meer naar eventueel veranderde voorkeuren van deelnemers, maatschappelijke ontwikkelingen en wettelijke kaders.

Norm 4

Het pensioenfonds verdiept zich in de voorkeuren van de bij het pensioenfonds betrokken belanghebbenden en betreft deze voorkeuren bij het bepalen van zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten en gaat daarover met belanghebbenden in gesprek. Het pensioenfonds rapporteert hierover in het bestuursverslag.

Het bestuur heeft periodiek overleg met de beroepspensioenvereniging BPOA. Door middel van een RPO krijgt het pensioenfonds inzicht in de voorkeuren van de belanghebbenden. Deze voorkeuren worden meegenomen bij het bepalen van de strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten van het fonds. Het bestuur probeert daarnaast ook actief in verbinding te staan met belanghebbenden, zijnde mede-apothekers. Het VO representeert de belanghebbenden van het fonds en het bestuur voert geregeld overleg met het VO.

In voorkomende gevallen worden e-mails van (gewezen) deelnemers of gepensioneerden of individuele gevallen voorgelegd

aan de Werkgroep Individuele Gevallen die bestaat uit een afvaardiging uit het bestuur.

Norm 34

Het pensioenfonds heeft een schriftelijk beleid vastgesteld om de diversiteit en inclusie in zijn fondsorganen te vergroten of in stand te houden. Dit beleid stelt passende doelen op ten aanzien van de mate van diversiteit op alle voor het pensioenfonds relevante maatschappelijke aspecten, waaronder tenminste geslacht of genderidentiteit, leeftijd en sociaal-culturele achtergrond. Op basis van dit beleid heeft het pensioenfonds een planmatige aanpak gericht op het bereiken van deze doelen. Het bestuur herijkt dit beleid periodiek en rapporteert in het bestuursverslag over de resultaten van dit beleid.

Het fonds heeft een diversiteits- en inclusiebeleid en rapporteert hierover. Dit beleid is laatstelijk in 2025 herzien en voldoet aan de Code Pensioenfondsen 2024.

Norm 35

Ten aanzien van leeftijdsdiversiteit geldt als minimum dat er tenminste een persoon zitting heeft in het bestuur en het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan die jonger is dan 40 jaar. Ten aanzien van genderdiversiteit geldt als minimum dat er in de organen variatie is in geslacht of genderidentiteit.

In zowel het bestuur en het verantwoordingsorgaan zitten ten minste één man en één vrouw. In beide organen heeft tenminste één lid zitting dat jonger is dan 40 jaar. Diversiteit en inclusie in het bestuur worden bevorderd door hier specifiek aandacht aan te besteden bij ontstaan van een vacature. Er is een concreet stappenplan opgesteld om diversiteit en inclusie in het bestuur te bevorderen.

7.8 Zelfevaluatie

Het bestuur heeft in 2025 in een collectieve sessie met externe begeleiding gesproken over het eigen functioneren en over het functioneren van het bestuur als geheel. Hierbij zijn onderwerpen besproken als de dynamiek binnen het bestuur, onderlinge communicatie, interactie en samenwerking, vertrouwen, deskundigheid en de verhoudingen tot de verschillende stakeholders.

7.9 Werkzaamheden sleutelfuncties

Risicobeheerfunctie

De risicobeheerfunctie bestaat uit de sleutelfunctiehouder risicobeheer en de vervuller van de sleutelfunctie. In 2025 is de invulling van de sleutelfunctiehouder via insourcing belegd bij de heer J. Sluis. Het vervullerschap is belegd bij PensionRisk. De risicobeheerfunctie voert zijn taak uit conform de wettelijke eisen. Hieronder valt in elk geval:

- Een bijdrage leveren aan het opstellen van de risicohouding.
- Het bestuur faciliteren bij de reguliere identificatie van (toekomstige) risico's en het bepalen van de (mogelijke) omvang ervan; de risicomangementfunctie heeft hierbij zowel een faciliterende als initiërende rol.
- Het geven van een onafhankelijke opinie (inhoudelijke beoordeling) over de (mogelijke) risico's ten gevolge van bestuursbesluiten ("countervailing power").
- Signalerende en adviserende rol bij het vormgeven van beheersmaatregelen.
- Het frequent controleren of risico's zich nog binnen daartoe vastgestelde risicotoleranties bevinden.
- Gevraagd en ongevraagd adviseren over (de beheersing van) risico's.
- Ondersteunen bij de uitvoering van de eigen risicobeoordeling.

De sleutelfunctiehouder rapporteert aan het bestuur. Materiële bevindingen en aanbevelingen worden gerapporteerd aan het bestuur en aan de visitatiecommissie.

In hoofdstuk 8 wordt nader ingegaan op het integraal risicomanagement.

Actuariële functie

Het houderschap en de vervulling van de actuariële functie zijn belegd bij de certificerend actuaris, Triple A. Deze invulling vereist geen extra (actuariële) deskundigheid in het bestuur. Bovendien zijn de werkzaamheden van de certificerend actuaris en de actuariële sleutelfunctie complementair aan elkaar.

Onder de taken van de actuariële functie vallen:

- Het controleren van de berekening van de technische voorzieningen.
- Beoordelen van de opgestelde flexibiliseringsfactoren voor het volgend boekjaar.
- Het beoordelen van de betrouwbaarheid en adequaatheid van de berekening van de technische voorzieningen, waaronder in ieder geval wordt verstaan:
  - Het beoordelen of de bij de berekening van de technische voorzieningen gehanteerde methodieken, onderliggende modellen en aannamen passend zijn;
  - Het beoordelen of er voldoende gegevens worden gebruikt bij de berekening van technische voorzieningen en het beoordelen van de kwaliteit van die gegevens (hierbij kan gebruik worden gemaakt van de werkzaamheden van de accountant); en
  - Het toetsen van de bij de berekening van technische voorzieningen gehanteerde aannames aan de praktijk.
- Het beoordelen van het premiebeleid en beleid inzake omzetting van pensioenaanspraken (bijvoorbeeld bij een waardeoverdracht).
- Het beoordelen van de adequaatheid van herverzekeringsregelingen (indien van toepassing).
- Het ertoe bijdragen dat het risicobeheer doeltreffend wordt toegepast.

De actuariële functie stelt na afloop van ieder kwartaal een rapportage op, welke wordt besproken in de vergaderingen van de PCC en het bestuur. Daarin is het oordeel naar aanleiding van de toetsing van het verloop en de eindstand van de technische voorzieningen opgenomen plus de onderliggende basisgegevens en een beschrijving van de overige werkzaamheden die de actuariële functie in het kwartaal heeft verricht.

Interne Auditfunctie

Het bestuur heeft het sleutelfunctiehouderschap interne audit buiten het bestuur belegd door middel van insourcing. De sleutelfunctiehouder is de heer R.de Waard. Het vervullerschap van de sleutelfunctie interne audit is uitbesteed aan BDO.

Onder de taken van de interne auditfunctie valt in elk geval het opstellen van een Audit Universe (totaal van de periodiek te onderzoeken objecten) en een audit jaarplan. De frequentie en prioriteitstelling van de uit te voeren audits wordt in overleg met het bestuur vastgesteld.

De Sleutelfunctie Interne Audit rapporteert ieder kwartaal aan het bestuur. Naast een verantwoording over de uitvoering van het auditplan.

In 2025 heeft de sleutelfunctie het self assessment informatiebeveiliging beoordeeld en vastgesteld dat SPOA alle benodigde volwassenheidsniveaus heeft bereikt.

7.10 Contacten met de toezichthouders

DNB is als toezichthouder belast met prudentieel toezicht. Dit toezicht richt zich op de financiële stevigheid van financiële ondernemingen (waaronder pensioenfondsen). Het doel van DNB is bij te dragen aan de stabiliteit van de financiële sector.

SPOA informeert DNB over alle wijzigingen in statuten, reglementen en de Abtn. Uiterlijk 30 juni van elk jaar legt het pensioenfonds het jaarverslag en de daarbij behorende verslagstaten ter beoordeling aan DNB voor. Elke maand en elk kwartaal rapporteert SPOA aan DNB over zijn financiële positie.

In 2025 is er meerdere malen contact geweest met DNB. De belangrijkste gespreksonderwerpen waren de planning van de overgang naar de nieuwe pensioenregeling, de uitvoering van de huidige pensioenregeling en de ontwikkelingen bij Idella. Daarbij is onder meer aandacht besteed aan de beheersing van de lopende uitvoering en de voorbereiding op een zorgvuldige transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

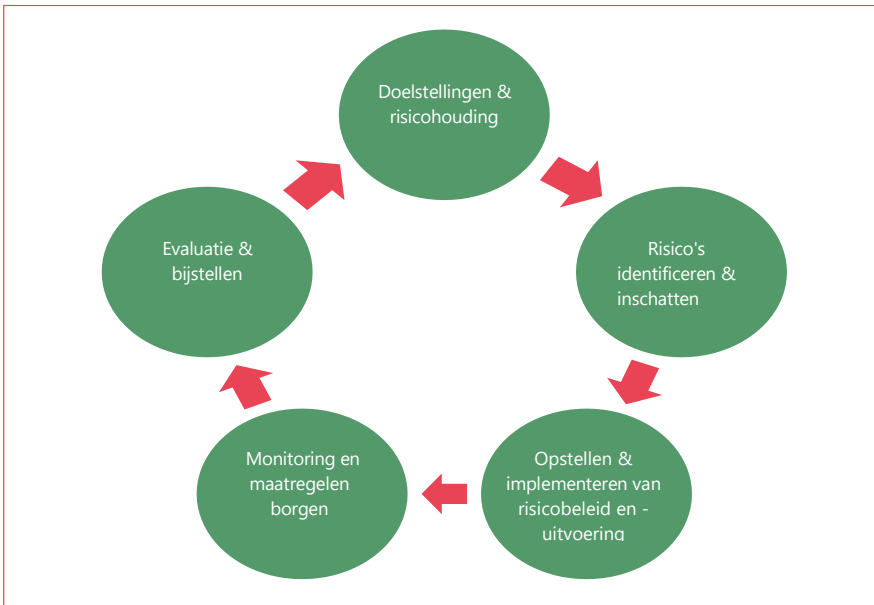
De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) houdt toezicht op de naleving van de privacywetgeving. In 2025 waren er 2 datalekken. De eerst is gemeld bij het AP omdat sprake was van de onbedoelde verstrekking van gevoelige financiële persoonsgegevens aan een onbevoegde ontvanger. De tweede is niet gemeld bij het AP omdat sprake was van een beperkte en snel herstelde fout met een relatief lage impact.

In 2025 zijn aan SPOA geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door de toezichthouders DNB en AFM geen aanwijzingen aan SPOA gegeven. Ook is er geen bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van SPOA gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

8. Integraal Risicomanagement

Risicomanagement is een belangrijk onderdeel van de besluitvorming en uitvoering van SPOA en is daarmee één van de kerntaken van het bestuur. Het draagt bij aan het behalen van de doelstellingen van het fonds en aan de beheerste en integere bedrijfsvoering.

Sommige risico's worden bewust gelopen en in andere situaties wil SPOA een zo minimaal mogelijk risico lopen. Dit vraagt om een volledig en adequaat functionerend integraal risicoraamwerk.

SPOA heeft het risicobeheer uitgewerkt en heeft het beleid, de uitvoering en de eigenrisicobeoordeling in samenhang vastgelegd in het integraal risicomanagement (IRM-) document. SPOA hanteert als basis voor het IRM de principes van het Enterprise Risk Management-raamwerk (ERM) van COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) uit 2017.

De inrichting van het risicomanagement is gebaseerd op drie pijlers: proactief, integraal en continu. Deze aanpak is nodig omdat SPOA acteert in een dynamische wereld.

Zo is het risicoraamwerk geïntegreerd in de governancestructuur en worden te nemen besluiten vooraf getoetst aan de risicobereidheid van het pensioenfonds.

SPOA heeft het risicobeheer ingericht volgens het zogenaamde "three lines" model. De eerste lijn is uitvoerend en verantwoordelijk voor het eerstelijns risicomanagement. Deze bestaat onder meer uit het bestuur, de bestuursondersteuning en de commissies. De tweede lijn is onafhankelijk van de eerste lijn en verantwoordelijk voor de monitoring van –en het tegenwicht bieden aan– de eerste lijn. Bij SPOA bestaat de tweede lijn uit de sleutelfuncties actuarieel en risicobeheer. In 2025 is het risicobeheer in de eerste lijn versterkt met een expert bestuurder met portefeuille Risk en IT en is de sleutelfunctiehouder risicobeheer extern ingehuurd. De derde lijn (sleutelfunctie interne audit, wordt extern ingehuurd) houdt vanuit een onafhankelijke rol toezicht op het functioneren van de eerste en tweede lijn.

8.1 IRM

Het IRM omvat onder andere de risicostrategie, tolerantiegrenzen, governance en een overzicht van het integraal risicomanagementproces. Het IRM-beleid is kaderstellend voor de integrale benadering van risico's en risicobeheersing voor

onderliggende beleidsdocumenten.

IRM is een doorlopend proces. De navolgende risicomanagement cyclus wordt toegepast, bestaande uit vijf verschillende processtappen:

Bij de risico-identificatie is aangesloten bij de indeling die DNB sinds 2021 hanteert met de vernieuwde toezichtsaanpak ATM (Actualisatie Toezichtsmethodologie); in onderstaande tabel zijn dat niveaus 1 en 2. Niveau 3 is de SPOA-specifieke risicotaxonomie. Sinds 2023 hanteert SPOA de volgende risicotaxonomie:

Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Bedrijfsmodel en strategie	Levensvatbaarheid bedrijfsmodel	Continuïteitsrisico
		Kostenrisico
	Houdbaarheid strategie	Risico's financiële opzet
		Reputatierisico
		Wendbaarheidsrisico
		ESG-risico
	Klantbedieningsrisico	
Gedrag, Governance, Cultuur en Risicomanagement	Interne governance	Governancerisico
		Juridisch risico
		Belangenverstremeling
	Gedrag & cultuur	Leiderschapsrisico
		Besluitvormingsrisico
	Risicomanagement	Interne fraude (SIRA)
	Werking risicobeleid	
Integriteit	Maatschappelijke onbetamelijkheid	Maatschappelijk onbetamelijk gedrag
		Benadeling van derden
	Terrorismedfinanciering	Terrorismedfinanciering
	Sancties	Omzeiling sanctiewet/ -regelgeving
	Corruptie	Corruptie/omkoping
Witwassen	Witwassen	
Prudentiële risico's	Kredietrisico	Kredietrisico
		Tegenpartijrisico
	Verzekeringstechnisch risico	Grondlagenrisico
		Herverzekeringsrisico
	Renterisico	Renterisico
	Operationeel risico	Uitbestedingsrisico
		IT- en cybercrimerisico
		Datarisico
		Fiscale fraude
		Externe fraude
	Liquiditeitsrisico	Liquiditeitsrisico
	Marktrisico	Zakelijke waardenrisico
		Valutarisico
		Inflatierisico
		Actief beheerrisico
Concentratierisico		
Kapitaal	Kapitaalpositie	Dekkingsgraadirisico

Voor bovenstaande geïdentificeerde risico's is de risicobereidheid bepaald. De risicobereidheid is enerzijds kwalitatief geconcretiseerd waarbij de risico's onder dezelfde noemer zijn gebracht en daarmee vergelijkbaar gemaakt. Ook heeft het bestuur de risicobereidheid gekwantificeerd door voor ieder risico een aantal key risico-indicatoren (KRI's) met bijbehorende risicotolerantiegrenzen vast te stellen. Met behulp van deze KRI's en tevens een kwalitatieve duiding van de risico's is het bestuur in staat om geobjectiveerd het risicobeeld van het fonds te bepalen. Het bestuur monitort op kwartaalbasis de risicobeelden. Eind 2023 heeft het bestuur de integrale risicoanalyse uitgevoerd. Hierbij heeft het bestuur de bruto en netto risico's ingeschat en zijn de belangrijkste beheersmaatregelen beschreven. Uit de risicoanalyse volgt dat alle netto risico's binnen de risicobereidheid van het bestuur vallen. Vanaf 2024 beoordeelt het bestuur op kwartaalbasis de netto risicobeelden. In 2025 heeft SPOA de werking van de beheersmaatregelen over 2024 beoordeeld.

8.2 Speerpunten risicobeheer in 2025

In 2025 waren de belangrijkste speerpunten op het gebied van risicobeheer voor SPOA:

1. Migratie naar Idella per 1 januari 2025
2. Wet toekomst pensioenen
3. IT en cybersecurity
4. ESG-risicobeheersing

1. Migratie van de CDC-regeling naar Idella

1. De eerste en tweede lijn risicobeheer hebben ondersteund bij de GO/NO GO besluiten door het bestuur. Daarnaast bij het overbrengen van gewenste wijze en volwassenheidsniveau van het risicobeheer bij Idella in het kader van het uitbestedingsrisico. Verder bij het updaten van de monitoring en rapportagecyclus (van AZL-systematiek naar Idella mogelijkheden)

2. Project Wtp

Het bestuur van SPOA heeft begin 2025 de projectrisicoanalyse geüpdatet naar de nieuwe fase voor het project, zijnde de implementatiefase richting de transitiedatum. De SFH RB heeft challenges uitgevoerd op deze projectrisicoanalyse. De SFH RB heeft ter ondersteuning van de bestuurlijke besluitvorming in 2025 meerdere risico-opinies geschreven met betrekking tot de strategie voor de nieuwe regeling en het deelproject datakwaliteit.

3. IT en cybersecurity

Begin 2025 heeft het bestuur de RSA Informatiebeveiliging afgerond. Tevens heeft het bestuur een nieuw IV-beleidskader vastgesteld, rekening houdend met de nieuwe eisen vanuit DORA. Eind 2025 is begonnen met de beoordeling van opzet, bestaan en werking van de SBA Cyberweerbaarheid; dit betreft de nieuwe RSA IB, gebaseerd op DORA.

4. ESG-risicobeheer

In 2025 heeft het bestuur een uitgebreide risicoanalyse uitgevoerd met betrekking tot de ESG-risico's. De tweede lijn heeft hier een risico-opinie bij geschreven.

8.3 Speerpunten risicobeheer in 2026

In 2025 zijn voor 2026 de volgende speerpunten voor het risicobeheer vastgesteld:

1. Project Wet toekomst pensioenen
2. Uitbestedingsrisico's en wendbaarheid
3. IT en cybersecurity

Als gevolg van de mededeling van Idella dat zij SPOA niet zal ondersteunen bij de transitie naaar de nieuwe pensioenregeling en de

omzetting van bestaande pensioenen, B zijn het uitbestedingsrisico, continuïteitsrisico en het wendbaarheidsrisico belangrijke aandachtspunten voor het bestuur in 2026. Deze risico's hangen nauw samen met het project Wtp en de zoektocht naar een toekomstbestendige uitvoeringsorganisatie. Daarnaast blijft het van belang om de risico's op het gebied van IT en cybersecurity adequaat te mitigeren en de ICT-dienstverleners te monitoren.

8.4 Financiële risico's

De financiële positie van SPOA is gevoelig voor bewegingen van de rente en ontwikkelingen van zakelijke waarden. In de beleggingsportefeuille is rekening gehouden met de adequate risicobeheersing. Het bestuur heeft gedurende geheel 2025 de dekkinggraad beschermd. Het doel van deze bescherming is het voorkomen dat de dekkinggraad onder de 106% daalt vóór het geplande invaarmoment.

In de situatie dat de financiële positie onverwacht en plotseling sterk zou verslechteren heeft SPOA een financieel crisisplan. Doel van een crisisplan is dat het bestuur vooraf beschrijft welke crisismaatregelen beschikbaar zijn, wat de impact van deze maatregelen is, welke procedures doorlopen moeten worden en hoe wordt gecommuniceerd. Het bestuur kan daarmee slagvaardig opereren wanneer een crisissituatie daadwerkelijk optreedt. Het crisisplan is een bijlage bij de Abtn

De geopolitieke risico's zijn in 2025 fors toegenomen, met onder meer een veranderde houding van de Verenigde Staten naar Europa. Het bestuur monitort de geopolitieke ontwikkelingen op de voet, zowel qua risico's voor financiële markten maar ook voor niet-financiële risico's.

SPOA heeft een financieel crisisplan. Doel van een crisisplan is dat het bestuur vooraf beschrijft welke crisismaatregelen beschikbaar zijn, wat de impact van deze maatregelen is, welke procedures doorlopen moeten worden en hoe wordt gecommuniceerd. Het bestuur kan daarmee slagvaardig opereren wanneer een crisissituatie daadwerkelijk optreedt. Het crisisplan is een bijlage bij de Abtn.

Het bestuur heeft begin 2024 besloten om de dekkinggraad te beschermen. Het doel van deze bescherming is het voorkomen dat de dekkinggraad onder de 106% daalt vóór het geplande invaarmoment. Deze bescherming is gerealiseerd door het verhogen van de rente-afdekking en het kopen van een put optie.

9. Wet toekomst pensioenen

9.1 Aanleiding

In 2020 bereikten het kabinet, de werkgeversorganisaties en de vakbonden een akkoord over de hervorming van het Nederlandse pensioenstelsel. Om het pensioenstelsel te moderniseren is op 1 juli 2023 de Wet toekomst pensioenen (Wtp) in werking getreden. Pensioenfondsen moeten hun pensioenregeling uiterlijk per 1 januari 2028 hebben aangepast aan de nieuwe regels. Voor SPOA betekent dit dat BPOA, als beroepspensioenvereniging die de regeling vaststelt, SPOA moet verzoeken de nieuwe pensioenregeling uit te voeren. De Algemene Ledenvergadering van BPOA heeft op 6 maart 2024 ingestemd met het transitieplan. In dit transitieplan zijn de door BPOA gewenste flexibele premiereregeling voor openbare apothekers en de afspraken over het evenwichtig omzetten van de bestaande pensioenen vastgelegd. Het transitieplan is gepubliceerd op de website van het fonds.

In het nieuwe stelsel kunnen pensioenfondsen voor toekomstige opbouw alleen beschikbare premiereregelingen uitvoeren. Dat is een regeling waarin is afgesproken hoeveel geld (premie) wordt betaald voor het pensioen. De pensioenuitkering staat niet langer vast, maar is onder andere afhankelijk van de beleggingsresultaten en de rente.

De wijziging van de pensioenregeling leidt tot veel keuzes en besluiten voor zowel de beroepspensioenvereniging BPOA (zie transitieplan) als voor SPOA. Deze omzetting raakt zowel het strategische beleid als de uitvoering in brede zin. Naast de transitie gaat de dagelijkse gang van zaken ('going concern') door.

9.2 Inrichting project

Om te waarborgen dat de transitie naar het nieuwe stelsel effectief en efficiënt verloopt, zijn BPOA en SPOA gezamenlijk het project Apothekerspensioen gestart en is een onafhankelijk projectmanager aangesteld.

In de loop van 2024 zijn de werkzaamheden voor de transitie verschoven van het gezamenlijke project naar SPOA. Over de voortgang is periodiek overleg tussen BPOA en SPOA.

Het Wtp-project heeft in de afgelopen periode belangrijke mijlpalen bereikt, waaronder het uitvragen en vaststellen van de risicohouding. Op basis daarvan heeft het bestuur in concept ook het beleid onder de nieuwe regeling vastgesteld. Verder is het communicatieplan, het beleid in het nieuwe stelsel en het concept-TOM-model (afspraken tussen de vermogensadministratie en pensioenadministratie) opgesteld. Hierdoor verschuift het project steeds verder van de fase besluitvorming naar implementatie. Deze overgang vroeg om een projectstructuur die beter aansloot bij de uitvoeringsfase en de benodigde intensievere interactie met uitvoeringsorganisatie Idella.

Deze projectstructuur is ingericht op het moment dat SPOA en Idella nog gezamenlijk werkten aan de voorbereiding van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling. Nadat Idella eind 2025 heeft laten weten SPOA niet te zullen ondersteunen bij de transitie naar de nieuwe pensioenregeling en de omzetting van bestaande pensioenen, is de samenwerking met Idella voor de Wtp-transitie beëindigd.

In 2026 zal de projectinrichting opnieuw worden bezien zodra duidelijk is welke nieuwe partij de pensioenuitvoering zal verzorgen. Deze partij zal dan een passende rol krijgen binnen het project, zodat SPOA de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel beheerst en zorgvuldig kan voortzetten, met als uitgangspunt uiterlijk per 1 januari 2028 een beheerste transitie te bewerkstelligen.

9.3 De Flexibele Premiereregeling

Op hoofdlijnen is er in het nieuwe pensioenstelsel een keuze tussen de Solidaire Premiereregeling en de Flexibele Premiereregeling (FPR). De algemene ledenvergadering (ALV) van BPOA heeft in 2022 het besluit genomen dat de nieuwe pensioenregeling een Flexibele Premiereregeling wordt.

Alle deelnemers hebben in de Flexibele Premiereregeling een persoonlijk pensioenvermogen (een individuele spaarpot). Daarnaast is er binnen de Flexibele Premiereregeling in een aantal individuele (beleggings)keuzevrijheden voorzien. In de Flexibele Premiereregeling hebben deelnemers in de opbouwfase de keuze uit verschillende beleggingsprofielen. Hierdoor kunnen deelnemers kiezen voor een hoger of lager beleggingsrisico. Daarnaast hebben deelnemers bij ingang van het pensioen een keuze voor een vaste of een variabele uitkering. Binnen SPOA zal alleen de variabele uitkering worden aangeboden, als onderdeel van de collectieve uitkeringsfase. In deze collectieve uitkeringsfase worden enkele risico's gedeeld door het collectief van pensioengerechtigden. Deelnemers die een vaste uitkering willen, hebben de mogelijkheid om bij pensionering met hun pensioenvermogen over te stappen naar een andere pensioenuitvoerder.

Goedgekeurd Transitieplan

Eind 2023 heeft BPOA geconcludeerd dat onder de opgestelde voorwaarden - waarvan het invaren van de bestaande pensioenen er één is - sprake is van een evenwichtige transitie. BPOA is vervolgens gestart met het opstellen van het Transitieplan zoals dat wettelijk gezien door de sociale partners dient te worden opgesteld. Het Transitieplan dient als onderbouwing van de evenwichtigheid richting de Algemene Ledenvergadering (ALV) van BPOA en het mogelijk daaruit voortvloeiende verzoek tot invaren van BPOA aan SPOA. Het Transitieplan is in 2024 goedgekeurd door de leden van BPOA. In 2024 is op basis van voortschrijdend inzicht het beoordelingskader van het Transitieplan aangepast, zijn de bandbreedtes aangevuld en is een evenwichtigheidsbeoordeling gedaan.

Migratiedatum Wtp naar Flexibele Premiereregeling

Aanvankelijk was een invoering van de Flexibele Premiereregeling per 1 juli 2024 beoogd. Deze datum is een aantal keer aangepast uit het oogpunt van een beheerste en zorgvuldige overgang. Het bestuur heeft in 2025 de planning wederom moeten aanpassen. Het besluit tot uitstel is afgestemd met de beroepspensioenvereniging BPOA. BPOA onderschrijft de afwegingen van het bestuur van SPOA. De reden van de vertraging lag in eerste instantie in het feit dat op 1 januari 2025 de pensioenregeling van SPOA is ondergebracht bij de nieuwe pensioenuitvoerder, Idella. Het overzetten van de administratie stuitte bij Idella echter op vertraging. Dit alles maakt dat het bestuur heeft besloten de transitie niet voor 1 juli 2027 uit te laten voeren. Het uitgangspunt blijft dat de overgang beheerst en zorgvuldig uitgevoerd wordt.

Risicohouding

De huidige geformuleerde Risicohouding van het fonds moet worden herijkt ten behoeve van de nieuwe kaderstelling en de keuze voor de Flexibele Premiereregeling. Bij het bepalen van de risicohouding van de deelnemers is gebruik gemaakt van het uitgevoerde risicopreferentieonderzoek onder de achterban, wetenschappelijke inzichten, deelnemerskenmerken en de doelstellingen zoals geformuleerd binnen het bestuur van SPOA, BPOA en het verantwoordingsorgaan. Tevens wordt rekening gehouden met de wettelijke maatstaven en de uitkomsten daarvan voor de risicohouding.

Het bestuur heeft in 2024 ook een Risk Self Assessment gedaan omtrent de risico's rondom de transitie. De risico's voor de implementatiefase voor de transitie zijn daarbij beoordeeld en het bestuur heeft op basis daarvan beheersmaatregelen geformuleerd.

Financiële opzet

Voor de transitie naar het nieuwe stelsel heeft SPOA verder invulling gegeven aan de onderdelen van de financiële opzet van de Flexibele Premiereregeling. Daarbij is bekeken hoe de rekenregels omtrent het beleggingsbeleid, uitkeringsbeleid en solidariteitsbeleid worden vormgegeven. Hierbij is onderzocht hoe de risicodelingsreserve (de reserve om voor het collectief van pensioengerechtigden een stabielere uitkering te verkrijgen) zo kan worden vormgegeven dat deze het beste aansluit bij de doelstellingen van BPOA en SPOA.

De financiële opzet wordt daarbij doorlopend getoetst aan het evenwichtigheidskader van SPOA.

Partiële indiening

In 2025 heeft het bestuur van SPOA een partiële indiening bij DNB voorbereid voor de vormgeving van de pensioenregeling (financiële opzet) en de risicohouding. Op 14 juli 2025 besloot het bestuur tot deze indiening, onder voorbehoud van het ontvangen van de opinies van de sleutelfunctiehouders. Tijdens de bestuursvergadering op 29 juli 2025 zijn de opinies van de sleutelfunctiehouders actuariael, risk en interne audit beoordeeld en vastgesteld. Na verwerking van enkele laatste aandachtspunten concludeerde het bestuur dat de partiële indiening kon worden ingediend, wat in augustus 2025 is gedaan.

DNB heeft de partiële indiening ontvangen en is ook betrokken bij het gehele dossier van SPOA. SPOA heeft op de partiële indiening een positieve reactie ontvangen van DNB.

Evenwichtige transitie

Om te komen tot een evenwichtige transitie zijn door BPOA en SPOA de transitiedoelstellingen, bandbreedtes, maatstaven en voorrangregels voor de verdeling van het vermogen bij de transitie opgesteld. Op basis daarvan zijn berekeningen gemaakt om de transitie-effecten (per leeftijdscohort) in kaart te brengen. Aan de hand van deze transitie-effecten wordt de evenwichtigheid van de transitie beoordeeld. Ook de uitgangspunten voor de compensatie voor afschaf van de doorsneesystematiek, het verdelen van het onverdeeld vermogen en de bijbehorende spreidingstermijn zijn onderdeel van de evenwichtigheidsbeoordeling.

In 2025 stond de beoordeling van de evenwichtigheid centraal binnen de verdere voorbereiding op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Door de verbeterde financiële positie van SPOA in 2024 en 2025 (hogere dekkinggraad en hogere rente) bleek de eerder vastgestelde evenwichtigheidsbeoordeling niet langer passend. Daarom is in 2025 een nieuw traject doorlopen, waarbij het bestuur zich heeft gebaseerd op de wettelijke maatstaven delta netto profijt en pensioenverwachtingen, aangevuld met door BPOA en SPOA vastgestelde bandbreedtes en transitiedoelstellingen.

Hiervoor zijn verschillende scenario's uitgewerkt binnen de door BPOA vastgestelde bandbreedte van dekkinggraden en renteschokken. De analyses tonen dat de transitie in brede zin evenwichtig kan worden vormgegeven, maar dat aanvullende maatregelen, zoals de inzet van bestuurlijke ruimte, nodig zijn om met name voor oudere gepensioneerden en enkele groepen slapers tot een gelijkmatigere uitkomst te komen. Ook is in 2025 duidelijk geworden dat de standaard spreidingstermijn van 10 jaar evenwichtiger uitwerkt dan een spreidingstermijn van 1 jaar. Het traject van de evenwichtigheidsbeoordeling wordt in 2026 verder voortgezet.

Het bestuur heeft daarmee in 2025 belangrijke stappen gezet om de transitie naar de Wtp op een evenwichtige en uitlegbare wijze vorm te geven, vooruitlopend op de definitieve besluitvorming in 2026.

Datakwaliteit

Een belangrijke actie om de pensioenen straks juist en zorgvuldig te kunnen vaststellen binnen de nieuwe Flexibele premiereregeling is het uitvoeren van een onderzoek naar de datakwaliteit van de huidige pensioenadministratie. Datakwaliteit stond daarom ook in 2025 hoog op de agenda van het bestuur. In 2025 zette SPOA een belangrijke stap in het borgen van de datakwaliteit als randvoorwaarde voor een zorgvuldig en evenwichtig invaren in het nieuwe pensioenstelsel. Conform het Kader Datakwaliteit zijn de stappen van fase 1 t/m 4 doorlopen en heeft het bestuur deze documenten in november 2025 voorlopig vastgesteld. Tegelijkertijd startte EY met de Agreed Upon Procedures (AUP) beoordeling als onderdeel van fase 5. Door de ontwikkelingen bij Jdella eind 2025 waren echter aanvullende keuzes nodig voor de toekomstige uitvoering en planning. Het fonds richtte zich daarom in 2025 op het vaststellen van de datakwaliteit over de periode 2024-2025 en op het voorbereiden van een aangepast besluitvormingskader (fase 6a) voor de verder borging van datakwaliteit richting het uiteindelijke invaren. De afronding van de stappen in het Kader Datakwaliteit zal plaatsvinden in samenhang met de overgang naar een nieuwe pensioenuitvoerder en de implementatie van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

Communicatie

In 2025 is een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd onder de deelnemers van SPOA. Onderdeel hiervan waren vragen over de nieuwe pensioenregeling. Op basis van dit onderzoek zijn doelstellingen geformuleerd in het wettelijk communicatieplan. De resultaten uit dit onderzoek diende als zogeheten 0-meting. Na de transitie zal middels een nieuw onderzoek (1-meting) worden onderzocht of de doelstellingen worden behaald.

Verder zijn in 2025 de belanghebbenden van SPOA op diverse momenten en manieren (klankbordgroepen, webinars, nieuwsbrieven, nieuwsberichten op website, BPOA-ledenvergaderingen) betrokken bij de verdere invulling van de nieuwe regeling. Door uitstel van de transitiedatum zijn de communicatieactiviteiten daarop aangepast.

Rol van visitatiecommissie en Verantwoordingsorgaan.

Het Verantwoordingsorgaan heeft in 2024 een positief advies gegeven op het voorgenomen besluit tot invaren. Daarnaast heeft het Verantwoordingsorgaan positief geadviseerd over het wettelijk communicatieplan. In 2025 heeft het bestuur meerdere gesprekken gevoerd met de visitatiecommissie. De visitatiecommissie heeft haar ondersteuning geboden door middel van het beoordelingskader Wtp, dat wordt gebruikt als uitgangspunt bij de beoordeling.

Het Verantwoordingsorgaan en de visitatiecommissie zijn in 2025 betrokken in het nieuwe traject omtrent de evenwichtigheidsbeoordeling. Dit traject wordt in 2026 voortgezet. Het Verantwoordingsorgaan zal daarbij opnieuw om advies worden gevraagd. Ook de visitatiecommissie wordt betrokken.

10. Migratie naar Visma Idella

Wijziging PUO

In 2023 heeft het bestuur na uitvoerig onderzoek besloten om de overeenkomst met AZL te beëindigen per 31 december 2024. Deze beslissing kwam voort uit een grondige evaluatie van de huidige en toekomstige behoeften van de deelnemers en heeft tot doel bij te dragen aan het verbeteren van de algehele pensioenvoorzieningen binnen de nieuwe pensioenregeling. Samen met BPOA heeft SPOA in 2021 geconcludeerd dat met een overstap naar een nieuwe flexibele pensioenregeling een beter passend pensioen- en beleggingsbeleid voor de apothekers gerealiseerd kan worden. SPOA wilde dan ook graag in het belang van de deelnemer zo spoedig mogelijk en op behoorste wijze overstappen naar de nieuwe pensioenregeling.

Uit marktanalyse bleek dat Idella het beste voldeed aan de gestelde wensen ten aanzien van beheersing, tijdigheid en deelnemer gerichtheid. De transitie van de huidige pensioenregeling heeft zoals eerder genoemd plaatsgevonden per 1 januari 2025. Het bestuur was voornemens om vervolgens op 1 januari 2026 de transitie naar de nieuwe flexibele premierregeling te laten plaatsvinden. Deze transitiedatum is uitgesteld in verband met het niet tijdig gereed zijn van de overzetting van de administratie.

Ontwikkelingen 2025

Medio december 2025 heeft Idella besloten om de voorbereidende werkzaamheden voor en de transitie naar de Wtp per direct niet langer aan te bieden aan de fondsen waarvoor Idella naast het administratieplatform VPAAS ook aanvullende dienstverlening uitvoert. Volgens Idella is de complexiteit van de Wtp transitie te groot, en was er te weinig tijd was om gemaakte afspraken te realiseren. De FTK-dienstverlening bij Idella wordt op termijn afgebouwd en Idella stuurt aan op een behoorste exit van de betrokken fondsen. Medio december 2025 heeft Idella laten weten SPOA niet te zullen ondersteunen bij de transitie naar de nieuwe pensioenregeling en de omzetting van bestaande pensioenen. Deze mededeling volgde nadat de administratie van de huidige pensioenregeling per 1 januari 2025 bij Idella was ondergebracht.

Naar aanleiding hiervan werkt het bestuur aan een vertrek bij Idella. Gesprekken met een mogelijke nieuwe pensioenuitvoerder zijn in gang gezet en lopen door in 2026. In samenwerking met een nieuwe uitvoerder zal SPOA een nieuwe transitiedatum vaststellen. Daarbij blijft voor het bestuur vooropstaan dat de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel alleen kan plaatsvinden als deze beheerst, zorgvuldig en uitlegbaar kan worden uitgevoerd.

Totdat SPOA de uitvoering bij een nieuwe pensioenuitvoerder heeft ondergebracht, blijft Idella de huidige pensioenregeling uitvoeren. Het bestuur blijft gedurende deze periode sturen op de continuïteit van de lopende pensioenuitvoering en op een behoorste overgang naar een nieuwe uitvoeringsorganisatie.

11. Vooruitblik en overige ontwikkelingen na balansdatum

Algemene context ten aanzien van de vooruitzichten

Governance

Per 1 januari 2026 ontstond er een vacature in de beleggingscommissie wegens het aflopen van de termijn van expert-bestuurslid de heer R. Van Asselt. In 2025 is daarom een procedure gestart om in deze vacature te voorzien. Vanuit de beleggingscommissie is het functieprofiel opnieuw beoordeeld en ter vaststelling aan het bestuur voorgelegd.

Begin 2026 heeft mevrouw K. Merkus aangegeven per 1 maart 2026 haar werkzaamheden als expertbestuurder en voorzitter van de beleggingscommissie neer te leggen. Naar aanleiding daarvan heeft het bestuur besloten tot een herschikking van de portefeuilleverdeling en een wijziging in de werkwijze van de beleggingscommissie. Daarbij is besloten dat het externe lid van de beleggingscommissie tevens de rol van voorzitter zal vervullen. Expert-bestuurslid de heer P. Dorrestijn is op 26 mei 2026 benoemd tot lid van de beleggingscommissie. Daarnaast is op 21 mei 2026 is de heer A. Jager benoemd als expert-bestuurslid met als aandachtsgebied Pensioenbeheer en Communicatie. Op 19 mei 2026 is de heer J. Sluis, reeds sleutelfunctiehouder Risicobeheer, benoemd tot expert-bestuurslid met aandachtsgebied Governance, Risk Compliance en IT, onder voorbehoud van goedkeuring DNB.

Het pensioenfonds heeft geen medewerkers, voor de komende jaren is de verwachting dat dit ongewijzigd blijft.

Ontwikkelingen nieuwe uitvoeringsorganisatie

In 2026 zet SPOA de zoektocht voort naar een toekomstbestendige partij voor de pensioenadministratie. Aanleiding hiervoor is dat Idella heeft laten weten SPOA niet te zullen ondersteunen bij de transitie naar de nieuwe pensioenregeling en de omzetting van bestaande pensioenen. De focus ligt op het verkrijgen van een stabiele en betrouwbare uitvoeringsomgeving, zowel voor de huidige pensioenregeling gedurende de overgangperiode als voor de toekomstige uitvoering onder het nieuwe pensioenstelsel. Het fonds heeft in Q1 2026 inventariserende gesprekken gevoerd met een grote variëteit aan partijen, variërend van partijen met volledige PUO-dienstverlening tot aanbieders met gespecialiseerde IT-platformen om zo een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de mogelijkheden voor SPOA. In deze gesprekken stonden (on)mogelijkheden, scope van dienstverlening, continuïteit, kostenbeheersing, tijdige transitie naar de Wtp-administratie en kwaliteit van dienstverlening centraal. Parallel hieraan is en wordt gewerkt aan helder inzicht in de benodigde randvoorwaarden, waaronder migratieplanning en juridische waarborgen. De besluitvorming hierover werd in de eerste helft van 2026 voorbereid en uitgevoerd, mede op basis van de analyses die tijdens bestuurlijk ingelaste sessies zijn besproken. Het fonds streeft ernaar om in 2026 de weloverwogen keuze voor een toekomst vaste partij te operationaliseren, om zo de uitvoeringszekerheid op de lange termijn te borgen.

12. Organisatie pensioenfonds

Samenstelling bestuur

Bestuur per 31 december 2025

- Mw. S.B.P. Smit-Bos (1970), niet-apotheker (voorzitter)
- P.M. Dantuma (1985), apotheker (secretaris en penningmeester)
- P.G.J. Dorrestijn (1962), niet-apotheker
- Mw. E.A.A.M. Lie-Kwie-Ten Berge (1986), apotheker
- Mw. K. Merkus (1971), niet-apotheker
- Mw. L.R. Denee-Haasnoot (1978), apotheker

Aspirant-bestuursleden per 31 december 2025

- A. Grendel (1972), apotheker
- R.W. van der Velden (1973), apotheker
- R. van der Weele (1962), apotheker

De bestuursleden van het pensioenfonds worden door de beroepspensioenvereniging BPOA voorgedragen.

Samenstelling commissies per 31 december 2025

Beleggingscommissie

- Mw. K. Merkus (voorzitter)
- P.M. Dantuma
- R.J. van Asselt (extern lid)

Pensioen- en communicatiecommissie

- Mw. L.R. Denee-Haasnoot (voorzitter)
- Mw. E.A.A.M. Lie-Kwie-Ten Berge
- Mw. S.B.P. Smit-Bos

Samenstelling Verantwoordingsorgaan

- Mw. J.M.H. Bezemer-Biermans (1966) (voorzitter)
- J.C. Kortekaas (1952) (secretaris)
- Mw. M. van den Berg (1953)
- Mw. S. Kroon-Chadli (1965)
- Mw. S. El Ouazizi (1978)
- R. Bartels (1988)

Samenstelling Visitatiecommissie

Via Stichting Dienstverlening Beroepspensioenfonds

- M.J.G. Driessen (1958) (voorzitter)
- Mw. P. Huisman-Spuijbroek (1960)
- M. Roberts (1966)

Organisatie per 31-12-2025

Bestuursondersteuning	Montae & Partners
Communicatieadviseur	R. Simon, Bureau voor Pensioencommunicatie
	M. Rijnsburger, Sprenkels
Adviseur VO	Mw. M.Hoekstra
Pensioenbeheer	Idella
Fiduciair vermogensbeheerder	Achmea Investment Management B.V.
Beleggingen	BlackRock Investment Management Ltd. PIMCO Europe Ltd.
Custodian	Caceis Bank
Adviserend Actuaris	M. Stougie, Sprenkels
Accountant	Mw. C.M.B. Leers, EY Accountants B.V.
Certificerend Actuaris	J.M.J. Tol, Triple A - Risk Finance Certifications B.V.
Compliance Officer	P. de Koning, TriVu
Privacy officer	P. de Koning, TriVu
Sleutelfunctie actuarieel	J.M.J. Tol, Triple A - Risk Finance Certifications B.V.
Sleutelfunctiehouder risicobeheer	J. Sluis, Aethiqs
Sleutelfunctievervuller risicobeheer	R. van Giersbergen, PensionRisk
Sleutelfunctiehouder interne audit	R. de Waard, BDO Advisory B.V.
Sleutelfunctievervuller interne audit	BDO Advisory B.V.

Verantwoordingsorgaan

Verslag van het Verantwoordingsorgaan

Inleiding

Het Verantwoordingsorgaan (VO) houdt toezicht op het handelen van het bestuur van SPOA, brengt advies uit en beoordeelt of belangen evenwichtig zijn afgewogen.

Het jaar 2025

In 2025 heeft het Verantwoordingsorgaan zijn toezichthoudende en adviserende rol zorgvuldig ingevuld. Per 3 november 2025 is Sue Kroon-Chadli toegetreden. Zij is per januari 2026 verkozen tot voorzitter als opvolger van Jolanda Bezemer-Biermans, die het Verantwoordingsorgaan medio 2026 zal verlaten. Het VO heeft gedurende het jaar regelmatig overleg gevoerd met het bestuur over relevante ontwikkelingen.

- Ron Bartels
- Marianne van den Berg
- Jolanda Bezemer-Biermans (voorzitter)
- Sue Kroon-Chadli (sinds 3 november 2025)
- Johan Kortekaas (secretaris)
- Salima el Ouazizi

Adviezen

In 2025 heeft het Verantwoordingsorgaan een zelfevaluatie uitgevoerd en positief geadviseerd over de premie 2025. Daarnaast is advies uitgebracht over het beloningsbeleid voor aspirant-bestuursleden, de klachtenregeling en is een slotadvies gegeven over de collectieve waardeoverdracht naar het nieuwe pensioenstelsel.

Het VO in 2025

In 2025 heeft het Verantwoordingsorgaan meerdere malen vergaderd met het bestuur en de Visitatiecommissie. Met de toetreding van Sue Kroon-Chadli en haar verkiezing tot voorzitter per januari 2026 is tevens voorzien in de opvolging van Jolanda Bezemer-Biermans.

De bevindingen van de Visitatiecommissie zijn in 2025 met de commissie en het bestuur besproken en betrokken bij het oordeel en de advisering van het Verantwoordingsorgaan.

Uitgevoerd beleid

Op basis van het voorgaande is het Verantwoordingsorgaan van oordeel dat het bestuur in 2025 zorgvuldig, evenwichtig en beheerst uitvoering heeft gegeven aan de pensioenregeling en de voorbereiding op de stelselwijziging.

Het bestuur heeft constructief samengewerkt met BPOA en het Verantwoordingsorgaan.

Tot slot

Ook in 2026 blijft een zorgvuldige voortgang van de pensioentransitie belangrijk. Het Verantwoordingsorgaan ziet uit naar de voortzetting van de samenwerking. Concluderend is het Verantwoordingsorgaan van oordeel dat het bestuur zijn taken in 2025 naar behoren heeft vervuld.

Reactie van het bestuur

Het verantwoordingsorgaan (VO) heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het bestuursverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van de visitatiecommissie, over het door het bestuur gevoerde beleid en de beleidskeuzes voor de toekomst.

Het bestuur dankt het VO hartelijk voor het oordeel over 2025, over het door het bestuur gevoerde beleid en de uitvoering daarvan. Het bestuur is verheugd over het positieve algemene oordeel op het handelen van het bestuur in 2025. Het VO heeft het bestuur gevraagd aandacht te hebben voor de aanbevelingen van de VC. Het bestuur zal hier gevolg aan geven.

Het bestuur bedankt de leden van het VO voor hun inzet voor het fonds in het afgelopen jaar. Daarmee heeft het VO een belangrijke rol gespeeld.

Het bestuur dankt het VO voor de prettige samenwerking en constateert mét het VO dat er sprake is van een open en constructief overleg tussen VO en bestuur. Het bestuur wenst het VO ook in 2026 veel succes in de werkzaamheden voor het fonds.

Met vriendelijke groet,

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers

29 juni 2026

Intern toezicht

Oordeel en samenvatting visitatie 2025

Oordeel:

Het Intern Toezicht (IT), uitgevoerd door de visitatiecommissie, is van mening dat het bestuur van de Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers (SPOA), met haar het functioneren in het jaar 2025, voldoende 'in control' was.

Vanuit haar taak, zoals beschreven in hoofdstuk 2, geeft het IT het volgende oordeel:

- Het beleid van het bestuur kwalificeert het IT als voldoende;
- De algemene gang van zaken binnen het pensioenfonds typeert het IT als voldoende;
- De risicobeheersing vindt het IT ruim voldoende;
- De evenwichtige belangenafweging vindt het IT voldoende.

Samenvatting:

Het IT is van mening dat het bestuur van de Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers, met haar het functioneren in het jaar 2025, naar omstandigheden, voldoende 'in control' was.

Het fonds startte het jaar met een nieuwe voorzitter Mevrouw S. Smit, als opvolger van mevrouw M. van de Lustgraaf; een novum, want als professioneel pensioenfondsbestuurder komt zij niet voort uit de apothekers beroepsgroep hetgeen tot dan toe altijd het geval is geweest.

2025 was een moeizaam jaar voor het fonds. Extreem veel bestuurlijke aandacht was noodzakelijk om de aanhoudende problemen bij de pensioenuitvoerders te managen. Dit betrof zowel de implementatie en verdere afwikkeling bij AZL, als nagenoeg alle denkbare domeinen bij de implementatie bij Visma/Idella (V/I). Als gevolg van een opeenstapeling van onvolkomenheden in de administratie van V/I, en het daarmee niet realiseren van de overeengekomen planning, zag het bestuur zich genoodzaakt de per 1 januari 2026 voorgenomen Wtp-transitiedatum te verschuiven; in eerste instantie tot 1 juli 2027. In december 2025 gaf V/I aan de Wtp-transitie (in het geheel) niet te willen uitvoeren.

Daarmee kwamen begin 2026 een deel van de werkzaamheden met betrekking tot de Wtp-transitie tot stilstand; de planning van bijvoorbeeld 'evenwichtigheid' en 'data' kon worden gehandhaafd. Het bestuur moest acuut opzoek naar een nieuwe pensioenuitvoerder. Het bestuur stelt alles in het werk om voor de zomer 2026 een pensioenuitvoerder te contracteren welke de beoogde transitiedatum, nu per 1 januari 2028, kan realiseren.

Met de vanaf het voorjaar van 2025 toegenomen bestuurlijke aandacht en de daarbij gewenste expertise en ervaring is, in goed overleg met het verantwoordingsorgaan (VO) en de deelnemersvereniging (BPOA), besloten tot uitbreiding van het bestuur met een aantal 'expert' / 'niet-apotheker' bestuursleden. Met de instroom van de nieuwe niet-apotheker bestuursleden werd medio 2025 gestart met een herschikking van de taakverdeling binnen het bestuur, leidend tot een nieuw governance-model per begin 2026. Het afscheid van twee expert-bestuursleden per einde 2025 / begin 2026 continueert helaas voorshands de zware belasting van een aantal portefeuillehouders binnen het bestuur.

De reactie van het bestuur op deze onverwachte gang van zaken op meerdere fronten was adequaat en werd prompt en transparant gecommuniceerd met de diverse stakeholders. Dat gold ook voor het merendeel van de behandeling van de reguliere jaarlijkse bestuursagenda. Een punt van zorg blijft de ontwikkeling van het kostenniveau, in belangrijke mate veroorzaakt door de extra benodigde inzet van het bestuur en het aantal externe adviseurs.

De VC stelt vast dat 2025 wederom geen eenvoudig jaar voor het bestuur is geweest en begrijpt de gemaakte keuzes om in de meest essentiële casussen, met oog voor een meer beheersbare toekomst, tot een oplossing te geraken.

De belangrijkste aanbevelingen naar aanleiding van de visitatie 2025 zijn:

Maak voortgang met de ingezette veranderingen om als bestuur meer 'in control' te komen, en leg dit vast;

Blijf, ondanks de hoge prioriteiten elders, voldoende aandacht houden voor de reguliere bestuurlijk jaaragenda, en de daarbij behorende 'hygiëne';

Breng het proces rondom 'opvolging aanbevelingen' op orde;

Evalueer de huidige wijze van notuleren, heb daarbij aandacht voor explicitering van de gemaakte evenwichtige belangenafweging en de inbreng van alle bestuursleden, zéker ingeval van discussies/ afwijkende standpunten.

Reactie van het bestuur

Het bestuur waardeert het oordeel van de Visitatiecommissie (VC) dat het bestuur in 2025 'voldoende in control' was. Het positieve oordeel over het beleid, de algemene gang van zaken, de risicobeheersing en de evenwichtige belangenafweging ziet het bestuur als een bevestiging dat het bestuur adequaat invulling geeft aan zijn kernverantwoordelijkheden. Dat in een jaar dat werd gekenmerkt door een uitzonderlijke intensieve bestuurlijke agenda.

Het bestuur herkent dat in 2025 veel van de bestuurlijke aandacht is uitgegaan naar het managen van uitdagingen rondom de beëindiging van de samenwerking met AZL, de overgang naar en start bij Idella en de Wtp-transitie. Het bestuur onderschrijft de grote bestuurlijke belasting die dit met zich heeft gebracht en bevestigt dat de genoemde omstandigheden invloed hebben gehad op de prioritering binnen de bestuurlijke agenda.

Het bestuur waardeert dat de VC onderkent dat, ondanks deze complexe omstandigheden, het bestuur gerichte maatregelen heeft getroffen en waardeert het vertrouwen van de VC in de ingezette koers en de verdere versterking van de governance. De VC beoordeelt de reactie van het bestuur op voorziene en onvoorziene ontwikkelingen als adequaat en kwalificeert de communicatie met stakeholders als tijdig en duidelijk.

Tot slot waardeert het bestuur de zorgvuldige wijze waarop de VC de visitatie heeft uitgevoerd. En voor de open en constructieve dialoog over de bevindingen en aanbevelingen van de VC. Het bestuur legt de opvolging hiervan vast en monitort de voortgang periodiek.

Met vriendelijke groet,

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers
29 juni 2026

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa		2025		2024
Beleggingen voor risico pensioenfonds [1]				
Onroerende zaken	35.977		3.607	
Aandelen	528.174		523.003	
Vastrentende waarden	863.483		1.059.339	
Derivaten	309.441		44.790	
Overige beleggingen	125.081		366.018	
		1.862.156		1.996.757
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen [2]		187		215
Vorderingen en overlopende activa [3]		12.513		60.302
Liquide middelen [4]		23.612		56.272
		1.898.468		2.113.546

[.] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva		2025		2024
Stichtingskapitaal en reserves [5]		452.057		349.257
Technische voorzieningen				
Voorziening voor pensioenverplichtingen [6]	1.398.300		1.611.922	
Voorziening operationele kosten [7]	40.551		46.746	
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen [8]	187		215	
Overige technische voorzieningen [9]	2.599		2.397	
		1.441.637		1.661.280
Kortlopende schulden en overlopende passiva [10]		4.774		103.009
		1.898.468		2.113.546

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

		2025		2024
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen [11]				
Directe beleggingsopbrengsten	12.122		34.065	
Indirecte beleggingsopbrengsten	-113.111		136.037	
Kosten van vermogensbeheer	-3.884		-4.585	
		-104.873		165.517
Premiebijdragen van deelnemers [12]		44.903		44.962
Saldo van overdrachten van rechten [13]		-537		-336
Pensioenuitkeringen [14]		-51.205		-48.892
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen [15]				
Toevoeging pensioenopbouw	-35.693		-45.199	
Indexering en overige toeslagen	-45.794		0	
Rentetoevoeging	-38.497		-54.589	
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en - uitvoeringskosten	51.409		49.294	
Wijziging marktrente	282.787		-33.381	
Mutatie overdrachten van rechten	421		483	
Wijziging actuariële grondslagen	270		-1.557	
Overige mutaties	-1.281		-1.792	
		213.622		-86.741
Mutatie Voorziening operationele kosten [16]		6.195		-2.449
Mutatie overige technische voorzieningen [17]		-202		-91
Herverzekering [18]		0		-73
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [19]		-5.283		-5.019
Overige baten/lasten [20]		180		0
Saldo van baten en lasten		102.800		66.878
Bestemming van het saldo				
Algemene reserve		102.800		66.878

[.] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

		2025		2024
Pensioenactiviteiten				
Ontvangsten				
Premiebijdragen van deelnemers	42.118		44.721	
Overgenomen pensioenverplichtingen	76		127	
Herverzekeringen	0		0	
		42.194		48.848
Uitgaven				
Uitgekeerde pensioenen	-51.130		-48.856	
Overgedragen pensioenverplichtingen	-419		-463	
Herverzekeringen	0		-73	
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-5.266		-5.495	
Overige	178		0	
		-56.637		-54.887
Beleggingsactiviteiten				
Ontvangsten				
Directe beleggingsopbrengsten	12.122		30.670	
Verkopen en aflossingen beleggingen	8.542.302		32.446.222	
		8.554.424		32.476.892
Uitgaven				
Aankopen beleggingen	-8.568.970		-32.450.775	
Kosten van vermogensbeheer	-3.671		-4.964	
		-8.572.641		-32.455.739
Mutatie liquide middelen		-32.660		-48.098
Saldo liquide middelen 1 januari		56.272		45.158
Saldo liquide middelen 31 december		23.612		56.272

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers (SPOA) is een beroepspensioenfonds opgericht op 30 december 1971 ten behoeve van de pensioenvoorziening van de in de openbare farmacie werkzame apothekers. Het pensioenfonds is statutair gevestigd te Den Haag. De pensioenregeling wordt door de Beroepspensioenvereniging Pensioenfonds Openbare Apothekers (BPOA) vastgesteld. Deelname is op grond van de verplichtstelling verplicht voor alle apothekers werkzaam in een openbare apotheek. Zij moeten zich aanmelden als deelnemer bij het pensioenfonds. SPOA heeft de plicht naar BPOA, de deelnemers en andere belanghebbenden om de verplichtstelling te handhaven.

De (statutaire) doelstelling van SPOA is overeenkomstig de bepalingen van de statuten, van de uitvoeringsovereenkomst en van het pensioenreglement, te zorgen voor een ouderdomsvoorziening voor apothekers en de verzorging van hun nagelaten betrekkingen, één en ander door middel van pensioen of andere uitkeringen, alsmede alle handelingen te verrichten die daartoe bevorderlijk zijn.

Het KvK-nummer van het fonds is 41150815

Toepassing Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving

De jaarrekening is opgemaakt in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder RJ 610 'Pensioenfondsen' en BW 2 Titel 9.

Schattingen en veronderstellingen

Het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met BW 2 Titel 9 vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten. Dit geldt met name voor de voorziening pensioenverplichtingen en voor ramingen van kosten die betrekking hebben op het boekjaar, maar nog niet zijn gefactureerd. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. Ook de waardering van sommige beleggingen kan gebaseerd zijn op basis van schattingen. Dit betreft met name waarderingen van de beleggingen waarbij gebruik wordt gemaakt van onafhankelijke taxaties en netto contantewaardeberekeningen en diverse schattingselementen ten behoeve van de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen. Voor meer informatie wordt verwezen naar de 'Methodiek bepaling marktwaarde' in de toelichting op de balans. De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Schattingswijzigingen 2025

In 2025 heeft het fonds een grondslagenonderzoek uitgevoerd. Naast een actualisatie van de partnerfrequenties naar 'CBS 2025, incl. samenwonenden' heeft dit ook geleid tot een daling van de opslag op latent partnerpensioen van niet-gepensioneerden ten behoeve van het leeftijdsverschil van 1,0% naar 0,5%.

De actualisatie van de partnerfrequenties resulteert in een afname van de technische voorziening van 52 duizend. De daling van de opslag op latent partnerpensioen voor niet-gepensioneerden resulteert in een afname van de technische voorziening van 218 duizend. Dit totale effect van 270 duizend is als mutatie in het resultaat 2025 verwerkt.

Algemene grondslagen

Alle activa en passiva worden gewaardeerd op nominale waarde, tenzij hierna een andere waarderingsgrondslag wordt vermeld. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien nagenoeg alle toekomstige voordelen en nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen.

Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post vorderingen of schulden uit hoofde van effectentransacties.

Buitenlandse valuta

Activa en passiva in buitenlandse valuta worden omgerekend tegen de ultimo jaar geldende koersen. Per balansdatum bestaande valutatermijntransacties worden gewaardeerd tegen ultimo boekjaar geldende koersen. Verschillen ten opzichte van de contractkoers worden in de staat van baten en lasten verwerkt en als overlopende post dan wel belegging in de balans gepresenteerd.

Onroerende zaken

De ter beurze genoteerde aandelen in vastgoedbeleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen de reële waarde ultimo boekjaar. De niet ter beurze genoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde, eventueel gecorrigeerd voor kasstromen tot aan balansdatum.

Aandelen

De aandelen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde ultimo boekjaar. Aandelenfondsen waarvoor geen reële waarde beschikbaar is, worden gewaardeerd tegen de op 31 december bekende intrinsieke waarde, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde, eventueel gecorrigeerd voor kasstromen tot aan balansdatum.

Vastrentende waarden

De ter beurze genoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de reële waarde ultimo boekjaar. De niet ter beurze genoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde, eventueel gecorrigeerd voor kasstromen tot aan balansdatum. Reverse repo's worden gewaardeerd op de netto

contante waarde. Als verdisconteringscurve wordt gebruik gemaakt van een rentecurve (Eonia Swap) en een spread curve. De Eonia Swap-curve is een representatieve curve voor een geldmarktlening waarbij geen onderpand wordt uitgewisseld. De spread curve weerspiegelt het verminderde risico van een repo doordat het uitwisselen van onderpand zorgt voor extra zekerheid.

Derivaten

Derivaten verkrijgen in de regel een dagelijkse waardering op basis van onderliggende contractafspraken en beschikbare marktinformatie om te komen tot een afgeleide marktwaardering.

RJ 610 schrijft voor dat derivaten met een negatieve waarde op de passiva zijde van de balans moeten worden weergegeven. Deze zijn terug te vinden onder de kortlopende schulden.

Overige beleggingen

De ter beurze genoteerde overige beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde ultimo boekjaar. De niet ter beurze genoteerde beleggingen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de op ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde, eventueel gecorrigeerd voor kasstromen tot aan balansdatum.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde inclusief transactiekosten. Na eerste verwerking worden de vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde) indien geen sprake is van transactiekosten.

Liquide middelen

Dit betreft direct opeisbare tegoeden bij banken die worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Algemene reserve

De reserve voor algemene risico's dient ter dekking van algemene risico's van het fonds. Het saldo van de rekening van baten en lasten wordt aan de algemene reserve toegevoegd of onttrokken.

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen is vastgesteld als de contante waarde van de tijdsevenredig opgebouwde pensioenaanspraken. Voor arbeidsongeschikte deelnemers is de voorziening pensioenverplichtingen gesteld op de contante waarde van de volledige te bereiken aanspraken. De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Daarnaast wordt een voorziening aangehouden voor de personen die volgens de administratie recht hebben op een pensioenuitkering, maar geen uitkering ontvangen als gevolg van het gebrek aan gegevens. De bijbehorende voorziening wordt op een gelijke manier vastgesteld als de voorziening voor de ingegane pensioenen. Indien de desbetreffende persoon niet meer in leven blijkt of een leeftijd van 100 jaar heeft bereikt volgens de administratie, valt de gehele voorziening vrij. In het geval dat de desbetreffende persoon zijn niet opgevraagde pensioen alsnog opvraagt, zal deze met terugwerkende kracht worden uitbetaald. Hier wordt geen aparte voorziening voor aangehouden.

De voorziening is gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen (zie categorie [14] in de jaarrekening voor een uitsplitsing van de mutatie van de voorziening):

Overlevingstafel en ervaringssterfte

In het boekjaar is de prognosetafel AG2024, startjaar 2026, gehanteerd zoals gepubliceerd door het Actuariel Genootschap (AG). De ervaringssterfte behelst leeftijdsafhankelijke correctiefactoren op de sterftেকansen, zodat rekening wordt gehouden met de hogere levensverwachting van de pensioenfondspopulatie ten opzichte van de gehele bevolking. De ervaringssterfte is gelijkgesteld aan de ervaringssterfte voor het derde tertiel op basis van inkomen (Sprenkels 2024), waarbij de ervaringssterfte voor mannen gelijk is aan die voor vrouwen.

Rentetermijnstructuur

Er is gebruik gemaakt van de rentetermijnstructuur (RTS) per 31 december 2025, zoals gepubliceerd door DNB, met gebruikmaking van de Ultimate Forward Rate (UFR).

Toeslagverlening

Er wordt bij de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen rekening gehouden met de onvoorwaardelijke toeslagverleningen van de actieve en gewezen deelnemers (1,5% tot de pensioenleeftijd) welke middels de betaalde premies worden gefinancierd. Er wordt geen rekening gehouden met voorwaardelijke toekomstige verhogingen van opgebouwde en toegekende pensioenen.

Aannames partner

Tot de pensioendatum worden de leeftijdsafhankelijke partnerfrequenties 'CBS 2025 incl. samenwonend' gehanteerd. Op de pensioendatum is de partnerfrequentie 100%. Na de pensioendatum wordt het bepaalde partnersysteem gehanteerd. Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op drie jaar voor hoofdverzekerde man en één jaar voor hoofdverzekerde vrouw gesteld. Daarnaast wordt er een opslag van 0,5% (2024: 1,0%) gehanteerd op het tarief van het latent (risico) partnerpensioen voor niet-ingegane deelnemers.

Opslag uitkeringsduur

In de voorziening pensioenverplichtingen is een voorziening van 0,3% opgenomen ter compensatie van het feit dat er wordt uitgekeerd tot en met de maand waarin de deelnemer komt te overlijden.

Uitkeringen

De uitkeringen zijn continu betaalbaar verondersteld.

Opslag wezenpensioen

Dit is een opslag van 0,5% van de voorziening van het latente partnerpensioen van niet-gepensioneerde deelnemers.

Opslag excassokosten

Voor toekomstige excassokosten wordt in de voorziening pensioenverplichtingen 2,9% (2024: 2,9%) gereserveerd.

Overige technische voorzieningen

Naast de voorziening pensioenverplichtingen is er een voorziening risicodekkingen aanwezig ter dekking van toekomstige premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Er is besloten om de voorziening van toekomstige arbeidsongeschikten vast te stellen op basis van tweemaal de opslag in de zuiver kostendekkende premie voor premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Voor de berekening van de gekapitaliseerde waarde van de verzekeringspolissen zijn dezelfde grondslagen

aangehouden als voor de totale voorziening pensioenverplichtingen. Er is met betrekking tot de herverzekeringscontracten geen recht op resultatendeling overeengekomen.

Herverzekering

Het pensioenfonds is op stop-loss basis herverzekerd voor het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico bij Zwitserleven. Op de einddatum van het contract bepaalt de actuaaris de som van de verschuldigde overlijdenskapitalen. Daarnaast wordt het jaarlijks eigen behoud bij elkaar opgeteld. Is de som van de kapitalen groter dan de som van het jaarlijkse eigen behoud, dan wordt het verschil uitgekeerd aan het pensioenfonds. Het risico bij de niet-actieven en het deel onder de stop-loss grens komt voor rekening van het fonds. Het contract is na 31 december 2019 verlengd.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Kortlopende schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden de schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde) indien geen sprake is van transactiekosten.

Resultaatbepaling

Algemeen

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de renteopbrengst verminderd met de kosten; bij de zakelijke waarden wordt hieronder verstaan de dividendopbrengsten, na aftrek van dividendbelasting en kosten. De interesten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde koersverschillen bij verkopen van beleggingen;
- valutaverschillen;
- niet-gerealiseerde koersverschillen.

Kosten vermogensbeheer

Onder de kosten vermogensbeheer worden de administratiekosten opgenomen die verband houden met het beheer van de beleggingen. De kosten vermogensbeheer worden in mindering gebracht op de beleggingsopbrengsten. Vanaf pagina 20 is een toelichting op de vermogensbeheerkosten opgenomen. De transactiekosten zijn gesaldeerd met de beleggingsopbrengsten. De transactiekosten zijn vastgesteld op basis van schattingen, omdat deze verrekend zijn in de aan-

en verkoopprijzen.

Premiebijdragen

Premies worden ten gunste van het resultaat gebracht in de periode waarin de daarmee samenhangende pensioenrechten worden opgebouwd. Premiekortingen, extra premies en bijdrage aan de kosten worden verwerkt in de periode waarin aan de voorwaarden volgens de uitvoeringsovereenkomst wordt voldaan.

Saldo van overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Uitkeringen

De uitkeringen bestaan uit de betalingen aan uitkeringsgerechtigden die betrekking hebben op het boekjaar.

Uitvoeringskosten

Uitvoeringskosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Interne uitvoeringskosten ten aanzien van vermogensbeheer worden in mindering gebracht bij de beleggingsopbrengsten.

Bestemming van het saldo

Het resultaat ultimo jaar wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Kasstroomoverzicht

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd. Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfonds

Categorie	Stand ultimo 2024	Aankopen/verstrekkingen	Verkopen/aflossingen	Koersverschillen en overig	Stand ultimo 2025
Onroerende zaken	3.607	30.000	-948	3.318	35.977
Aandelen	523.003	235.603	-313.695	83.263	528.174
Vastrentende waarden	1.059.339	1.416.251	-1.614.169	2.062	863.483
Derivaten	8.544	6.813.243	-6.311.152	-201.972	308.663
Overige beleggingen	366.018	73.873	-317.699	2.889	125.081
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds	1.960.511	8.568.970	-8.557.663	-110.440	1.861.378
Derivaten passiefzijde	36.246				778
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds activa zijde	1.996.757				1.862.156
Liquide middelen beschikbaar voor beleggingen	45.110				19.978
Vorderingen/schulden uit hoofde van ontvangen collateral	8.013				-928

Het pensioenfonds heeft eind 2025 € 0,762 miljoen (2024: € 9,906 miljoen) aan onderpand ontvangen in de vorm van (staats) obligaties en € 0 Feitelijke renteaftdekking miljoen (2024: € 27,413 miljoen) aan onderpand ontvangen in de vorm van liquiditeiten als gevolg van positieve waardeontwikkeling van de derivaten. De liquiditeiten worden verantwoord onder [9] Kortlopende schulden en overlopende passiva. Het ontvangen onderpand staat niet ter vrije beschikking.

Het pensioenfonds heeft eind 2025 € 0,762 miljoen (2024: € 9,906 miljoen) aan onderpand verstrekt in de vorm van liquiditeiten en € 0 (2024: € 27,413 miljoen) aan onderpand verstrekt in de vorm van (staats)obligaties als gevolg van negatieve waardeontwikkeling van derivaten. De verstrekte liquiditeiten worden verantwoord onder de liquide middelen. De verstrekte (staats) obligaties zijn verantwoord onder de vastrentende waarden. Het fonds is juridisch en economisch eigenaar van deze beleggingen en stelt geen deel van de beleggingen beschikbaar voor het in bruikleen geven van effecten.

Methodiek bepaling marktwaarde

In onderstaande tabel is aangegeven op welke manier de marktwaarden zijn afgeleid.

Categorie	Directe markt-notering	Onafhankelijke taxaties	NCW berekening	Intrinsieke waarde	Stand ultimo 2025
Onroerende zaken	0	0	0	35.977	35.977
Aandelen	372.760	0	0	155.414	528.174
Vastrentende waarden	240.986	0	0	622.497	863.483
Derivaten	-1	0	308.664	0	308.663
Overige beleggingen	124.811	0	0	270	125.081
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds	738.556	0	308.664	814.158	1.861.378

Categorie	Directe markt-notering	Onafhankelijke taxaties	NCW berekening	Intrinsieke waarde	Stand ultimo 2024
Onroerende zaken	0	0	0	3.607	3.607
Aandelen	365.198	0	0	157.805	523.003
Vastrentende waarden	985.850	0	73.489	0	1.059.339
Derivaten	-27	0	4.697	3.874	8.544
Overige beleggingen	364.665	0	0	1.353	366.018
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds	1.715.686	0	78.186	166.639	1.960.511

		2025		2024
[2] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen				
Vordering met betrekking tot pensioenaanspraken				
Stand per 1 januari	215		259	
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	-28		-44	
Stand per 31 december		187		215
SPOA heeft het overlijdensrisico op basis van een stoploss constructie herverzekerd bij Zwitserleven. Het eigen behoud bedraagt op jaarbasis 125% van verwachte schades door overlijden. De mutatie heeft betrekking op de verzekerde aanspraken bij Nationale Nederlanden (oude pensioentoezeggingen). De hoogte van deze voorziening neemt jaarlijks af (gesloten onderdeel van de regeling).				
[3] Vorderingen en overlopende activa				
Vorderingen op deelnemers van het pensioenfonds	5.430		2.645	
Vorderingen uit hoofde van effectentransacties	3.147		30.149	
Vorderingen uit hoofde van collateral	0		9.963	
Lopende interest				
- Vastrentende waarden	3.144		11.467	
- Derivaten	762		0	
- Banken	0		4.550	
Subtotaal lopende interest	3.906		16.017	
Terugvorderbare dividendbelasting	0		1.510	
Omzetbelasting	15		5	
Vooruit betaalde kosten volgend boekjaar	15		13	
Totaal vorderingen en overlopende activa		12.513		60.302
Alle vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd van korter dan één jaar met uitzondering van collateral.				

		2025		2024
[4] Liquide middelen				
Banken vermogensbeheerders	19.977		45.110	
ING Bank N.V.	3.635		11.162	
Totaal liquide middelen		23.612		56.272
De liquide middelen (m.u.v. banken vermogensbeheerders) staan ter vrije beschikking van het fonds. Het fonds heeft een kredietfaciliteit ter beschikking van ad € 3,0 miljoen waar momenteel geen gebruik van wordt gemaakt.				
[5] Stichtingskapitaal en reserves				
Stichtingskapitaal		0		0
Het stichtingskapitaal bedraagt € 45,38.				
Algemene reserve				
Stand per 1 januari	349.257		276.268	
Saldobestemming boekjaar	102.800		66.878	
Stand per 31 december		452.057		349.257
Totaal eigen vermogen		452.057		349.257
Minimaal vereist eigen vermogen / minimaal vereiste dekkingsgraad	61.019	104,2	70.339	104,2%
Vereist eigen vermogen / vereiste dekkingsgraad (strategisch)	172.999	112,0	208.117	112,5%
Actuele dekkingsgraad		131,4		121,0%
Beleidsdekkingsgraad		127,7		121,9%
De actuele dekkingsgraad is 131,4%. Deze is vastgesteld als het Totaal Vermogen (Reserves plus de totale Voorzieningen) gedeeld door de totale Voorzieningen.				
De berekening is als volgt: $(452.057 + 1.441.637) / 1.441.637 \times 100\% = 131,4\%$.				
Sinds eind april 2023 is de beleidsdekkingsgraad van SPOA hoger dan de vereiste dekkingsgraad. Derhalve is er in 2025 geen herstelplan ingediend.				

		2025		2024
[6] Voorziening pensioenverplichtingen				
Stand per 1 januari	1.611.922		1.525.181	
Toevoeging pensioenopbouw	35.693		45.199	
Indexering en overige toeslagen	45.794		0	
Rentetoevoeging	38.497		54.589	
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en -uitvoeringskosten	-51.409		-49.294	
Wijziging marktrente	-282.787		33.381	
Mutatie overdrachten van rechten	-421		-483	
Wijziging actuariële grondslagen	-270		1.557	
Overige mutaties	1.281		1.792	
Stand per 31 december		1.398.300		1.611.922
[7] Voorziening voor operationele kosten				
Stand per 1 januari	46.746		44.297	
Opslag toekomstige uitvoeringskosten in de premie	1.035		1.310	
Uitvoeringskosten in verslagjaar	-1.491		-1.430	
Wijziging RTS en grondslagen	-8.131		996	
Overige mutaties	2.392		1.573	
Stand per 31 december		40.551		46.746
Totaal voorziening pensioenverplichtingen		1.438.851		1.658.668
De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is als volgt opgebouwd ¹⁾				
Actieve en arbeidsongeschikte deelnemers	566.761		678.699	
Gewezen deelnemers met premievrije aanspraken	194.042		290.763	
Pensioengerechtigden	678.048		689.206	
	1.438.851		1.658.668	
[8] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen				
Stand per 1 januari	215		259	
Mutatie	-28		-44	
Stand per 31 december		187		215

1) Aantallen:

Actieve en arbeidsongeschikte deelnemers - 2025: 3.014; 2024: 2.984

Gewezen deelnemers met premievrije aanspraken - 2025: 1.373; 2024: 1.352

Pensioengerechtigden - 2025: 1.699; 2024: 1.678

		2025		2024
[9] Overige technische voorzieningen				
Voorziening risicodekkingen				
Stand per 1 januari	2.397		2.306	
Betaalde premies	1.347		1.113	
Wijziging risicopremie	0		266	
Wijziging vaststelling voorziening risicodekking	-1.145		-1.288	
Stand per 31 december		2.599		2.397
Totaal technische voorzieningen ¹⁾		1.441.637		1.661.280
[10] Kortlopende schulden en overlopende passiva				
Schulden uit hoofde van derivaten	778		36.246	
Schulden uit hoofde van interest en dividend	13		5.238	
Schulden uit hoofde van effectentransacties	0		57.790	
Schulden uit hoofde van ontvangen collateral	1.690		1.950	
Schulden uit hoofde van waardeoverdrachten	195		0	
Schulden uit hoofde van pensioenuitkeringen	87		0	
Belastingen en sociale premies	1.000		1.012	
Schulden inzake kosten van vermogensbeheer	220		0	
Schulden inzake pensioenuitvoerings- en administratiekosten	791		773	
Omzetbelasting	0		0	
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva		4.774		103.009
Alle kortlopende schulden en overlopende passiva hebben een looptijd van korter dan één jaar met uitzondering van collateral.				

1) De voorzieningen kennen, gezien hun aard, een langlopend karakter

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Er zijn vier belangrijke/kritische uitbestedingen:

1. Pensioenuitvoering – Idella. De overeenkomst is aangegaan voor de periode tot en met 31 december 2029 met een opzegtermijn van 12 maanden. Idella B.V. heeft in december 2025 aangegeven dat zij de migratie van pensioenregelingen onder Wtp stopzetten en uitsluitend FTK-dienstverlening gaan uitvoeren. SPOA zoekt in 2026 naar een nieuwe partij voor de pensioenuitvoering.
2. Vermogensbeheer – Het operationeel vermogensbeheer en fiduciair management is ondergebracht bij AIM voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van 3 maanden. Daarnaast lopen er overeenkomsten met diverse vermogensbeheerders en de custodian.
3. Bestuursondersteuning – Montae & Partners. Overeenkomst tot eind 2026 en de opzegtermijn voor SPOA is 1 kalendermaand.
4. Actuarieel advies en projectbegeleiding - Sprenkels. De overeenkomst voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van 1 maand. De kosten van uitbesteding zijn deels vast en deels variabel op basis van vooraf overeengekomen tarieven. De kosten in 2025 van bovengenoemde uitbestedingen liggen naar verwachting in lijn met de kosten in 2024.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden, visitatiecommissie en verantwoordingsorgaan

Gedurende het boekjaar 2025 zijn de volgende vergoedingen betaald.

Betaalde vergoedingen bestuur, visitatiecommissie en VO		2025		2024
Bestuursvergoedingen		488		468
Vergoedingen visitatiecommissie		30		30
Vergoedingen Verantwoordingsorgaan (ext. adviseur)		37		50
Totaal		555		548

Personeel

Gedurende het boekjaar 2025 had Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers geen personeel in dienst.

[11] Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		2025		2024
Directe beleggingsopbrengsten				
Onroerende zaken	0		0	
Zakelijke waarden	65		3.528	
Vastrentende waarden	10.860		35.136	
Derivaten	538		-7.963	
Overige beleggingen	0		3.070	
Subtotaal	11.463		33.771	
Banken	634		240	
Overige	25		54	
Totaal directe beleggingsopbrengsten		12.122		34.065
Indirecte beleggingsopbrengsten				
Onroerende zaken	3.318		-78	
Zakelijke waarden	83.262		80.102	
Vastrentende waarden	-1.048		21.053	
Derivaten	-202.414		22.138	
Overige beleggingen	3.330		10.867	
Valutaresultaten	441		1.955	
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten		-113.111		136.037

		2025		2024
Kosten van vermogensbeheer				
Beheervergoeding vermogensbeheerders	-2.975		-3.020	
Bewaarvergoeding custodian	0		-619	
Beleggingsadvies	-63		-533	
Beleggingsadministratie	-756		-381	
Omzetbelasting	-90		-32	
Totaal kosten vermogensbeheer ¹⁾		-3.884		-4.585
De directe kosten vermogensbeheer omvatten de zichtbare ('directe') kosten die het fonds op factuurbasis betaalt. De kosten zijn, indien mogelijk, toegerekend aan de verschillende beleggingscategorieën. De transactiekosten zijn gesaldeerd met de beleggingsopbrengsten en deels verrekend in de aan- en verkoopprijzen.				
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		-104.873		165.517
[12] Premiebijdragen van deelnemers				
Bijdragen van apothekers	44.903		44.962	
		44.903		44.962
Feitelijke premie	44.903		44.962	
Kostendeekkende premie	45.545		58.869	
Gedempte kostendeekkende premie	37.540		44.145	
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld				
- Actuarieel benodigd	38.795		48.316	
- Opslag in stand houden vereist vermogen	4.849		8.649	
- Opslag voor uitvoeringskosten	1.901		1.904	
	45.545		58.869	
De gedempte kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:				
- Actuarieel benodigd	19.999		23.980	
- Opslag in stand houden vereist vermogen	2.500		4.292	
- Opslag voor uitvoeringskosten	1.901		1.904	
- Voorwaardelijk	13.140		13.969	
	37.540		44.145	

1) Deze kosten zijn niet direct aan te sluiten met de kosten vermogensbeheer van het bestuursverslag, omdat daar ook kosten zijn opgenomen die zijn verwerkt in het nettorendement.

De actuarieel benodigde koopsom is voor de zuiver kostendeekkende premie vastgesteld op basis van de DNB rentetermijnstructuur per 31 december 2024. De solvabiliteitsopslag is gelijk aan 12,5%, zijnde het strategisch vereist eigen vermogen voor risico fonds per eind 2024. Het fonds heeft ervoor gekozen de kostendeekkende premie te dempen op basis van het verwacht rendement.

Over het boekjaar 2025 bedroeg de feitelijk ontvangen premie 44.903. De feitelijk ontvangen premie is derhalve lager dan de zuiver kostendeekkende premie, maar hoger dan de gedempte kostendeekkende premie.

		2025		2024
[13] Saldo van overdrachten van rechten				
Overgenomen pensioenen	31		127	
Overgedragen pensioenen	-568		-463	
Totaal		-537		-336
[14] Pensioenuitkeringen				
<i>Pensioenen</i>				
Ouderdomspensioen	-43.472		-41.379	
Vergoeding OP en NP uitkeringen Nationale-Nederlanden	0		44	
Partnerpensioen	-7.642		-7.449	
Wezenpensioen	-91		-108	
TWK indexatie	0		0	
Subtotaal	-51.205		-48.892	
<i>Andere uitkeringen</i>				
Afkoopsommen	0		0	
Subtotaal	0		0	
Totaal pensioenuitkeringen		-51.205		-48.892
[15] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		-213.622		-86.741
[16] Mutatie voorziening operationele kosten		-6.195		-2.449
[17] Mutatie overige technische voorzieningen				
Voorziening risicodekkingen		202		-91

		2025		2024
[18] Herverzekering				
Premie herverzekering				
- Overlijdensrisico	0		-27	
- AO-risico	0		-46	
Totaal herverzekering		0		-73
[19] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten				
Administratie	-1.088		-1.195	
Communicatie	-133		-196	
Accountant				
- Controle van de jaarrekening ¹⁾	-126		-112	
- Andere controleopdrachten	0		0	
- Fiscale adviesdiensten	0		-16	
- Andere niet-controle diensten	-77		0	
Actuaris				
- Controle jaarwerk	-25		-20	
- Advies	-276		-271	
Bestuurskosten				
- Vergoedingen bestuur	-488		-468	
- Bestuursondersteuning	-589		-614	
- Overige bestuurskosten	-109		-138	
Overige kosten en advies				
- Contributies en bijdragen	-120		-222	
- Kosten BPOA	-200		-200	
- Kosten project NPS	-1.033		-1.025	
- IORP II	-319		-176	
- Advies en aangifte inzake BTW	-9		-9	
- Overige kosten	-691		-357	
Totaal pensioenuitvoerings- en administratiekosten ²⁾		-5.283		-5.019

1) De totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening is gebaseerd op de totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, ongeacht of de werkzaamheden door de externe accountant en de accountantsorganisatie reeds gedurende dat boekjaar zijn verricht. Hiervan heeft 5 (2024: 0) betrekking op voorgaand boekjaar.

2) Zie uitgebreide specificatie in het bestuursverslag.

		2025		2024
[20] Overige baten/lasten				
Diversen	180		0	
Totaal		180		0
Saldo van baten en lasten		102.800		66.878

		2025		2024
Actuariële analyse van het saldo				
Beleggingen / marktrente	147.548		76.552	
Premies	4.208		-5.354	
Overlijden	-1.539		-606	
Kosten	-1.891		-1.685	
Arbeidsongeschiktheid	426		-718	
Herverzekering	0		0	
Waardeoverdracht	149		147	
Uitkeringen en diverse bestandsmutaties	-61		401	
Voorwaardelijke toeslagverlening	-45.794		0	
Wijziging grondslagen en vaststelling risicodekking	-246		-1.859	
		102.800		66.878

Resultaatbestemming

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar 2025 als volgt te verdelen:

	2025
Algemene reserve	102.800
	102.800

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum die van invloed zijn op de cijfers ultimo 2025.

Verbonden partijen

BPOA kan als verbonden partij worden geïnclassificeerd. De kosten in verband met de uitvoering van de door BPOA te verrichten taken worden door SPOA gedragen. Deze transacties zijn onder normale marktvoorwaarden met de verbonden partij aangegaan. De bestuurders, de leden van het verantwoordingsorgaan, de visitatiecommissie, de medewerkers van het bestuursbureau en de bijdragende apothekers worden ook als verbonden partijen aangemerkt.

Transacties met bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar het beloningsbeleid. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Transacties met medewerkers bestuursbureau

De vergoeding is contractueel vastgelegd. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) medewerkers.

Transacties met Visitatiecommissie

De vergoeding is contractueel vastgelegd. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) leden.

Transacties met bijdragende apothekers

Het fonds heeft een uitvoeringsreglement afgesloten met de bijdragende apothekers. De pensioenpremie bedraagt 30,7% van de pensioengrondslag (2024: 30,7%).

Risicoparagraaf

(in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het pensioenfonds is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of het pensioenfonds in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en de S10. Eind 2016 wordt geen rekening meer gehouden met eventuele additionele risico's. Hieromtrent heeft afstemming plaats gevonden met bestuur, certificerend actuaris en DNB. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2025 van 112,0% en ultimo 2024 van 112,5%.

	2025		2024	
	€	%	€	%
<i>Op basis van feitelijke beleggingsmix</i>				
Renterisico (S1)	17.565	1,2	5.539	0,3
Aandelen- en vastgoedrisico (S2)	145.940	10,1	152.558	9,2
Valutarisico (S3)	34.242	2,4	41.810	2,5
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	52.918	3,7	76.228	4,6
Verzekeringstechnisch risico (S6)	40.185	2,8	46.899	2,8
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer (S10)	0	0,0	7.699	0,5
Diversificatie- en correlatie-effect	-96.654	-6,7	-119.185	-7,2
Vereist eigen vermogen risico fonds (feitelijk)	194.196	13,5	211.545	12,7
Afname voor toerekening totale TV	0	0,0	0	0,0
Totaal vereist eigen vermogen (feitelijk)	194.196	13,5	211.545	12,7

		2025		2024
	€	%	€	%
<i>Op basis van strategische beleggingsmix</i>				
Renterisico (S1)	1.688	0,1	3.022	0,2
Aandelen- en vastgoedrisico (S2)	129.118	9,0	149.370	9,0
Valutarisico (S3)	33.014	2,3	39.838	2,4
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	55.723	3,9	76.083	4,6
Verzekeringstechnisch risico (S6)	40.185	2,8	46.899	2,8
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer (S10)	0	0,0	7.245	0,4
Diversificatie- en correlatie-effect	-86.729	-6,1	-114.340	-6,9
Vereist eigen vermogen risico fonds (strategisch)	172.999	12,0	208.117	12,5
Afname voor toerekening totale TV	0	0,0	0	0,0
Totaal vereist eigen vermogen (strategisch)	172.999	12,0	208.117	12,5
Actuele dekkingsgraad		131,4		121,0
Beleidsdekkingsgraad		127,7		121,9
Minimaal vereiste dekkingsgraad		104,2		104,2
Feitelijk vereiste dekkingsgraad		113,5		112,7
Strategisch vereiste dekkingsgraad		112,0		112,5

De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds is per 31 december 2025 hoger dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor er sprake is van een situatie van toereikend vermogen. In boekjaar 2025 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 127,7%. Afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad van 2024 van 121,9%, is de beleidsdekkingsgraad toegenomen met 5,8%-punt.

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. Het Pensioenfonds kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 21,0 jaar (2024: 22,9)

Duratie van de pensioenverplichtingen 16,3 jaar (2024: 18,9)

Het pensioenfonds dekt strategisch 100% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

De strategische renteafdekking van 100% op basis van de swapcurve is eind 2025 equivalent met een renteafdekking van 100% op basis van de DNB-methodiek.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 17.565 (0,1%) en voor het strategisch renterisico 1.688 (0,0%).

Derivaten

Het renterisico is gedeeltelijk afgedekt door middel van renteswaps. De afloopdata variëren van 2025 tot 2072. Door deze swaps wordt de duratie van de portefeuille van vastrentende waarden verhoogd van 4,2 naar 21,0 (2024: van 12,0 naar 22,9).

Onderstaande tabel geeft inzicht in de rentederivatenposities per 31 december:

	Onderliggende contract-omvang	Actuele waarde activa	Actuele waarde passiva	Netto positie (waarde)
Rentederivaten per 31-12-2025	1.172.938	309.406	-2	309.404
Rentederivaten per 31-12-2024	1.179.237	44.980	33.108	11.872

Aandelen- en vastgoedrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed en hedgefunds in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2025		2024	
	€	%	€	%
<i>Verdeling aandelen en vastgoed per categorie ¹⁾</i>				
Ontwikkelde markten (Mature markets)	428.695	76,0	384.824	73,1
Opkomende markten (Emerging markets)	135.456	24,0	141.786	26,9
	564.151	100,0	526.610	100,0

1) Volgens de definitie van de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling).

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 145.940 (10,1%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 149.370 (9,0%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van het pensioenfonds in niet-euro luiden. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het pensioenfonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Door meer dan 100% van het risico af te dekken loopt het fonds risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

		2025		2024
	€	%	€	%
<i>Totaal beleggingen naar valuta exclusief derivaten</i>				
Euro	1.048.685	55,8	1.330.477	67,5
Amerikaanse dollar	555.160	29,5	271.168	13,8
Australische dollar	0	0,0	4.207	0,2
Britse pound sterling	51.453	2,7	106.479	5,4
Canadese dollar	22.118	1,2	1.894	0,1
Deense kroon	0	0,0	69.885	3,6
Hongkongse dollar	33.086	1,8	35.883	1,8
Indiase roepie	23.229	1,2	31.398	1,6
Japanse yen	21.022	1,1	1.060	0,1
Nieuwe Taiwanese dollar	37.079	2,0	32.220	1,6
Zuid-Koreaanse won	23.183	1,2	14.782	0,8
Zwitserse frank	0	0,0	17.071	0,9
Overige valuta	65.376	3,5	50.429	2,6
	1.880.391	100,0	1.966.953	100,0

		2025		2024
	€	%	€	%
<i>Totaal beleggingen naar valuta inclusief derivaten</i>				
Euro	1.740.568	92,3	1.330.570	67,8
Amerikaanse dollar	-6.511	-0,3	265.529	13,5
Australische dollar	0	0,0	4.298	0,2
Britse pound sterling	-294	0,0	105.369	5,4
Canadese dollar	-662	0,0	1.888	0,1
Deense kroon	0	0,0	69.899	3,6
Hongkongse dollar	31.411	1,7	35.883	1,8
Indiase roepie	24.706	1,3	31.398	1,6
Japanse yen	1.585	0,1	1.060	0,1
Nieuwe Taiwanese dollar	36.277	1,9	32.220	1,6
Zuid-Koreaanse won	22.917	1,2	14.782	0,8
Zwitserse frank	0	0,0	17.186	0,9
Overige valuta	36.710	1,8	50.429	2,6
	1.886.707	100,0	1.960.511	100,0

Saldo waarde valutaderivaten	6.316		-6.442	

Derivaten

Onderstaande tabel geeft inzicht in de valutaderivatenposities per 31 december:

	Onderliggende contract omvang	Actuele waarde activa	Actuele waarde passiva	Netto positie (waarde)
Valutaderivaten per 31-12-2025	154.367	36	-271	-235
Valutaderivaten per 31-12-2024	557.355	405	6.847	-6.442

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 34.242 (2,4%) en voor het strategisch valutarisico 33.014 (2,3%).

Grondstoffenrisico

Het pensioenfonds belegt niet in grondstoffen en hoeft daarom geen buffers hiervoor aan te houden.

Kredietrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen.

Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

(Onderstaande weergave is inclusief geldmarktfondsen).

		2025		2024
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden</i>				
AAA	185.646	21,4	332.753	31,0

AA	87.409	10,1	116.573	10,9
A	288.537	33,3	163.510	15,3
BBB	243.446	28,1	264.558	24,7
Geen rating of lager dan BBB	61.583	7,1	193.412	18,1
	866.621	100,0	1.070.806	100,0

		2025		2024
	€	%	€	%
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	27.708	3,2	289.832	27,1
Resterende looptijd 1 <> 5 jaar	297.960	34,4	183.672	17,2
Resterende looptijd > 5 jaar	540.953	62,4	597.302	55,7
	866.621	100,0	1.070.806	100,0

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 52.918 (3,7%) en voor het strategisch kredietrisico van 55.723 (3,9%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk en strategisch verzekeringstechnisch risico bedraagt 40.185 (2,8%).

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook 'grote posten' zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

In het standaardmodel is de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico (S8) gelijkgesteld aan 0%.

		2025		2024

	€	%	€	%
Onroerende zaken				
<i>Verdeling onroerende zaken per sector</i>				
Participaties in indirect vastgoed	35.977	100,0	3.607	100,0
	35.977	100,0	3.607	100,0
<i>Verdeling onroerende zaken per regio</i>				
Europa	35.977	100,0	3.607	100,0
	35.977	100,0	3.607	100,0

Er zijn geen grote posten: onroerende zaken van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 2% van de totale beleggingen

		2025		2024
	€	%	€	%
Aandelen				
<i>Verdeling aandelen per sector</i>				
Technologie	153.651	29,1	126.508	24,2
Financiële dienstverlening	97.134	18,4	103.158	19,7
Handel	79.440	15,0	86.900	16,6
Communicatiediensten	49.223	9,3	43.100	8,2
Industrie	44.306	8,4	54.945	10,5
Gezondheidszorg	42.756	8,1	45.871	8,8
Basismaterialen	21.088	4,0	19.694	3,8
Overige	17.973	3,4	10.126	1,9
Energie	14.278	2,7	20.258	3,9
Nutsbedrijven	8.324	1,6	12.443	2,4
Buitenlandse overheidsinstellingen	1	0,0	0	0,0
	528.174	100,0	523.003	100,0
<i>Verdeling aandelen per regio</i>				
Europa	72.107	13,7	140.316	26,8
Noord-Amerika	275.772	52,2	205.895	39,4
Azië excl. Japan	38.671	7,3	30.813	5,9
Oceanië	6.168	1,2	4.193	0,8
Overig	135.456	25,6	141.786	27,1
	528.174	100,0	523.003	100,0

		2025		2024
	€	%	€	%
Vastrentende waarden				

<i>Verdeling vastrentende waarde per regio</i>				
Europa	555.570	64,1	709.581	66,3
Noord-Amerika	244.715	28,2	286.317	26,7
Azië excl. Japan	12.018	1,4	2.030	0,2
Oceanië	11.563	1,3	8.908	0,8
Overig	42.755	5,0	63.970	6,0
	866.621	100,0	1.070.806	100,0

Grote posten van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 2% van de totale beleggingen

		2025		2024
	€	%	€	%
<i>Aandelen</i>				
CCF World ESG Screened Index Fund Class X1 Hedged	372.760	19,8		
Achmea IM Emerging Markets Equity Fund	155.413	8,2		
<i>Vastrentende waarden</i>				
Netherlands Government Bond	150.771	8,0	122.402	6,2
BNP Paribas SA			73.479	3,7
French Republic Government	80.405	4,3	45.532	2,3
European Union			43.468	2,2
Federal Republic of Germany	71.667	3,8		
Achmea IM Euro Government Bond Fund	625.635	33,2		
<i>Derivaten</i>				
Achmea IM 30 Year Overlay Fund	163.306	8,7		
Achmea IM 20 Year Overlay Fund	107.848	6,6		
<i>Overige beleggingen</i>				
Blackrock Global Investors			185.019	9,4
ICS - Institutional Euro Liquidity Fund	124.811	6,6		
BLACKROCK INC	43.870	2,3		

Overige beleggingen

		2025		2024
	€	%	€	%
<i>Verdeling overige beleggingen per sector</i>				
Europa	125.081	100,0	366.018	100,0
	125.081	100,0	366.018	100,0

Hoogte buffer

Er wordt geen additionele buffer voor concentratierisico meegenomen

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt alleen een actief beheer risico becijferd voor de aandelenportefeuille indien de tracking error groter is dan 1%. Er is geen sprake van een actief beheerd mandaat. SPOA loopt derhalve geen actief beheer risico.

Diversificatie- en correlatie-effect

Bij de becijfering van het totale vereist eigen vermogen dient gebruikt gemaakt te worden van de wortelformule. Hierdoor is het totale vereist eigen vermogen kleiner dan de optelsom van de afzonderlijke buffers. In de wortelformule wordt namelijk verondersteld dat niet alle risico's zich op hetzelfde moment zullen voordoen (diversificatie). Wel wordt uitgegaan van een positieve samenhang (correlatie) tussen het renterisico, het aandelen- en vastgoedrisico en het kredietrisico. Per saldo heeft dit een risico-verlagend effect. Bij het pensioenfonds is dit voor de feitelijke beleggingsportefeuille eind 2025 -96.654 en voor de strategische beleggingsportefeuille -86.729.

Effect toerekenen naar totale vereiste dekkinggraad

Om van de vereiste dekkinggraad voor risico fonds te geraken tot de vereiste dekkinggraad dient een aanpassing te worden gemaakt omdat het fonds een herverzekerde technische voorziening heeft. Op basis van zowel de feitelijke verdeling als de strategische verdeling is het effect gering en derhalve niet zichtbaar in de vereiste dekkinggraad.

Uitbestedingsrisico

Zie voor een nadere beschrijving van dit risico de risicoparagraaf van het bestuursverslag.

Vastgesteld d.d. 29 juni 2026

Het bestuur

Mw. S.B.P. Smit-Bos
Voorzitter

Dhr. P.M. Dantuma
Secretaris/Penningmeester

Dhr. P.G.J. Dorrestijn

Mw. E.A.A.M. Lie-Kwie ten Berge

Mw. L.R. Denee-Haasnoot

Dhr. A.N. Jager

Overige gegevens

Statutaire bepaling van resultaatbestemming

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers te Heerlen is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling over het boekjaar 2025.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaire ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers, zoals vereist conform artikel 143 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het beroepspensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het beroepspensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 19.000.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 950.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het beroepspensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 142 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. De door het beroepspensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het beroepspensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het beroepspensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen. Het eigen vermogen van het beroepspensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. De beleidsdekkingsgraad van het beroepspensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening goed. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen toereikend zijn.

Amsterdam, 29 juni 2026

drs. Jack Tol AAG RBA

verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel

Wij hebben de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op 31 december 2025 van Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers te 's-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers per 31 december 2025 en van het resultaat over 2025 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2025;
- de staat van baten en lasten over 2025;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Ons inzicht in het pensioenfonds

Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers voert als beroepspensioenfonds de pensioenregeling uit voor openbare apothekers. Vermogensbeheer en pensioenbeheer zijn uitbesteed aan gespecialiseerde dienstverleners. Wij hebben bijzondere aandacht in onze controle besteed aan deze onderwerpen op basis van de activiteiten van het pensioenfonds en onze risicoanalyse.

Wij hebben de materialiteit bepaald en de risico's geïdentificeerd en ingeschat dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, om in reactie op deze risico's de controlewerkzaamheden te bepalen ter verkrijging van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Materialiteit	€ 18,5 miljoen (2024: € 19,0 miljoen)
Toegepaste benchmark	1% van het pensioenvermogen per 31 december 2025, afgerond naar beneden, zijnde het totaal van de technische voorzieningen en het stichtingskapitaal en reserves.
Nadere toelichting	Wij hebben voor deze grondslag gekozen omdat dit het vermogen betreft dat de basis vormt voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Voor het bepalen van het percentage hebben wij gelet op de financiële positie van het pensioenfonds en de mate waarin de beleidsdekkingsgraad zich rondom een kritieke grens bevindt. Gelet op het reserveoverschot hebben wij de materialiteit gesteld op 1,0% van het pensioenvermogen. De wijze waarop wij de materialiteit hebben bepaald, is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaand boekjaar.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 925.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Opdrachtteam en gebruikmaken van het werk van specialisten

Wij hebben zorggedragen dat het opdrachtteam over de juiste kennis en vaardigheden beschikt die nodig zijn voor de controle van een beroepspensioenfonds. Wij hebben in het opdrachtteam specialisten opgenomen op het gebied van IT audit.

Onze focus op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze verantwoordelijkheid

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van alle wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten.

Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Onze controleaanpak met betrekking tot frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en diens omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij verwijzen naar hoofdstuk 8 van het jaarverslag, waarin de (fraude)risicoanalyse van het bestuur is opgenomen.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode en de klokkenluidersregeling.

Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij houden rekening met het risico dat het bestuur interne beheersmaatregelen kan doorbreken, aangezien dit risico in alle organisaties aanwezig is. Vanwege dit risico hebben wij onder meer geëvalueerd of de keuze en toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving door het pensioenfonds en met name voor subjectieve waarderingvraagstukken - waaronder de subjectieve elementen in de waardering van de technische voorzieningen - en complexe transacties, zoals toegelicht in Schattingen en veronderstellingen in de jaarrekening, een indicatie vormen voor frauduleuze financiële verslaggeving. Wij verwijzen in dit kader verder naar het kernpunt Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen.

Ook hebben wij data-analyse gebruikt om journaalposten met een verhoogd risico te signaleren en te toetsen, evenals andere aanpassingen gemaakt in het proces van financiële verslaggeving. Wij hebben de zakelijke beweegredenen (of het ontbreken daarvan) beoordeeld van bijzondere transacties.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur, sleutelfunctionarissen (waaronder sleutelfunctiehouders, de compliance officer, medewerkers van het bestuursbureau en de uitvoeringsorganisatie(s)).

Uit onze evaluatie van het risico op mogelijke doorbreking van interne beheersmaatregelen of andere ongeoorloofde vormen van beïnvloeding van het proces van financiële verslaggeving, ontvangen inlichtingen en andere beschikbare informatie volgen geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude met een mogelijk materieel belang voor het beeld van de jaarrekening.

Onze controleaanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben passende controlewerkzaamheden verricht inzake de naleving van de bepalingen van de relevante wet- en regelgeving die van directe invloed zijn op de verantwoorde bedragen en toelichtingen in de jaarrekening.

Daarnaast hebben wij de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening. In lijn met NBA-handreiking 1144 Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen, is onze inschatting gebaseerd op onze ervaring in de sector, afstemming met het bestuur, het kennismaken van de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA), het lezen van notulen, het kennismaken van rapporten van de compliance afdeling en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen.

Wij hebben verder kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en zijn alert gebleven op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben wij schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controleaanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

Zoals toegelicht in het onderdeel Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de jaarrekening, is de jaarrekening opgemaakt op basis van de continuïteitsveronderstelling. Bij het opmaken van de jaarrekening heeft het bestuur een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van het pensioenfonds om zijn continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor de voorzienbare toekomst.

Wij hebben de specifieke beoordeling met het bestuur besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van het bestuur op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle relevante gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten en in hoeverre het pensioenfonds voldoet aan de vereisten rondom solvabiliteit en liquiditeit. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat,

zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële onzekerheden ten aanzien van de continuïteit of het hanteren van de continuïteitsveronderstelling door het bestuur geïdentificeerd.

Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een pensioenfonds zijn continuïteit niet langer kan handhaven.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

In vergelijking met voorgaand jaar, hebben wij geen relevante wijzigingen aangebracht in de kernpunten van onze controle.

Ontwikkeling en toelichting van de (beleids)dekkingsgraad

Risico	<p>De solvabiliteit van een pensioenfonds wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.</p> <p>Het pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake indexatie en kortingen. Daarnaast is de beleidsdekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of het pensioenfonds voldoende buffers heeft. De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn toegelicht in toelichting [5] Stichtingskapitaal en reserves van de jaarrekening.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de (beleids)dekkingsgraad niet juist wordt vastgesteld.</p>
Onze controleaanpak	<p>Door controle van de balans onderzoeken wij de samenstellende delen van de dekkingsgraad. De balans en daarmee de dekkingsgraad per 31 december 2025 hebben wij mede met gebruikmaking van de werkzaamheden van de certifierend actuaris gecontroleerd. Wij hebben de ontwikkelingen in de financiële positie van het pensioenfonds beoordeeld op basis van het actuarieel rapport van de certifierend actuaris en onze controle van de jaarcijfers. Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de technische voorzieningen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven.</p> <p>Wij controleren geen andere maandelijkse dekkingsgraden dan de dekkingsgraad ultimo boekjaar. Ten aanzien van andere maandelijkse dekkingsgraden hebben wij de navolgende toetsingswerkzaamheden verricht, die minder zekerheid geven dan een controle van twaalf maands-dekkingsgraden:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad onderzocht alsmede de juiste maandoerekening van zogenaamde key items vastgesteld. Dit jaar betrof dit de indexatie voor 2026 én terugwerkende kracht indexatie voor 2025. ▪ Daarnaast heeft de certifierend actuaris een plausibiliteitstoets uitgevoerd op de ontwikkeling van de dekkingsgraad gedurende het jaar in relatie tot de ontwikkelingen in de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve. Wij hebben kennisgenomen van de uitkomst van deze werkzaamheden van de certifierend actuaris. <p>Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de (beleids)dekkingsgraad geëvalueerd.</p>
Belangrijke observaties	<p>Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd in de vaststelling van de dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2025 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.</p>

Waardering en toelichting van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen

Risico

De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. Alle beleggingen dienen krachtens de Wet verplichte beroepspensioenregeling te worden gewaardeerd op marktwaarde. De gerealiseerde en ongerealiseerde waardeontwikkeling van beleggingen dienen in de staat van baten en lasten te worden verwerkt als indirecte beleggingsopbrengsten. Voor een groot deel van de beleggingen is deze marktwaarde te verifiëren aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten (marktprijzen). Er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van onafhankelijke taxaties, netto contante waardeberekeningen of een andere geschikte methode, waaronder de intrinsieke waarde per participatie voor posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen.

De waarderingsonzekerheid neemt inherent toe bij netto contante waardeberekeningen en hangt samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens. Bij het pensioenfonds betreffen dit de posities in derivaten. De posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen, met name in onroerende zaken, aandelen en vastrentende waarden kennen eveneens inherent relatief veel waarderingsonzekerheid doordat de waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fondsmanagers gecorrigeerd voor kasstromen en marktontwikkelingen tot aan balansdatum.

Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de beleggingen beschreven in Grondslagen voor waardering resultaatbepaling en een nadere toelichting opgenomen in toelichting [1] Beleggingen voor risico pensioenfonds. Uit deze toelichting blijkt dat per 31 december 2025 € 309 miljoen is belegd in derivaten en € 814 miljoen in niet-(beurs)genoteerde fondsen. Dit betreft 60% van de totale beleggingen.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.

Onze controleaanpak

Bij de controle van de beleggingen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van de accountant van de vermogensbeheerder. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel, hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de beleggingen, rekening houdend met omvang en risicoprofiel van de beleggingen, en deze vastgelegd in instructies. Daarnaast hebben wij een kwaliteitsreview uitgevoerd met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan. Door deze werkzaamheden, gecombineerd met aanvullende werkzaamheden, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen, uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2025.

- Voor de posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen hebben wij de waardering gecontroleerd op basis van de gecontroleerde jaarrekeningen van de betreffende fondsen met daarin opgenomen de gecontroleerde waarde per aandeel of participatie per 31 december 2025. Verder hebben wij vastgesteld of de gekozen waarderingsgrondslagen en de belangrijkste uitgangspunten daarbij aansluiten op de grondslagen van het pensioenfonds. Voor zover wij geen zekerheid kunnen verkrijgen uit een jaarrekening per 31 december 2025, omdat deze niet tijdig beschikbaar is of omdat het boekjaar van de betreffende fondsen niet gelijk is aan het boekjaar van het pensioenfonds, hebben wij aanvullende werkzaamheden uitgevoerd. Deze werkzaamheden bestonden uit het onderzoeken van eerdere jaarrekeningen (back-testing) en het vaststellen van de aansluiting met de meeste recente (niet gecontroleerde) rapportages van de fondsmanagers, waar van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen en marktontwikkelingen tot aan balansdatum.

Als onderdeel van de genoemde werkzaamheden hebben wij de impact van nieuwe informatie tot de

Waardering en toelichting van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen

	<p>datum van onze controleverklaring gemonitord en vastgesteld dat significante ontwikkelingen op adequate wijze zijn verwerkt.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Voor de waardering van de derivaten hebben wij een controle uitgevoerd op het gehanteerde waarderingsmodel en op de gehanteerde input waaronder de uit de markt afgeleide gegevens zoals valuta(termijn)koersen, rentevolatiliteit en rentecurves. <p>Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de beleggingen geëvalueerd.</p>
Belangrijke observaties	<p>Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering van de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen per 31 december 2025, de indirecte beleggingsopbrengsten en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.</p>

Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen

Risico	<p>De technische voorzieningen waaronder de voorziening pensioenverplichtingen betreffen een significante post in de balans van het pensioenfonds. De technische voorzieningen dienen krachtens de Wet verplichte beroepspensioenregeling te worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Hier ligt een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag namelijk dat voor de waardering uitgegaan wordt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur alsmede de meest recente informatie (tafels) omtrent de levensverwachting, zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG). In aanvulling op de tafels wordt gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij het pensioenfonds, zijnde de fondsspecifieke ervaringssterfte.</p> <p>Deze veronderstellingen hebben tezamen met de hoogte van de voorziening voor operationele kosten, waaraan eveneens schattingen ten grondslag liggen, bijzondere aandacht gehad in onze controle. Wij hebben aan de subjectieve elementen van de bepaling van de technische voorziening, zijnde de ervaringssterfte en de voorziening voor operationele kosten, een frauderisico gekoppeld en de waardering en de toelichting daarop als kernpunt van onze controle aangemerkt.</p> <p>Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen beschreven in Grondslagen voor waardering resultaatbepaling en een nadere toelichting opgenomen in toelichting [6] Voorziening pensioenverplichtingen.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de technische voorzieningen niet toereikend gewaardeerd en toegelicht zijn.</p>
Onze controleaanpak	<p>Bij de controle van de technische voorzieningen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaris van het pensioenfonds. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaris heeft daarbij gebruikgemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaris onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2025. Hierbij hebben wij specifiek aandacht gevraagd voor de toets van de ervaringssterfte op basis van de toegepaste prognosetafels, de toereikendheid van de voorziening voor operationele kosten alsmede de toepassing van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.</p>

Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen

Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2025:

- Daartoe hebben wij ons een beeld gevormd van de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen, alsmede de uitkomsten van het actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen besproken met de certificerend actuaris.
- Hierbij hebben wij met inachtneming van het oordeel van de certificerend actuaris gelet op de besluitvorming van het bestuur, de recentheid van beschikbaar grondslagenonderzoek, de toetsing op de onderbouwing van de daarin opgenomen veronderstellingen, de uitkomsten van beschikbare tussentijdse evaluaties, de uitkomsten van de actuariële analyse over meerdere jaren en de aanwezigheid van een consistente gedragslijn.

Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen

- Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om de gehanteerde basisgegevens te toetsen mede met behulp van data analyse, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen bij de pensioenuitvoeringsorganisatie, het verrichten van aansluitwerkzaamheden met de pensioenadministratie voor wat betreft de aantallen en de aanspraken en het beoordelen van het verloop en de uitkomsten van de actuariële analyse.

Tevens hebben wij de toelichtingen ten aanzien van de technische voorzieningen geëvalueerd.

Belangrijke observaties

Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering per 31 december 2025 of de toelichting van de technische voorzieningen.

Naleving vereisten van SBR Regelgevende Technische Standaard, inclusief XBRL-markering, niet gecontroleerd

Wij hebben de naleving van de vereisten van de Regelgevende Technische Standaard van het SBR-domein Handelsregister, waaronder de aangebrachte eXtensible Business Reporting Language (XBRL) markeringen, niet onderzocht en brengen daarover geen oordeel tot uitdrukking.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om zijn werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie Informatie ter ondersteuning van ons oordeel hierboven, bevat een informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel.

Onze controle bestond verder onder andere uit:

- het in reactie op de ingeschatte risico's uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Communicatie

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Maastricht, 29 juni 2026

EY Accountants B.V.

w.g. C.M.B. Leers RA

Bijlage SFDR

BIJLAGE IV

Periodieke informatieverstopping voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852

Productbenaming: Pensioenregeling Stichting Identificatiecode voor NXRHHU10YR80RNU7DO59
pensioenfonds Openbare Apotheken juridische entiteiten (LEI):

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaan om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

Ja

- Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: %
- in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden
- in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden
- Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan: %

Nee

- Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 16,18% duurzame beleggingen
- met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden
- met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden
- met een sociale doelstelling
- Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het pensioenfonds heeft in 2025 het MVB-beleid geëvalueerd. Dit heeft geleid tot een aanpassing in het promoten van ecologische en sociale kenmerken. Dit financiële product (hierna: deze

Pensioenregeling) promoot sinds 2025 de volgende ecologische en sociale kenmerken:

Uitsluitingen.

- Ondernemingen die betrokken zijn bij activiteiten in verband met controversiële wapens;
- ondernemingen die met hun gedrag de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij teelt en productie van tabak;
- steenkolen
- landen die uitgesloten worden uit hoofde van ons landenuitsluitingsbeleid

Overige opmerkingen bij de ecologische of sociale kenmerken van deze pensioenregeling:

De Pensioenregeling belegt met name in beleggingsinstellingen. Enkele beleggingsinstellingen hanteren een ander uitsluitingsbeleid ten aanzien van:

- Controversiële wapens
- Ondernemingen die met hun gedrag de normen schenden van de UN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie
- Bepaalde fossiele brandstoffen zoals steenkolen en teerzandolie, olie en gas.

● *Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?*

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt sinds de evaluatie van het MVB-beleid gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

- Uitsluitingsbeleid. Deze indicator wordt uitgedrukt door middel van het percentage uitgesloten ondernemingen van de beleggingsportefeuille gebaseerd op het uitsluitingsbeleid van het Pensioenfonds.

Met het uitsluitingsbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. In de afgelopen jaren hebben er zich geen breaches voorgedaan in de beleggingsfondsen van Achmea IM en de discretionair beheerde mandaten. Binnen andere beleggingsfondsen kan exposure zijn geweest naar het uitsluitingsbeleid van het pensioenfonds, omdat beleggingsfondsen eigen uitsluitingscriteria toepassen.

Duurzaamheids-
indicatoren meten
hoe de ecologische of
sociale kenmerken
die het financiële
product promoot,
worden
verwezenlijkt.

Indicator	2025	2024	2023	2022
ESG Profiel Portfolio (*)	n.v.t.	7,12	7,04	6,77
ESG Profiel Benchmark	n.v.t.	6,84	6,72	6,50
Exposure naar normschenders (%)	0,59	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Exposure naar tabaksproducenten (%)	0,08	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Exposure naar controversiële wapens (%)	1,06	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	0,07	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Exposure naar bedrijven met omzet naar de meest vervuilende sectoren in de fossiele industrie (%)	2,88	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gefinancierde broeikasgasemissie	n.v.t.	63,10	86,96	82,43

(*) Dit is een score tussen [0, 10]. De score kijkt zowel naar het niveau van blootstelling aan financieel relevante ESG-risico's en kansen als naar hoe deze risico's beheerst worden. De bron voor deze data is dataprovider MSCI ESG.

● *... en in vergelijking tot voorafgaande perioden?*

Dit is het eerste jaar dat het pensioenfonds over deze indicator rapporteert. Er is daarom geen historische vergelijking te maken.

● ***Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?***

Zoals opgenomen in de relevante precontractuele informatieverzorging, heeft de Pensioenregeling geen minimum commitment afgegeven naar duurzame beleggingen. De Pensioenregeling heeft echter in de gegeven referentieperiode wel degelijk belegd in duurzame beleggingen.

De belangrijkste doelstellingen van de duurzame beleggingen hebben betrekking op:

- Mitigatie van klimaatverandering. Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering.

- Adaptatie aan klimaatverandering. Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. In de EU-taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. Investeringsbedrijven waarvan minimaal 20% van de omzet voldoet aan de criteria zoals opgenomen in de EU taxonomie, worden als duurzame belegging gezien.

- Sociale thema's. Onder deze categorie vallen ondernemingen die substantieel bijdragen aan één of meerdere sociale doelstellingen. Daarbij wordt aangesloten bij internationaal erkende thema's, waaronder: toegang tot voeding, toegang tot sanitaire voorzieningen, behandeling van ernstige ziekten, betaalbare huisvesting, onderwijs, financiering van het midden- en kleinbedrijf, digitale en fysieke connectiviteit. Ondernemingen waarvan minimaal 50% van de omzet voortkomt uit activiteiten die binnen deze zeven sociale-impactthema's vallen en ondernemingen die tot de top 5 behoren op het gebied van toegang tot voeding (Access to Nutrition) en toegang tot medicijnen (Access to Medicine), worden aangemerkt als duurzame belegging.

Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van deze Pensioenregeling aan de verschillende doelstellingen.

● ***Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?***

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen, green bonds en aandelen en/of bedrijfsobligaties te beoordelen aan de hand van het Achmea IM beoordelingsraamwerk waaronder het Achmea IM Green Bond raamwerk (hierna: raamwerk) en de EU-criteria voor duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd. Bedrijven die een significant deel van de omzet halen uit gambling en alcohol zien wij niet als duurzame belegging.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen van deze pensioenregeling hebben als doel een positieve impact te realiseren door middel van doelinvesteringen in green bonds of via

beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties. De ESG-dienstverlener beoordeelt of de uitgegeven green bonds, de aandelen en bedrijfsobligaties voldoen aan het raamwerk. De duurzame beleggingen voldoen aan de uitsluitingen voor de 'op de Overeenkomst van Parijs afgestemde' EU-benchmark de Paris Aligned Benchmark (hierna: PAB). Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De pensioenregeling weegt verschillende ESG-criteria mee bij haar investeringsbeslissingen. Maar we wegen niet specifiek mee wat de ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen zijn op de duurzaamheidsfactoren zoals gedefinieerd in de SFDR.

Via het uitsluitingsbeleid houdt de pensioenregeling rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het Pensioenfonds hanteert tevens de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGPs). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid).

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	betrokken bij steenkolen	Uitsluiten.
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten. Normatief engagement.

Blootstelling aan controversiële wapens (antipersonneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten.
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en corruptie	Uitsluiten.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Stadt Koeln	Overig	2,0	Duitsland
Netherlands government 0% 15/01/2026	Overheden	2,0	Nederland
Netherlands government 0% 15/01/2027	Overheden	1,9	Nederland
Netherlands Government .7500% 15/07/2027	Overheden	1,9	Nederland
CCP JP Morgan - LCH Variation Margin	Overig	1,7	Verenigd Koninkrijk
Amvest Residential Core Fund	Overig	1,6	Nederland
CCP_BNP_LCH_VM	Overig	1,5	Frankrijk
CCP Barclays - LCH Variation Margin	Overig	1,5	Verenigd Koninkrijk
Stadt Bonn	Overig	1,2	Duitsland
TSMC	Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	1,0	Taiwan
NVIDIA Corp	Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	1,0	Verenigde Staten
Land Rheinland-Pfalz	Overig	1,0	Duitsland
Stadt Duesseldorf	Overig	0,9	Duitsland
Apple Inc	Technologie Hardware & Apparatuur	0,9	Verenigde Staten
Microsoft Corp	Software & Diensten	0,9	Verenigde Staten

De lijst bevat de beleggingen die het grootste aandeel beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2025

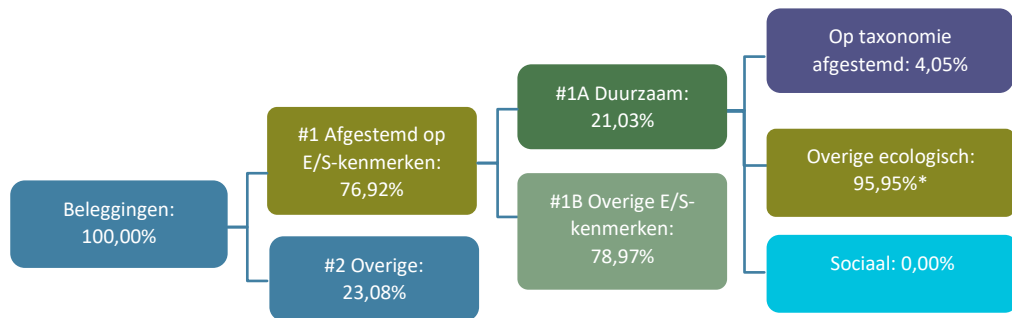

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 16,18% van de totale beleggingsportefeuille. In het stroomschema hieronder wordt het percentage duurzame beleggingen uitgedrukt t.o.v. #1 Afgestemd op E/S-kenmerken waardoor het percentage kan afwijken. Hetzelfde principe wordt toegepast voor het percentage afgestemd op de taxonomie.

● **Hoe zag de activa-allocatie eruit?**

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

* Vooralnog is het niet mogelijk om voor de duurzame beleggingen onderscheid te maken naar duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.

● In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	22,7
Financiële instellingen	8,1
Nutsvoorzieningen	3,3
Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	3,3
Financiële diensten	2,8
Banken	2,7
Technologie Hardware & Apparatuur	2,1
Software & Diensten	2,1
Media & Vermaak	2,1
Overig	50,9

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling was 4,05% afgestemd op de EU-taxonomie.

Voor de green bonds die beoordeeld zijn door de ESG-dienstverlener is het percentage afgestemd op de EU-taxonomie volledig gebaseerd op de doelstelling klimaatmitigatie

energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor kernenergie bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Voor aandelen en/of bedrijfsobligaties is:

- 0,53% afgestemd op de doelstelling klimaatmitigatie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling klimaatadaptatie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen
- 0,01% afgestemd op de doelstelling transitie naar een circulaire economie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling preventie en bestrijding verontreiniging
- 0,00% afgestemd op de doelstelling bescherming en het herstel van biodiversiteit en ecosystemen.

Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-taxonomie wordt voor de aandelen en bedrijfsobligaties gekeken naar MSCI en voor Green Bonds die via het Achmea IM green bond raamwerk beoordeeld zijn naar de Green Bond data van de dataleverancier. Zij beoordelen de beschikbare, publieke informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

De gerapporteerde percentages zijn op bovenstaande wijze vastgesteld of afkomstig van een onafhankelijke dataverstrekker, in dit geval de dataprovider die uitgaat van door de ondernemingen gerapporteerde data op taxonomie alignment. Hierop is geen aanvullende betrouwbaarheidsverklaring van een accountant afgegeven of een toetsing uitgevoerd.

● **Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹ voldoen?**

Ja:

In fossiel gas   In kernenergie

Nee

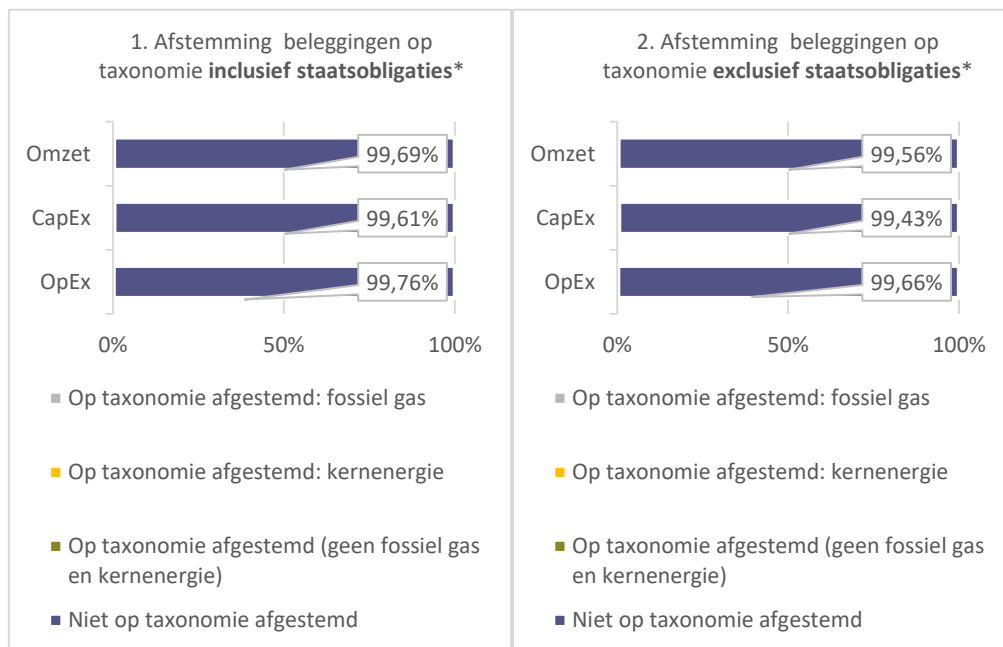
---

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

*In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.

Data over Taxonomy alignment voor green bonds van het Achmea IM universum:

Dit is gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de green bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- Rapportages van de uitgevende organisatie,
- Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

Data over Taxonomy alignment en de uitsplitsing naar Omzet, CapEx of Opex voor overige duurzame beleggingen:

Dit is afkomstig van de onafhankelijke dataprovider.

● **Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?**

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,16%.

● **Hoe verhield het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?**

Ten opzichte van de voorgaande periode is dit percentage gedaald.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissie-niveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die geen rekening houden met de criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

Het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie, was 95,95%. Hieronder vallen ook duurzame beleggingen met een sociale doelstelling.

Er wordt ook belegd in duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet zijn afgestemd op de taxonomie. Ondernemingen kunnen duurzame doelstellingen hebben, maar niet verplicht en/of in staat zijn om te voldoen aan de rapportageverplichtingen van de taxonomie.

Het raamwerk neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een aandeel en een bedrijfsobligatie te beoordelen. Het raamwerk voor aandelen en bedrijfsobligaties gebruikt ook vereisten tot wetenschappelijk aantoonbare emissiereductiedoelstellingen en tot een lagere CO₂-uitstoot dan het sub industrie gemiddelde.

Het raamwerk op green bonds neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een green bond te beoordelen. Het raamwerk volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. Zo wordt de kwaliteit van green bonds beoordeeld.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%. Vooral nog is het niet mogelijk om voor de duurzame beleggingen onderscheid te maken naar duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.

Welke beleggingen zijn opgenomen in 'overige'? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder '#2 overige' zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder 'overige' liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van "overige"
Liquiditeiten	112,6
Alternatieve beleggingen	7,1
Overig	5,2
Derivaten	-24,9

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2025 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement: De vermogensbeheerders zijn in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd.

Stemmen: Daarnaast hebben de vermogensbeheerders actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB documentatie op de website.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.